

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ
ИРИГ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

E -2757-1

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА

Тања Топо

Тања Топо, маг. инж. зашт. жив. сред.

ДИРЕКТОР

Предраг Кнежевић

Предраг Кнежевић, дипл. правник

ИРИГ, април 2021. године

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА: Тања Топо, маг. инж. зашт. жив. сред.

СТРУЧНИ ТИМ: Иван Тамаш, дипл. пр. планер-мастер
Свјетлана Реко, дипл. инж. арх.
Милко Бошњачић, маг. инж. геодез.
Зоран Кордић, дипл. инж. саобр.
Бранко Миловановић, дипл. инж. мелио.
Зорица Санадер, дипл. инж. елект.
Милан Жижић, дипл. инж. маш.
Наташа Медичић маг. инж. пејз. арх.
др Тамара Зеленовић Васиљевић
Тања Топо, маг. инж. зашт. жив. сред.
Радованка Шкрбић, дипл. инж. арх.
Наташа Симичић, дипл. пр. планер – мастер
Мирољуб Љешњак, дипл. инж. пољопр.
Теодора Томин Рутар, дипл. прав.
Радован Ристић, техничар
Ђорђе Кљаић, техничар
Драгана Митић, админ.технички секретар
Душко Ђоковић, копирант

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	2
1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ	3
1.1.1. Правни основ	3
2. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА	5
2.1. САДРЖАЈ ПЛАНА	5
2.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПЛАНА	6
3. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА	
ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПЛАНА	8
3.1. ПРИРОДНИ СИСТЕМИ И РЕСУРСИ	8
3.1.1. Пољопривредно земљиште.....	8
3.1.2. Шуме и шумско земљиште	9
3.1.3. Воде и водно земљиште	9
3.1.4. Геолошки ресурси	11
3.2. СТАНОВНИШТВО, МРЕЖА НАСЕЉА И ЈАВНЕ СЛУЖБЕ	11
3.2.1. Становништво	11
3.2.2. Мрежа насеља.....	11
3.2.2.1. Градска насеља (насеља градског типа)	12
3.2.2.2. Сеоска насеља	13
3.2.3. Јавне службе	14
3.3. ПРИВРЕДНЕ ДЕЛАТНОСТИ	14
3.3.1. Пољопривреда	14
3.3.2. Рибарство	15
3.3.3. Индустрија, мала и средња предузећа	15
3.3.4. Шумарство и лов	15
3.3.5. Туризам	15
3.3.6. Трговина, угоститељство и занатство.....	16
3.4. САОБРАЋАЈНА И КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА И ЗЕЛЕНИЛО	17
3.4.1. Саобраћајна инфраструктура	17
3.4.2. Водна и комунална инфраструктура	18
3.4.3. Електроенергетска инфраструктура	18
3.4.4. Гасоводна инфраструктура	19
3.4.5. Електронска комуникациона инфраструктура	19
3.4.6. Јавно и друго зеленило.....	19
3.5. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА И ПРИРОДНА ДОБАРА	19
3.5.1. Непокретна културна добра	19
3.5.2. Природна добра	20
4. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И	
ПРОБЛЕМИ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА	
ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ	
ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ	20
6. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ	
ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И	
ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА)	23
7. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ	
ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА	24
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА	26
1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	27
2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	27
3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА	
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	28

III	ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	30
1.	ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	31
2.	АНАЛИЗА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	37
3.	УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	38
3.1.	УСЛОВИ И МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТАТА	38
3.2.	УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	39
3.2.1.	Услови и мере заштите природних ресурса.....	39
3.2.1.1.	Услови и мере заштите ваздуха.....	40
3.2.1.2.	Услови и мере заштите вода.....	41
3.2.1.3.	Услови и мере заштите земљишта	42
3.2.1.4.	Остале посебне мере заштите	43
3.2.2.	Заштита, уређење и унапређење природних добара	45
3.2.3.	Мере заштите живота и здравља људи.....	54
3.2.4.	Услови и мере заштите од ванредних ситуација.....	55
IV	СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	57
1.	СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЗА ПОДРУЧЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	57
2.	СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА	58
3.	ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	59
V	ПРОГРАМ ПРАЂЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	59
1.	ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	60
2.	ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЂЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	60
2.1.	МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА.....	61
2.2.	МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ.....	62
2.3.	МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА	62
2.4.	МОНИТОРИНГ БУКЕ	63
3.	ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА.....	64
4.	ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА ..	67
VI	ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	67
1.	ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ	67
2.	ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	68
VII	ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	68
VIII	ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	69
	ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	70

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

- Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Ириг на животну средину

Списак табела у тексту

Табела 1.	Основни подаци о деловима система који се налазе на територији општине Ириг	10
Табела 2.	Преглед органа и институција од којих су прибављени услови и подаци од значаја за израду Просторног плана и стратешке процене.....	25
Табела 3.	Преглед Посебних циљева стратешке процене и индикатора заштите животне средине релевантних за подручје Просторног плана	28
Табела 4.	Везе између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене	28
Табела 5.	Компатибилност циљева Просторног плана и Стратешке процене	30
Табела 6.	Процена утицаја варијантних решења сектора Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене	32
Табела 7.	Критеријуми за оцењивање величине утицаја.....	33
Табела 8.	Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја	33
Табела 9.	Скала за процену вероватноће утицаја.....	33
Табела 10.	Планска решења обухваћена проценом утицаја	34
Табела 11.	Процена величине утицаја сектора Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене	36
Табела 12.	Процена просторних размера планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја	36
Табела 13.	Процена вероватноће утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја	36
Табела 14.	Вредновање могућих кумулативних и синергетских утицаја области Просторног плана са временском димензијом	37
Табела 15.	Идентификација могућих кумулативних и синергетских ефеката	37
Табела 16.	Мере заштите за заштитне зоне	53
Табела 17.	Највиши дозвољени нивои спољне буке LAeq у dB	63

A) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, бр. 135/04 и 88/10) утврђена је обавеза да се стратешка процена утицаја на животну средину врши и за планове у области просторног и урбанистичког планирања. Законом су утврђени услови, начин и поступак вршења процене утицаја планова на животну средину, у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја, интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања Просторног плана.

На основу Решења о приступању изради стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана општине Ириг („Службени лист општина Срема“, број 19/19), које је саставни део Одлуке о изради Просторног плана општине Ириг („Службени лист општина Срема“, број 19/19) приступило се изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Ириг на животну средину (у даљем тексту: Извештај).

Стратешка процена је процес којим се интегришу циљеви и принципи одрживог развоја у Просторни план, с циљем избегавања, спречавања или ограничења негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра.

Извештајем о стратешкој процени су, на основу мултидисциплинарног начина рада, вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом планских решења и дат је предлог мера за смањење негативних утицаја на животну средину.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Унапређивање животне средине заснива се на рационалном коришћењу природних ресурса, повећању енергетске ефикасности (смањење емисије штетних гасова), уз коришћење обновљивих извора енергије и увођење чистијих технолошких решења (посебно енергетских и саобраћајних), знатном смањењу негативних утицаја у урбаном и руралном окружењу, развојем зелених површина, пошумљавањем и уређењем предела и другим мерама које обезбеђују здравије услове за живот.

Непосредан повод за израду Извештаја о стратешкој процени је обавеза произашла из Решења да се израђује стратешка процена утицаја предметног Просторног плана на животну средину, која је утврђена анализом критеријума за одређивање могућих значајних утицаја, дефинисаних Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), од стране надлежног органа општине Ириг.

У складу са законским одредбама и праксом, Извештај о стратешкој процени структурално обрађује:

- (1) полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
- (2) циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисања проблема и проналажења решења);
- (3) стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу – дефинисање матричног оквира процене);
- (4) смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процена утицаја у току спровођења планског документа);
- (5) програм праћења стања животне средине (мониторинг – оквир за праћење спровођења планског документа, односно очекиваних ефеката, стварних утицаја и новог стања на планском подручју);
- (6) коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене, односно објективне тешкоће које су утицале на стратешку процену);
- (7) начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
- (8) закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређења стратешке процене).

Разлози за вршење Стратешке процене су сагледавање, процена и утврђивање могућих значајних утицаја реализације планских решења на животну средину подручја у обухвату Просторног плана, као и дефинисање мера које је потребно предузети како би се евентуални значајни утицаји на животну средину спречили, отклонили или смањили на минимум.

Један од основних принципа просторног и регионалног аспекта развоја општине Ириг, односи се на успостављање и очување равнотеже просторног развоја овог подручја, односно на релативизацију конфликта и симбиозу заштите природног добра, културних вредности и одрживог развоја локалних заједница.

Стратешком проценом се оцењују односно утврђују потенцијални негативни утицаји на животну средину и дефинишу мере за спречавање или смањење штетних утицаја планских решења. Резултати стратешке процене утицаја доприносе евентуалном редефинисању фазних планских концепција и решења и одговарајућем доношењу одлука у планском процесу – оптималних са становишта заштите животне средине, применом мера заштите животне средине у току спровођења Просторног плана.

За изналагање оптималних планских решења коришћена је релевантна информациона и студијска документација, добијени услови од надлежних органа и организација у чијој је надлежности њихово издавање, актуелна планска и друга документација, као и остали подаци и информације о стању простора у обухвату Просторног плана.

Значај стратешке процене утицаја на животну средину се огледа у томе што се:

- обрађују питања и утицаји ширег значаја, који се не могу сагледати у оквиру појединачних пројеката;
- омогућава провера погодности различитих варијанти развојних концепата;
- изузимају ограничења која су присутна при процени утицаја одређеног пројекта на животну средину (локацијски услови, техничко – технолошка решења, економска оправданост пројекта - процењени период повраћаја инвестиција, анализа трошкова и добити само са економског становишта и др.);
- врши анализа утицаја тако да обухвата и претходну идентификацију проблема и утицаја који могу имати кумулативни ефекат итд.

Стратешка процена предметног Просторног плана у одређеним сегментима има карактер општости што је проузроковано непостојањем релевантних квантификованих података о квалитету животне средине (квалитет ваздуха, земљишта и воде), који се односе на конкретне локалитете и насеља.

Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину је завршни документ поступка стратешке процене и представља саставни део Просторног плана. У циљу ефикаснијег поступка и поједностављивања поступка укључивања јавности, Извештај се припрема истовремено у току израде Просторног плана, те се ова два документа упоредо излажу на јавни увид и упућују у поступак разматрања и доношења.

1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ

1.1.1. Правни основ

Непосредан правни основ за израду Стратешке процене произилази из Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон и 9/20), Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18 и 95/18-др. закон) и Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10).

Чланом 19. Закона о планирању и изградњи утврђено је да се Просторни план јединице локалне самоуправе доноси се за територију јединице локалне самоуправе и одређује смернице за развој делатности и намену површина, као и услове за одрживи и равномерни развој на територији јединице локалне самоуправе. Сам Извештај о стратешкој процени је саставни део документационе основе планског документа.

Чланом 35. Закона о заштити животне средине утврђено је да се Стратешка процена утицаја на животну средину врши за стратегије, планове, програме и основе у области просторног и урбанистичког планирања или коришћења земљишта, пољопривреде, шумарства, рибарства, ловства, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама, телекомуникација, туризма, инфраструктурних система, заштите природних и културних добара, биљног и животињског света и њихових станишта и др. и саставни је део плана, односно програма или основе.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, у оквиру својих права и дужности, одређује врсте планова и програма за које се израђује стратешка процена утицаја.

Чланом 5. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, као и дефинисаним критеријумима за утврђивање могућих значајних утицаја на животну средину, прописано је обављање стратешке процене поред осталих и за просторне планове. Критеријуми су засновани на карактеристикама планског документа и карактеристикама утицаја. Основни разлог за израду стратешке процене је евалуација утицаја планских решења на самом подручју обухвата Просторног плана, као и могући утицаји ван планског подручја.

Законски оквир израде Просторног плана и стратешке процене, поред наведених, односи се на примену и других законских и подзаконских аката којима се уређују различите области обрађене у Просторном плану и Извештају о стратешкој процени.

1.1.2. Плански основ и друга стратешка документација

Плански основ за израду Просторног плана је Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11), којим су утврђене смернице за израду планова јединица локалне самоуправе и дефинисани услови заштите посебне намене.

Услови и смернице од значаја за израду Просторног плана дати су и другим планским документима вишег реда односно:

- Покрајинском скупштинском Одлуком о доношењу Просторног плана подручја посебне намене „Фрушка гора“ („Службени лист АПВ“, број 8/19);
- Покрајинском скупштинском Одлуком о доношењу Просторног плана подручја посебне намене система за наводњавање Срема („Службени лист АПВ“, број 57/17);
- Покрајинском скупштинском Одлуком о доношењу Просторног плана подручја посебне намене система за водоснабдевање „Источни Срем“ („Службени лист АПВ“, број 57/17);
- Покрајинском скупштинском Одлуком о доношењу Просторног плана подручја посебне намене за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема („Службени лист АПВ“, број 54/19);
- Покрајинском скупштинском Одлуком о доношењу Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора дистрибутивног гасовода Ривица-Јазак-„Летенка“ са елементима детаљне регулације („Службени лист АПВ“, број 8/19);
- Уредбом о Просторном плану подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута I реда бр. 21 (Нови Сад – Рума - Шабац) и државног пута I реда бр. 19 (Шабац – Лозница) („Службени гласник РС“, број 40/11 и 39/19).

Регионалним просторним планом АП Војводине (у даљем тексту: РПП АПВ) утврђено је да је основни циљ у области заштите животне средине и одрживог развоја снажна афирмација концепта заштите и унапређења животне средине као основе уравнотеженог развоја, коришћења и уређења простора АП Војводине.

У контексту заштите и унапређења животне средине неопходно је зауставити даљу деградацију и вршити превенцију, санацију и ревитализацију угрожених подручја, поштовањем следећих принципа: одрживо коришћење природних ресурса и очување и унапређење еколошки осетљивих природних вредности, смањење нивоа загађења животне средине, санација најугроженијих подручја, успостављање локалних регистара извора загађивања животне средине, као дела националног регистра, са системом контроле и континуираним праћењем параметара који карактеришу квалитет животне средине. Такође, неопходно је предвидети заштиту, обнову и санацију заштићених природних подручја, уз очување еколошке равнотеже.

Мере и активности у делу заштите животне средине, дефинисане РПП АПВ, спроводе се према просторној диференцијацији животне средине, према којој подручје општине Ириг спада у подручја веома квалитетне животне средине.

У области управљања отпадом дефинисана је неопходност удруживања општина у складу са одредбама Стратегије управљања отпадом и ППРС, ради заједничког управљања отпадом, чиме ће се успоставити систем регионалних центара за управљање отпадом.

При изради планске и урбанистичке документације, као регулаторни инструмент заштите животне средине кључну улогу има стратешка процена утицаја планова и програма на животну средину и процена утицаја конкретних пројеката тј. објеката на животну средину.

Основни циљ у области заштите од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса је минимизација ризика по људско здравље и животе, као и очување природних и створених вредности. На утврђивање концепције просторног развоја утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса.

2. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА

2.1. САДРЖАЈ ПЛАНА

Садржина Просторног плана дефинисана је Законом о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања.

Детаљнији преглед планских решења и њихова анализа у смислу утицаја на животну средину наведени су и разматрани у овом Извештају, у оквиру поглавља *III Процена могућих утицаја Просторног плана са описом мера за смањење негативних утицаја на животну средину.*

Просторни план се састоји од текстуалног и графичког дела. У наставку је дат преглед поглавља која Просторни план структурално садржи, као и преглед графичких прилога на којима су приказана планска решења:

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

1. Правни и плански основ за израду Плана
2. Обухват и опис границе подручја Просторног плана
3. Принципи просторног развоја
4. Визија и циљеви просторног развоја
5. Концепција просторног развоја

II ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

1. Опис и одређење намена простора
2. Заштита, уређење, коришћење и развој природних система и ресурса
3. Просторни развој, дистрибуција становништва и мрежа насеља и јавних служби
4. Просторни развој и дистрибуција привредних делатности
5. Просторни развој туризма, организација и уређење туристичких и рекреативних простора
6. Просторни развој саобраћаја и инфраструктурних система и повезивање са регионалним инфраструктурним мрежама
7. Заштита предела, природних и културних добара, заштита животне средине, одбране земље и заштита од елементарних непогода

III ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА

1. Концепција уређења карактеристичних грађевинских зона или карактеристичних целина одређених Планом према морфолошким, планским, историјско-амбијенталним, обликовним и другим карактеристикама
2. Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре, као и услови за њихово прикључење
3. Степен комуналне опремљености грађевинског земљишта по целинама или зонама из планског документа, који је потребан за издавање локацијске и грађевинске дозволе
4. Услови и мере заштите природних добара и непокретних културних добара и заштите природног и културног наслеђа, животне средине и живота и здравља људи
5. Услови којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом, у складу са стандардима приступачности
6. Попис објеката за које се пре санације или реконструкције морају израдити конзерваторски или други услови за предузимање мера техничке заштите и других радова у складу са посебним законом
7. Мере енергетске ефикасности изградње
8. Опис и одређење целина и зона за које План садржи уређајне основе за села
9. Планирано уређење и изградња јавних објеката за целине и зоне за које План садржи уређајне основе за села
10. Планирано уређење и изградња у зони „Нове бање“

IV ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

1. Општа правила грађења
2. Правила грађења на пољопривредном земљишту
3. Правила грађења на шумском земљишту
4. Правила грађења на грађевинском земљишту у грађевинском подручју насеља за која су урађене уређајне основе
5. Правила грађења на грађевинском земљишту изван грађевинског подручја насеља

V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

1. Смернице за спровођење Плана
2. Приоритетна планска решења и пројекти
3. Мере за подстицање равномерног територијалног развоја и кооперације са суседним јединицама локалне самоуправе у току имплементације
4. Учесници у имплементацији
5. Мере и инструменти за имплементацију

ГРАФИЧКИ ДЕО

Како Просторни план садржи и графички део, њега чине рефералне карте (Намена простора, Мрежа насеља и инфраструктурни системи, Заштита природних и културних добара, Природни ресурси и заштита животне средине, Просторни развој туризма и Карта спровођења), графички прилози уређајне основе за села: Велика Ремета, Гргетег, Добродол, Крушедол Прњавор, Крушедол Село, Мала Ремета, Нерадин, Ривица, Шатринци; графички прилози Детаљне разраде за зону „Нове бање“ у КО Врдник, као и графички прилози за границе грађевинског земљишта изван грађевинског подручја насеља. Такође, садржи и прегледну карту Карактеристичне зоне и локације зона кућа за одмор.

2.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПЛАНА

Основни циљ израде Просторног плана јесте преиспитивање важећег планског решења у контексту нових развојних капацитета Општине, као и преиспитивање и дефинисање граница грађевинских подручја, површина јавне намене, услова уређења и правила грађења за планиране намене, инфраструктурно опремање грађевинског земљишта утврђивањем траса, коридора и капацитета за саобраћајну, енергетску и комуналну инфраструктуру.

Просторни план треба да дефинише основне смернице политике просторног развоја ове општине и стратешког оквира за предузимање мера и примену највиших стандарда, како би се обезбедио одржив, паметан, инклузиван и равномеран развој општине Ириг, у циљу већег степена валоризације, како територијалног и људског капитала, тако и природних ресурса и културно-историјског наслеђа подручја.

У просторном и у стратешком смислу, Просторни план треба да афирмише општину Ириг као централну фрушкогорску туристичку дестинацију у области здравственог, велнес, пословног, винског, гастрономског и верског туризма, са законски дефинисаним туристичким простором, који системски генерише и даље дистрибуира активности ка ефикаснијем валоризовању свеукупних развојних потенцијала читаве дестинације Фрушка гора.

Основни циљеви у области саобраћајне инфраструктуре су:

- стварање услова за развој свих облика саобраћаја како би се подстакло развој руралних подручја и спречила депопулација села;
- будућа саобраћајна мрежа општине Ириг треба у будућности да буде сегмент саобраћајне мреже Војводине на нивоу перспективних интеррегионалних повезивања овог простора са окружењем;
- изградња нових саобраћајних капацитета: вишетрачног пута Нови Сад – Ириг – Рума, чијом реализацијом ће се остварити нова веза (попречна веза са Е-75/Е-70) и значајно минимизирати трошкови транспорта;
- формирање затвореног система општинских путева како би се насељима обезбедила доступност из више праваца.

Као делови основног стратешког циља у области водопривреде, на подручју општине Ириг систематизовани су следећи циљеви:

- дефинисање водопривредног развоја и могућности водопривреде као подстицајног, или ограничавајућег фактора у оквиру других компонената развоја подручја;
- интегрално, комплексно, рационално и јединствено коришћење водних ресурса, како за водоснабдевање становништва, тако и за подмирење потреба осталих корисника вода;
- осигурање заштите и унапређење квалитета вода до нивоа несметаног коришћења вода за предвиђене намене, као и заштита и унапређење животне средине уопште и побољшање квалитета живљења људи;
- очување и унапређење заштите од поплава, ерозија и бујица, као и других видова штетног дејства вода, при чему се и други системи (урбани, привредни, инфраструктурни итд.) упућују како да усмере свој развој да би се заштитили од штетног дејства вода;
- унапређење свих делатности на водама и око њих, како би се успешно могли реализовати други циљеви у области водопривреде;
- заштита и уређење сливова са гледишта развоја водопривредних система и развоја других водопривредних грана, посебно шумарства, путем заштите и ревитализације угрожених екосистема, антиерозионог газдовања шумама, унапређења естетских вредности, очувања и унапређења археолошких, историјских, биолошких, геолошких и других природних и створених ресурса и вредности.

Енергетска инфраструктура:

- стимулисање примене нових технологија производње енергије, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине, као и коришћењу обновљивих извора енергије;
- сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката;
- рационализација потрошње енергије и смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину;
- супституција електричне и топлотне енергије енергијом произведеном из обновљивих извора;

- повећање енергетске ефикасности у свим секторима грађевинарства, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу, од значаја за заштиту животне средине, а у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.
- дефинисати начин уређења и утврдити правила изградње производних енергетских објеката за производњу електричне и топлотне енергије,
- дефинисати начин уређења и утврдити правила за изградњу термоенергетске инфраструктуре,
- усклађивање термоенергетске инфраструктуре са другим инфраструктурним објектима.

Туризам:

- интегрисање стратешких смерница и подручја туристичког простора које је дефинисано у оквиру Стратегијског мастер плана општине Ириг, са детаљном разрадом туристичког простора и дефинисањем кључних површина јавне намене;
- стављање у функцију нове туристичке понуде постојећих и планираних акумулација;
- обезбеђивање адекватног планског основа за даљи развој здравственог, руралног, винског, верског, културног и осталих видова туризма;
- стварање услова за изградњу жичаре Врдничка кула-Врдник.

У контексту заштите животне средине и одрживог развоја предметног простора, циљеви су:

- заштита и очување природних ресурса од деградације у складу са основним принципима одрживог развоја планског подручја;
- поштовање ограниченог капацитета животне средине на локалитетима који се налазе у оквиру Националног парка и других природних добара, али и на територији насеља где постоје одређени антропогени притисци на природне ресурсе;
- формирање свих категорија насељског зеленила, посебно заштитног зеленила;
- гасификација насеља у складу са основним принципима одрживог развоја у циљу смањења емисије гасова са ефектом стаклене баште и фаворизација употребе ОИЕ;
- повећање нивоа комуналне опремљености свих насеља на територији општине Ириг;
- обезбеђење услова за снабдевање свих насеља довољном количином воде за пиће одговарајућег квалитета;
- изградња канализационе мреже и уређаја за пречишћавање отпадних вода за сва насеља и туристичке локалитете на територији општине;
- регулисање режима бујичних водотокова;
- санација и рекултивација постојеће општинске и неуређених депонија, као и других деградационих пунктова на територији Општине;
- безбедно прикупљање и одвожење комуналног отпада из насеља на регионалну депонију у Инђији, у складу са Стратегијом управљања отпадом;
- управљање посебним токовима отпада на територији општине;
- контролисана примена хемијских средстава заштите и вештачког ђубрива у пољопривреди;
- безбедно управљање отпадом животињског порекла у складу са Стратегијом управљања отпадом и Законом о ветеринарству и подзаконским актима.

3. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПЛАНА

3.1. ПРИРОДНИ СИСТЕМИ И РЕСУРСИ

3.1.1. Пољопривредно земљиште

Пољопривредно земљиште обухвата највећи део територије општине Ириг. Подручје је позната виноградарска и воћарска дестинација. И поред тога што је ратарска производња, генерално гледано по захваћеним површинама у овој Општини, заступљенија од воћарске и виноградарске, општина Ириг има све карактеристике управо воћарско - виноградарског подручја.

По рејонизацији коришћења пољопривредног земљишта (Просторни план Републике Србије) највећи део подручја општине Ириг, осим њених јужних ободних делова, лоциран је у сточарско-воћарско-виноградарском макрорејону, док су јужни делови у сточарско-ратарском макрорејону. На око 86% површине општине Ириг налазе се плодне површине (које обухватају пољопривредно и шумско земљиште), што значи да је подручје обухвата Просторног плана изузетно перспективно за пољопривредне активности.

Општина располаже значајним производним потенцијалом заснованим на плодном земљишту. Земљишта у типу чернозема преовлађује на подручју у обухвату Просторног плана и укупно захватају 51,57% територије. Међу овом врстом земљишта најзаступљенији је чернозем карбонатни на лесном платоу са 22,25% и чернозем карбонатни заступљени са 13,58%, док су остале врсте чернозема знатно мање заступљене. Подручја под черноземима су лоцирана по правилу на јужним, равничарским деловима, где пружају значајне предуслове за све облике ратарске производње највишег домета.

Након чернозема најзаступљенија врста земљишта је гајњача, која у различитим варијантама захватају 24,35% од укупне територије Општине. Од земљишта типа гајњаче убедљиво преовлађује гајњача лесивирана са 18,78%, док су сви остали варијетети знатно мање заступљени. Гајњаче обухватају крајње северне, планинске делове Општине. И поред тога што ово земљиште пружа добре услове за воћарску и виноградарску производњу врхунског квалитета, ипак није у пуној мери искоришћено за ову намену, јер је добрим делом унутар Националног парка „Фрушка гора“.

3.1.2. Шуме и шумско земљиште

Шуме и шумско земљиште на овом простору заузимају значајне површине, а највећи део шума припада ЈП „Национални парк Фрушка гора“ док остатак површина под шумама чине шуме осталих корисника (приватни и други корисници). Највеће површине под шумама се налазе у КО Врдник и КО Јазак Прњавор.

Део општине Ириг се налази у оквиру подручја Националног парка „Фрушка гора“ са режимима I, II и III степена заштите као и његове заштитне зоне. Шумама у Националном парку се газдује у складу са режимима заштите. Одликују се богатством биљних врста и уз благо усталасан рељеф и добар географски положај, погодују за коришћење овог подручја у сврху здравља, одмора и рекреације, туризма, науке, културе и привреде. Доминирају очуване састојине изданачког порекла са доминацијом мешовитих састојина. Евидентиране су бројне врсте дрвећа (аутохтоне и унешене).

Ваншумско зеленило чини зеленило пригорја Националног парка „Фрушка гора“, као и заштитно зеленило уз токове и путеве. Оно је присутно у извесној мери на територији Општине, али то су углавном измењени и угрожени делови простора са мало елемената природне средине. Ово зеленило не испуњава своју основну функцију - повезивање мањих површина под шумама у атару насеља са шумама Националног парка „Фрушка гора“. Овакав прекид контакта шумске вегетације Националног парка са окружењем је штетан, због чега је читав био-еколошки систем изложен негативним утицајима окружења (ударима ветра, ерозије, сиромашењу веза флоре и фауне, слабљењу међусобних односа унутар врста).

3.1.3. Воде и водно земљиште

Површинске воде

У хидрографском погледу, површинске воде на територији општине Ириг се јављају у виду сталних и површинских водотока. Сви ови водотоци имају овде своје извориште и горње токове који се хране из великог броја сталних и повремених извора.

Од значајнијих токова, од посебног интереса треба издвојити следеће водотоке: изворишни део Стејановачког потока (Велики и Мали Дол) који протиче у близини Мале Ремете, поток Ровача са изворишним деловима Бели и Црни поток, протиче кроз насеље Јазак. Велики поток који протиче кроз Врдник, у даљем току је познат као поток Кудош. Кроз Ривицу протиче изворишни део Борковачког потока, а кроз Ириг, седиште Општине, поток Јеленице са већим бројем мањих притока изнад самог Ирига. Источно од Ирига протичу потоци Каиновац, Калињак и формирају испод Шатринаца поток Међеш, а на крајњем истоку Општине, кроз Крушедол Село, тече према југу поток Шелевренац.

Општина Ириг има добро разгранату мрежу природних токова са знатним водним потенцијалом који је углавном неискоришћен. На подручју општине Ириг изграђене су акумулације на потоку Борковац, Међеш, Добродолски, Шелевренац са основном функцијом заштите од поплавних вода. Поред тога, акумулације имају карактер вишенаменског коришћења вода.

Вишенаменске акумулације представљају развојни фактор побољшања локалних хидролошких прилика и стварања услова за интензиван развој свих привредних грана, са обезбеђењем потребних количина воде свих корисника.

Подземне воде

Подземне воде на територији Општине се јављају углавном у два вида: као разбијене издани и нормалне или збијене издани. Јављају се у правилним висинским зонама. У првој висинској зони на висини од 400 mАНВ - 402 mАНВ извори имају веома постојану издашност, избијају у врховима дубоких долина, а хране се из јединствених подземних ретензија. Трећа изданска зона јавља се на висини од 260 - 280 mАНВ. То је уједно и најнижа зона палеозојских шкриљаца из које се храни највећи број извора на Фрушкој гори. Најплиће издани јављају се у алувијалним равнинама фрушкогорских потока. Овде је подземна вода на дубини од 0,5 m - 2,5 m у зависности од конфигурације терена, а на алувијалним терасама дубина подземне воде креће се од 5 m - 10 m.

Одводњавање

Подручје општине Ириг припада мелиорационом подручју „Срем“, а у табели су дати основни подаци о деловима система који се налазе на територији општине Ириг.

Табела 1. Основни подаци о деловима система који се налазе на територији општине Ириг

Ред. бр.	Назив система	Површина система (брuto) [ha]	Површина система (нето) [ha]	Укупна дужина главних канала [km]	Укупна дужина канала [km]	Укупна дужина секунд. канала [km]	Укупна дужина остале мреже III и IV реда [km]
1	Конав	4.170,00	4.069,53	14,49			
2	Кудош	19.880,00	19.502,45	33,60	12,23	25,14	48,79
		24.050,00	23.571,98	48,09	1,22	2,51	48,79

Термалне и минералне воде

Термалне воде у Врднику - Позната Врдничка Бања „Термал“ сигурно је јединствена, барем у нашој земљи, са аспекта налазка лековите термалне издани, а посебно средине из које се експлоатише. Храњење термалног изворишта због велике дубине залегања водоносника у којем је акумулирана термална издан, искључиво је везано за структурни склоп и веома је сложено. Обновљање статичких резерви врши се дуж западног раседа, преко силификованих стена тектоником оштећеног силификованог комплекса, кога чине кварцити, рожнаци, силификовани кречњаци и кречњаци, откривени у потоку Добочаш, леве притоке Великог потока, дуж кога се простире траса западног раседа (Јазак). На том простору обавља се транзит површинских вода које циркулишу дубоко према трасама унутрашњих раседа тектонског рова. То је потврђено дуготрајним црпењем „Јужног Окна“ и артеског бунара Бн -1 1987, вршених у циљу решавања проблема одводњавања потопљеног рудника, мерењем расподеле пијезометарског притиска у осматрачким

бунарима. Не искључује се могућност да се храњење врши у зони откривених сличних стена у потоку Моринтово. Која количина се инфилтрира до водоносника термалних вода остаје за сада непознато, јер су градијенти водотока релативно стрми и брзо дренирају падавине. Динамички ниво је у сталном опадању што указује на неопходност сталне контроле. Постављањем метеоролошке станице, мерењем протока на водотоцима и осцилација нивоа термалне издани у постојећој пијезометријској мрежи, могу се утврдити услови храњења термалне издани. Сходно томе, може се рационализовати експлоатација како би се заштитиле драгоцене резерве и трајна егзистенција бање.

Извор топле воде код манастира Хопово – „Топли извор“ избија у самом кориту Липовог потока на тектонском контакту миоценских лапораца, шкриљаца и серпентинита. Издашност варира од 0,4 l/s до 0,5 l/s. Температура воде износи 18,5°C. Доминантни јони у води су сулфати и ферохидроксид. Извор је узлазни дуж раседне линије, меша се са водама прве издани у алувиону потока Липа. Нема значаја као туристичко - бањски потенцијал.

3.1.4. Геолошки ресурси

Простор општине Ириг, по Решењу Покрајинског секретаријата за енергетику и минералне сировине, спада у одобрени истражни простор (нафта, гас, вода).

На овом простору у експлоатацији је извор геотермалне воде (Бања Врдник) и две бушотине минералне воде (Фабрика воде „Јазак“).

На простору села Јазак Прњавор налазе се две **производне бушотине за питку воду** Јаз-1/Н и ИВЈ-2. Бушотина Јаз-1/Н повезана је цевоводом са фабриком воде у селу Јазак. У кругу фабрике налази се бушотина ИВЈ-1 намењена за снабдевање фабрике техничком водом и ИВЈ-2 у селу, намењена за водоснабдевање села.

После затварања рудника мрког угља у Врднику (1968. године), неметали и опекарске сировине су једине сировине које се експлоатишу на подручју обухвата Просторног плана.

3.2. СТАНОВНИШТВО, МРЕЖА НАСЕЉА И ЈАВНЕ СЛУЖБЕ

3.2.1. Становништво

На основу података према Попису становништва, домаћинства и станова у Републици Србији 2011. године, приметан је изразити пад укупног броја становника, а дошло је и до смањења броја домаћинства. Промена је најизраженија у насељима Врдник, где је број становника мањи за 19,8% у односу на 2002. годину, Добродол и Крушедол Прњавор. Центар општине, Ириг такође одликује пад броја становника, као и јединицу локалне самоуправе у целости, где је између два пописа број становника смањен за 1463, односно за 13,5% у односу на број становника 2002. године.

3.2.2. Мрежа насеља

Општина Ириг припада подручјима са просечном густином насељености од 43¹ становника на 1 km². Има 12 насеља, Велика Ремета, Врдник, Гргетег, Добродол, Ириг, Јазак, Крушедол Прњавор, Крушедол Село, Мала Ремета, Нерадин, Ривица, Шатринци, а дистрибуција становништва према величинским категоријама указује да је просечна популациона величина 828,5 становника. Ириг са 4415 становника је уједно и општински центар. Врдник је центар заједница насеља I степена, Крушедол Село центар заједница насеља II степена. Ириг и Врдник су насеља градског типа док су остала насеља сеоска.

¹ Према подацима Републичког завода за статистику процењен број становника општине Ириг за 2020. годину је износио 9942 становника

У погледу функционалне диференцијације и повезаности насеља и организација јавних служби насеље Ириг, као општински центар, пружа услуге свим насељима Општине, а оријентисан је ка регионалном центру Новом Саду и субрегионалном центру Руми.

Насеље Врдник као насеље – локална заједница пружа услуге примарним сеоским насељима Мала Ремета и насељу Јазак – локалној заједници.

Насеље Јазак као насеље – локална заједница пружа услуге примарним сеоским насељу Мала Ремета.

Насеље Крушедол Село као насеље – локална заједница пружа услуге примарним сеоским насељима Велика Ремета, Гргетег и Крушедол Прњавор.

Насеље Шатринци као насеље – локална заједница пружа услуге примарном сеоском насељу Добродол.

Насеље Нерадин као насеље – локална заједница пружа услуге примарном сеоском насељу Гргетег.

Насеље Ривица се по броју становника и опремљености јавним службама сврстава у ранг насеље – локална заједница међутим насеље се просторно налази између два градска насеља (Врдник и Ириг) те из тог разлога овом насељу не гравитира ниједно примарно сеоско насеље.

Валоризујући просторне карактеристике мреже насеља уочени су одређени показатељи:

- Мрежа насеља је релативно велике густине (на сваких 100 km² налази се у просеку 5,65 насеља), што је далеко изнад покрајинског просека (у Војводини се налази 2,2 насеља на 100 km²);
- Просечна величина насеља посматраног подручја је 828,5 становника, што указује на изражену уситњеност насеља;
- Дистрибуција становништва према величинским категоријама указује да је 9 насеља у величинској категорији до 1000 становника, једно насеље у категорији од 1001-3000 становника и два насеља у категоријама од 3001-5000. Два насеља имају мање од 100 становника према последњем Попису 2011. године.

Фактори који су били од пресудног значаја за положај и организацију насеља су природни фактори (изражена рељефност терена јужних падина Фрушке горе и правац пружања корита фрушкогорских потока) и друштвено историјска генеза.

Историјско-урбанистичка анализа насеља на територији општине Ириг показала је постојање три изражена типа насеља: манастирски прњавори, села и насеља градског типа Ириг и Врдник. Свако од ових врста насеља има своју специфичну генезу и структуру и не може се извући заједнички именитељ.

Велики утицај на развој насеља на посматраној територији свакако су имали манастири који се највећим делом формирају у средњем веку, крајем 15. и у првој половини 16. века. Својим животом, развојем и значајем они су битно утицали на укупан развој и структуру насеља и становништва на целокупној територији.

3.2.2.1. Градска насеља (насеља градског типа)

Ириг је једно од највећих и најстаријих насеља на јужној падини Фрушке горе (прелаз у лесну зараван) око потока Јеленце са притокама, испод два манастира (Ново и Старо Хопово). Ириг је насеље градског типа, које је своју функцију политичко-културно-привредног центра региона здржало до данас. Смештено је у центру територије Општине, на раскршћу државног пута I реда Нови Сад – Шабац и државног пута II реда који повезује насеља Општине по хоризонтални.

Врдник, као друго насеље градског типа на територији општине Ириг. Данас структуру наслеђа чине четири целине: манастир, интегрисан у насеље, стари центар села са објектом Српске православне цркве, школом, кућом Милице Стојадиновић Српкиње, целина Стара колонија са око 20 објекта и Нова колонија са око 120 објеката, радничка насеља која су у потпуности задржала своју структуру и просторну организацију, као и урбанистичку концепцију насеља из 19. века.

3.2.2.2. Сеоска насеља

Сеоска насеља су ушореног типа настала на планинском терену са формирањем доминатних праваца по изохипсама. Највећи број њих своје порекло води из средњовековног периода владавине српских деспота. Структуру наслеђа првенствено чине сакрални објекти Српске православне цркве, а потом и низ кућа највећим делом са окућницама које у селима Јазак и Крушедол Село формирају мање етноцелине. Изузетак представља целина кућа градског типа у Крушедол Селу, у Карловачкој улици.

Свакако специфичност по типу насеља у односу на укупну територију Срема представљају и прњавори, сеоска насеља настала у непосредној околини манастира, на приступним путевима. Ово су села без карактеристичне концепције центра села, формирана линеарно по изохипси на приступном правцу манастира. Формирана су од 18. века, као насеља за раднике на манастирским поседима, са планинским кућама и окућницама скромније структуре. Своју структуру су задржала до данас. У структури споменичког наслеђа појављују се куће и окућнице, сеоски бунари и чесме, а у селима Јазак и Мала Ремета могу се идентификовати и етноцелине.

Велика Ремета је мало сеоско насеље Општине, смештено на крајњем североистоку њене територије, на јужној падини Фрушке горе (непосредно испод њеног била), око потока Шелевренац у близини манастира Велика Ремета, у почетку као његов прњавор, а затим као самостално насеље. У погледу социјалних активности и јавних служби гравитира Крушедол Селу, а преко њега и општинском центру Ириг.

Гретег је по броју домаћинстава једно од најмањих сеоских насеља Општине, смештено на североистоку њене територије, на јужној падини Фрушке горе, око потока Калин, непосредно испод манастира Гретег. У почетку као његов прњавор, а затим као самостално насеље. У погледу социјалних активности и јавних служби гравитира Крушедол Селу, а преко њега и општинском центру Ириг.

Добродол је сеоско насеље Општине смештено на крајњем југу њене територије, на лесној заравни, око Добродолског потока. У погледу социјалних активности и јавних служби преко Шатринаца, гравитира Крушедол Селу и општинском центру Ириг.

Јазак је сеоско насеље смештено на западу територије општине Ириг, на јужној падини Фрушке горе око потока Ровач, непосредно испод манастира Јазак, у почетку као његов прњавор, а затим као самостално насеље. У погледу социјалних активности и јавних служби гравитира бањском насељу Врдник, а преко њега и општинском центру Ириг.

Крушедол Прњавор је сеоско насеље Општине, смештено на североистоку њене територије, на јужној падини Фрушке горе (прелаз у лесну зараван), око потока Шелевренац у близини манастира Крушедол, у почетку као његов прњавор, а затим као самостално насеље. У погледу социјалних активности и јавних служби гравитира Крушедол Селу и општинском центру Ириг.

Крушедол Село је сеоско насеље Општине, центар заједнице околних насеља, смештено на крајњем истоку њене територије, на јужној падини Фрушке горе (прелаз у лесну зараван) око потока Шелевренац у близини манастира Крушедол, у почетку као његов прњавор, а затим као самостално насеље. У погледу социјалних активности и јавних служби пружа услуге околним насељима, а само гравитира општинском центру Ириг.

Мала Ремета је сеоско насеље смештено на крајњем западу територије општине Ириг, на јужној падини Фрушке горе (прелаз у лесну зараван) око Малог потока непосредно испод манастира Мала Ремета, као његовог историјског ембриона. У погледу социјалних активности и јавних служби гравитира насељу Јазак, а преко њега и општинском центру Ириг.

Нерадин је једно од најстаријих сеских насеља у Општини. Смештено је у источном делу територије општине Ириг, на јужној падини Фрушке горе око Нерадинског потока (Калињак). Историјски гравитира манастиру Гргетег, док у погледу социјалних активности и јавних служби гравитира општинском центру Ириг.

Ривица је једно од најстаријих сеских насеља у Општини. Смештено је у средишњем делу територије општине Ириг, на јужној падини Фрушке горе око потока Борковац и између насеља Врдник и Ириг. Дели судбину малих насеља, која су у близини развијених центара. У погледу социјалних активности и јавних служби гравитира општинском центру Ириг, као и насељу Врдник.

Шатринци су сеоско насеље Општине, смештено на југу њене територије, на лесној заравни која опасује јужне падине Фрушке горе, око потока Калињак (Банковачки поток). У погледу социјалних активности и јавних служби гравитира Крушедол Селу и општинском центру Ириг.

3.2.3. Јавне службе

Постојећа заступљеност јавних служби у насељеним местима Општине је углавном задовољавајућа и у складу са величином, степеном развоја и улогом у мрежи насеља.

На основу препоруке за организацију јавних служби према хијерархијском нивоу насеља, у Иригу, као локалном центру, мањем урбаном центру, подразумева се обавеза организовања дневног центра, центра за социјални рад, предшколског образовања, основног образовања, средњег образовања уз обавезно организовање комплементарног пратећег садржаја (ученички дом), амбуланта, здравствена станица, мобилна здравствена служба, дом здравља, мултифункционални простори/објекти, библиотеке/књижаре. У насељима – локалним заједницама Општине (Врдник, Јазак, Крушедол Село, Нерадин, Ривица и Шатринци) неопходно је обезбедити: дневни центар, предшколско образовање, основно образовање, амбуланту, здравствену станицу, мобилну здравствену службу, мултифункционалне просторе/објекте. У примарним насељима, поред објеката за потребе локалне самоуправе неопходно је обезбедити мултифункционалне просторе/објекте, а потребе становништва за осталим услугама јавних служби обезбедити са мобилним јавним службама или у суседном насељу – локалној заједници, уз обезбеђивање организованог превоза до суседног места у коме садржај постоји.

3.3. ПРИВРЕДНЕ ДЕЛАТНОСТИ

Према степену развијености општина Ириг спада у групу недовољно развијених локалних самоуправа чији је степен развијености у распону 60-80% републичког просека. Број запослених је у порасту у односу на претходни период.

3.3.1. Пољопривреда

Доминантна привредна грана на територији општине Ириг је пољопривредна производња, чему у значајној мери доприносе повољни природни фактори, попут повољне структуре земљишних површина за развој ратарства, повољни нагиби терена и осунчаност за развој виноградарства и воћарства и др. Пољопривредна производња доприноси развоју предузећа која се баве пољопривредном делатношћу. На територији Општине постоје предузећа у оквиру којих су изграђени силоси за складиштење ратарских производа и хладњаче за складиштење повртарских и воћарских производа.

Са аспекта развоја пољопривреде основни природни елементи који утичу на ниво производње су земљиште, климатски фактори и количина воде. Када је реч о општини Ириг, она се донекле разликује од општина у равничарским деловима Срема, Баната и Бачке, па се може рећи да је помало атипична за ово поднебље, јер има неке карактеристике брдско-планинских предела. Подручје општине има хетероген земљишни

фонд, нижег квалитета него земљишта равног Срема, али са још увек значајним производним потенцијалима, континенталну климу са хладним зимама и довољну количину потребних падавина, али без значајнијих водотока на подручју општине.

3.3.2. Рибарство

На територији општине Ириг постоје вештачке акумулације које пружају могућности за спортски риболов. Уз систематско порибљавање аутохтоним рибљим врстама, ове локације могу имати атрактивну улогу у оквиру излетничко-туристичке понуде, што захтева уређење прилазних путева и саме обале, њено амбијентално опремање, као и континуирани надзор чуварске службе. Комерцијални риболов на територији општине није развијен.

3.3.3. Индустрија, мала и средња предузећа

Највећи привредни потенцијал у области индустрије постоји у насељима Ириг и Врдник. Потенцијали осталих насеља у општини још увек су недовољно искоришћени да би могли да допринесе бржем и самосталнијем развоју активности у тим насељима. У погледу индустријске производње водеће гране на територији општине Ириг су прехрамбена индустрија, чији се развој углавном заснива на преради воћа, производњи меса и сухомеснатих производа („Змајевац ДОО“), метална која се углавном налази у насељу Врдник и обухвата предузећа за производњу опреме, прибора и машина, сечење материјала воденим млазом и др. Развој индустрије грађевинског материјала заснован је на постојећем сировинском потенцијалу, пре свега глини, на бази које је подигнута циглана у Иригу. Поред тога на територији општине постоје и предузећа за производњу дрвене амбалаже.

Број предузетника на територији општине незнатно варира у последње четири године од 384 предузетника 2017. године до 442 предузетника 2020. године. На овом простору у 2020. години пословало је 148 привредних друштава. Према подацима агенције за привредне регистре укупан број запослених у привредним друштвима у 2019. години је износио 639, а број запослених од стране предузетника 381 радник.

3.3.4. Шумарство и лов

Побољшањем стања шума унапредиће се и сировинска база за примарну и финалну прераду дрвета. Капацитети за прераду дрвета (пилана, стругара, производња ламелираног дрва) постоје у насељу Иригу. Ограничавајући фактор за развој ове привредне гране су велике површине шума у заштићеном природном добру НП „Фрушка гора“.

На територији општине Ириг егзистирају два ловишта и то су део ловишта посебне намене „НП Фрушка гора 1“ и ловиште „Горње Поље“. Са аспекта развоја ловног туризма стање дивљачи се може оценити неповољним, с обзиром на малу заступљеност основних врста дивљачи у ловиштима.

3.3.5. Туризам

Туризам је на територији општине Ириг препознат као једна од приоритетних привредних делатности и као носилац економског развоја локалне заједнице. То је последица чињенице да општина има добар географски положај, да добрим делом своје територије припада Националном парку „Фрушка гора“ и да се налази у близини највећих туристичких емитивних центара Београда и Новог Сада. Основу развоја туризма представља бањско-рекреативни туризам са бањом Врдник, познатом по својој термалној и лековитој води, лечењу реуматских обољења, спортских повреда, али и по својим рекреативно-забавним садржајима.

Најзначајнији смештајни капацитети су хотел „Термал“ у Врднику са 260 лежаја и мотел „Војводина“ на Иришком Венцу (мотел располаже са 12 двокреветних и 2 трокреветне собе), хотел „Фрушке терме“, хотел „Premier aqua“ и етно комплекс „Врдничка кула“.

За развој излетничког туризма значајна су многобројна излетишта: Иришки венац и Змајевац, језера Банковци, Добродол и Борковац. Такође треба истаћи да се на територији општине налази чак 8 манастира (манастири: „Велика Ремета“, „Гргетег“, „Крушедол“, „Старо Хопово“, „Ново Хопово“, „Врдничка Раваница“, „Јазак“ и „Мала Ремета“, што представља велики потенцијал за даљи развој верског туризма. Треба напоменути и постојање капацитета за развој етно туризма као што су Етно кућа у Јаску, Перков салаш у Нерадину и др.

Такође, постоји и велики број категорисаних лежаја у приватним кућама, собама, апартманима и сеоским туристичким домаћинствима и вилама, који се већином налазе у Врднику, затим у Иригу, Јаску, Ривици и Шатринцима.

За развој винског туризма на територији општине заслужне су приватне винарије, међу којима су најпознатије винарија „Ковачевић“, „Деурић“ и „Мачков подрум“.

Може се закључити да територија општине Ириг поседује многобројне потенцијале за даљи развој туризма што ће у великој мери допринети афирмацији општине као централне фрушкогорске туристичке дестинације у области здравственог, велнес, пословног, винског, гастрономског и верског туризма.

3.3.6. Трговина, угоститељство и занатство

Развој капацитета терцијарних делатности (трговине, угоститељства и занатства) у великој мери је условљен укупним привредним развојем и у директној је зависности са растом производње, животног стандарда и куповне моћи становништва. Присутна је стагнација мале привреде и услужног занатства, недостатак савремених трговинских капацитета и недовољан магацински простор. На територији општине постоји већи број трговина на мало у неспецијализованим продавницама, претежно храном, пићима и дуваном, затим фризерских и козметичких салона, делатности ресторана и покретних угоститељских објекта.

Такође треба напоменути да постоје многобројни предузетници са занатским радњама чија је претежна делатност: поправка осталих личних предмета и предмета за домаћинство, ковање, пресовање, штанцовање и ваљање метала, постављање водоводних, канализационих, грејних и климатизационих система, одржавање и поправка моторних возила, производња брава и окова, постављање електричних инсталација, производња прехранбених производа, машинска обрада метала, производња опреме за подизање и преношење, постављање подних и зидних облога, производња одеће и др.

Генерално гледано привреда у општини Ириг је разноврсна са претежно доминантном пољопривредном производњом. На територији општине постоје бројни природни потенцијали и туристички капацитети који ће у будућем периоду допринети развоју привреде локалне заједнице.

Негативан утицај на развој привреде представља емиграција радно способне популације (посебно млађе квалификоване радне снаге) што у великој мери представља претњу за развој привреде локалне заједнице. Као негативне утицаје на простор када су у питању привредне делатности могу се навести поједини примери приватних инвеститора који непланском изградњом утичу на деградацију простора и животне средине.

3.4. САОБРАЋАЈНА И КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА И ЗЕЛЕНИЛО

3.4.1. Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Просторног плана егзистира само један вид саобраћаја путни-друмски саобраћај, који својим манифестацијама у потпуности задовољава све исказане захтеве за извршењем транспортног рада.

Путни-друмски саобраћај на подручју општине Ириг је просторно присутан преко мреже државних путева I и II реда, као и општинских и некатегорисаних путева. Основни саобраћајни капацитет општинског простора је **државни пут Ia реда бр. 21²**, (Нови Сад – Ириг – Рума – Шабац – Коцељева – Ваљево – Косјерић – Пожега – Ариље – Ивањица - Сјеница) – даљински пут ДП-м, који има дијаметрално пружање у односу на територију општине Ириг и кумулише и усмерава сав интерни саобраћај до жељених одредишта унутар и у окружењу општине (веза Ирига са центром међународног значаја Новим Садом и суседном општином Рума). Овај саобраћајни капацитет у постојећем стању има неповољне техничко-експлоатационе елементе, својом трасом пролази кроз урбани простор насеља Ириг, са изузетним обимом саобраћаја (деоница 02103 Сремска Каменица - Ириг (Крушедол) 9099 воз/24 h, деоница 02105 Ириг (Врдник) - Рума (Путинци) 10130 воз/24 h³) који рапидно и врло значајно нарушава интернасељска кретања, угрожава проточност саобраћаја и ниво безбедности и еколошке параметре.

ДП бр. 21 пресеца насељско ткиво на правцу север-југ, практично половине општински простор по гребену Фрушке горе и на правцу између водотока Јеленце и Павловачког језера на два дела, у исто време фигуришући као главни апсорбер свих интернасељских и насељских саобраћајних токова.

Други важан саобраћајни капацитет високог ранга је **државни пут IIб реда бр. 313³**, Раковац - Змајевац - Врдник - Ириг - Крушедол - Марадик - веза са државним путем 100. Овај државни пут II реда је интеррегионалног значаја. Он кумулише саобраћајне токове на општинском, субрегионалном/међуопштинском нивоу повезујући Ириг са суседним општинама: Беочин и Инђија. Геосаобраћајне карактеристике овог путног правца га сврставају у брдско планинске путеве, са великим нагибима и висинским разликама. Основна карактеристика у просторном смислу је повезивање свих насеља и садржаја у ванграђевинским подручјима, на правцу запад (општина Беочин) - исток (општина Инђија).

Изузетно комплексан геосаобраћајни положај општине, брдско – планинске карактеристике терена Фрушке горе, са изразитим брдским делом насеља („Турско брдо“) и долињским делом који настаје после прелома (потоци „Будаковац“ и „Јеленце“) са великим висинским разликама, великим успонима и падовима (посебно карактеристично за трасе државних путева кроз само насеље), значајно су утицали на формирање и конфигурацију категорисане путне мреже општинског простора.

Осим државних путева, значајна мрежа за обезбеђење доступности свим садржајима и међунасељско повезивање и повезивање насеља са путевима вишег реда је општинска путна мрежа: општински, приступни и некатегорисани путеви.

Карактеристика општинског простора су и сегменти „Партизанског пута“ (делови општинских и некатегорисаних путева), који су значајни за кумулацију и функционисање саобраћаја на нивоу НП „Фрушке горе“.

² Донета је Уредба о категоризацији државних путева у складу са текстом је направљена паралела са некадашњим М и Р путевима: некадашњи М-21 ДП Iб реда бр. 21, некадашњи Р-130 је ДП IIб реда бр.313.

³ ПГДС на мрежи државних путева Р. Србије, 2019. год

На основу доступних података и саобраћајних анализа може се закључити да саобраћајна инфраструктура (путно-друмска) у садашњем стању није на потребном и захтеваном нивоу. Овако просторно и саобраћајно диференцирана мрежа, одговарајућим планским мерама и интервенцијама може дати потребну основу за изградњу и реконструкцију, чиме би се омогућио брз и лак приступ овом подручју из више праваца, на нивоу високог комфора и саобраћајне услуге, као и брзе и лаке комуникације у оквиру овог простора.

3.4.2. Водна и комунална инфраструктура

Водоснабдевање

Регионални водовод „Источни Срем“ (са извориштем у Јарку и постројењем за прераду воде на „Фишиеровом салашу“), обезбеђује водоснабдевање око 75 000 ЕС, а од насеља општине Ириг снабдева следећа: Ириг, Врдник, као и викенд зоне у Врднику и Иригу, објекте на Иришком Венцу, хотеле, објекте НОРЦЕВ-а и ХМС „Краљеве Столице“, а вода се транспортује са коте 81 mАНВ до коте 504 mАНВ. Сваког дана се потрошачима у иришкој општини испоручи 45 l/sec.

Техничко стање система је веома лоше. Дотрајала водоводна мрежа изискује реконструкцију и доградњу, црпне станице проширења и замену дотрајале опреме. Већ неколико година уназад магистрални цевовод $\varnothing$ 500 mm представља „уско грло“ система јер у летњем периоду не може да пропусти довољну количину воде која је потребна за све потрошаче.

У осталим насељима функционишу локални водоводи, где се захватање воде врши преко бушених вертикалних бунара, који захватају водоносне средине плиоцена као и каптирањем извора из неогених и горње кредних наслага. Укупна просечна експлоатација подземних вода на територији општине процењена је на око 19 l/sec.

Одвођење отпадних и атмосферских вода

Канализација отпадних вода је изграђена само једним делом у Иригу и Врднику. У Врднику постоји и постројење за пречишћавање отпадних вода које није у функцији и коме је неопходна реконструкција. За прикупљање и евакуацију отпадних вода се и надаље користе септичке јаме ограниченог капацитета, које су у великом броју изведене од напуштених бунара, чиме се директно угрожава непосредна животна средина и подземље. Заостајање изградње канализације за водоводном мрежом је веома изражено на овом подручју што доприноси перманентном загађењу животне средине, заостајању друштвеног стандарда и што је најважније - угрожавању водних ресурса.

Одвођење атмосферских вода у насељима се одвија преко отворене каналске мреже положене уз уличне саобраћајнице. Мрежа канала је на појединим местима у лошем стању (канални су затрпани или обрасли растињем) и функционише као упојни канали.

3.4.3. Електроенергетска инфраструктура

Снабдевање електричном енергијом потрошача на подручју у обухвату Просторног плана обезбеђено је из дистрибутивног система електричне енергије преко 110/20 kV, односно 20(10/0,4) kV трансформаторских станица.

Већи део преносне мреже је одговарајућег квалитета. Средњенапонска мрежа је углавном грађена надземно у мањим насељима и ван насеља, осим у централним деловима насеља Ириг и Врдник.

Постојећа нисконапонска мрежа је највећим делом надземна. Кабловски начин напајања углавном је заступљен у централним деловима насеља. Реконструкција дистрибутивне мреже је делимично извршена, те је потребно у потпуности исту извршити за прелазак на 20 kV напонски ниво.

3.4.4. Гасоводна инфраструктура

Општина Ириг је у потпуности гасификована. Снабдевање гасом потрошача на простору обухваћеном Просторним планом обезбеђено је са транспортног гасовода високог притиска већег од 16 bar РГ-04-17, на који је прикључена ГМРС „Путинци“, односно преко гасовода DN150 од ГМРС „Путинци“ до гасног чвора Ч4 и гасовода DN100 од гасног чвора Ч4 до МРС „Ириг“.

На територији општине Ириг изграђена је дистрибутивна гасоводна мрежа у свим насељеним местима. Постојећи капацитети и изграђеност гасоводне инфраструктуре на посматраном подручју пружају могућност њеног даљег развоја и проширења у циљу боље експлоатације земног гаса.

3.4.5. Електронска комуникациона инфраструктура

Развој електронског комуникационог система на подручју обухвата Просторног плана се реализује у складу са плановима развоја електронске комуникационе мреже надлежних предузећа. Изграђени су нови капацитети уз главне, као и саобраћајне правце нижег ранга, све до општинских. Као главни медиј, поред постојећих спојних кабловских веза и РР система, коришћен је оптички кабл. У насељима су обезбеђени савремени дигитални комутациони системи у протеклом периоду, чиме је постигнуто знатно повећање капацитета мреже, обезбеђење високог квалитета, поузданости и расположивости, као и увођење савремених електронских комуникационих услуга (широкопојасни сервиси).

Целокупно подручје Општине покривено је системом мобилне телефоније и омогућено је пружање квалитетних услуга.

Простор је у целости покривен радиодифузним системом путем радио-релејних репетитора и емисионих радио-станица. У насељима је изграђен кабловски систем за дистрибуцију радио и телевизијских програма и могућност пружања других сервиса.

3.4.6. Јавно и друго зеленило

Јавно и друго зеленило чине: парковско зеленило, заштитно зеленило – зеленило заштитних појасева, зеленило у подручју потока и улично зеленило.

Зелене површине су недовољно системски повезане. Шуме би подизањем на квалитетнији ниво, као и њиховим повезивањем са заштитним зеленилом и зеленим површинама насеља у јединствен систем, унапредиле санитарно-хигијенске и амбијенталне услове на територији Општине. Повезивањем шума и заштитног зеленила и њиховом прерасподелом у простору (у зависности од услова средине и намене) такође би се постигло и побољшање у смислу одрживог развоја – еколошке, економске и социјалне функције.

3.5. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА И ПРИРОДНА ДОБАРА

3.5.1. Непокретна културна добра

Споменичко благо на територији општине Ириг се састоји из низа познатих, заштићених и категорисаних културних добара, од којих су најпознатији манастири, али има и остатака материјалног културног наслеђа који сведоче о првим насељавањима у овом делу Срема, па све до данашњих дана, остатака различитих, у међувремену несталих култура, чије пређашње постојање је само евидентирано или је још увек непознато, скривено и сачувано у наслагама тла. Материјално културно наслеђе очувало се у виду археолошких локалитета, сакралних споменика, објеката профане архитектуре, објеката народног градитељства, урбаних и руралних историјских целина, меморијалних споменика из давне и ближе историје, те спомен-обележја из другог светског рата.

Део подручја општине Ириг припада просторно културно-историјским целинама од изузетног значаја „Фрушка гора са манастирима и другим споменицима културе“. На територији Општине је 10 (десет) споменика културе од изузетног значаја, од чега је 8 (осам) манастира (манастири: Велика Ремета, Врдник-Раваница, Гргетег, Јазак, Мала Ремета, Ново Хопово и Старо Хопово), са пратећим садржајима (прњавори, водике, чесме, испоснице и сл.). Манастири представљају посебну вредност и идентитет ове територије, њихова вишеструка димензија – као духовног и културно – историјског наслеђа и вредност коју представљају, захтевају одговарајући третман и интерпретацију.

Од непокретног културног наслеђа од великог значаја, на територији општине је просторно културно-историјска целина Старо језгро Ирига и 11 (једанаест) споменика културе.

Ту су и 4 (четири) споменика културе, градитељски објекти која уживају претходну заштиту (хотел на Иришком венцу), 12 (дванаест) споменика и спомен обележја која уживају претходну заштиту, један локалитет са историјским, етнолошким или природњачким садржајем који уживају претходну заштиту, као и мноштво археолошких локалитета.

3.5.2. Природна добра

На простору обухвата Просторног плана су евидентиране просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности: заштићена подручја Национални парк (НП) „Фрушка гора“ и Споменик природе (СП) „Оскоруша код Хопова“.

Осим заштићених подручја на простору обухвата Просторног плана се налазе подручја планирана за заштиту, станишта врста од националног значаја и подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности.

Заштита природних добара на територији Просторног плана спада у заштиту природних добара Националног парка „Фрушка гора“, у складу са режимима заштите I, II и III степена.

Ради очувања биодиверзитета на посматраном подручју потребно је применити мере заштите које се односе на заштићено подручје и применити адекватне планске мере за озелењавање слободних површина.

4. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ

Квалитет животне средине и природних ресурса је у одређеној мери деградиран услед антропогених утицаја.

При сагледавању карактеристика животне средине, поред доступних података о појединим медијумима животне средине општине Ириг, у обзир је узета и стратешка анализа обрађена у Извештају о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Ириг на животну средину, који је урађен за претходни Просторни план (2014. године).

Водоснабдевање представља дугогодишњи и један од приоритетнијих проблема становника иришке општине јер досадашњи квалитет сирове воде, како су указале анализе најчешће није одговарао прописаним вредностима.

Узорковањем и анализом воде за пиће 2015. године вршеним од стране Завода за заштиту јавног здравља Сремска Митровица на месту извора „Свети Никола“ (Нерадин/на путу II реда бр. 131), према Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће („Службени лист СРЈ“, бр. 42/98 и 44/99), на основу стручног разматрања података о водо-објекту и резултата лабораторијских анализа, са аспекта анализираних параметара, услед хемијске и микробиолошке неисправности због повишене вредности за колиформне бактерије фекалног порекла утврђено је да је узоркована вода хигијенски неисправна. Како је поновљено узорковање указало на континуирано присуство бактерија фекалног порекла утврђено је да вода са предметне локације није за употребу.

На месту каптаже (Нерадин/на путу II реда бр. 131) где је вршено узорковање воде за пиће, утврђено је према Правилнику, а на основу стручног разматрања података о водо-објекту и резултата лабораторијских анализа, са аспекта анализираних параметара, услед хемијске и микробиолошке неисправности због повишене вредности: укупног броја аеробних мезофилних бактерија, колиформних бактерија фекалног порекла, укупних колиформних бактерија, Мангана, Гвожђа, мутноће и оксидабилности; да је вода хемијски неисправна. Негативни органолептички карактер, присуство колиформних бактерија фекалног порекла и повећано присуство органских материја разлог је да се вода не користи за пиће.

На подручју општине Ириг присутан је проблем неадекватне евакуације отпадних вода. Наиме, канализација није у потпуности изграђена (само једним делом постоји у Иригу и Врднику). Иако у Врднику постоји и постројење за пречишћавање отпадних вода оно није у функцији, неопходна је реконструкција. И даље се користе септичке јаме ограниченог капацитета, које су у великом броју изведене од напуштених бунара, чиме се директно угрожава непосредна животна средина и подземље. Неуједначена изградња канализације упоредо са водоводном мрежом доприноси перманентном загађењу животне средине, заостајању друштвеног стандарда и што је најважније - угрожавању водних ресурса.

Узорковање отпадне вода која се испушта у реципијент на месту излазног шахта код пречистача „Футокс“ вршено је 2014. године, при чему је утврђено да анализирана отпадна вода не задовољава граничне вредности емисије дефинисане Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у води и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/2011 и 48/2012), у погледу вредности за стрептококе фекалног порекла, колиформне бактерије фекалног порекла и укупне колиформне бактерије. Узорковањем отпадне вода која се испушта у реципијент на месту иза балона хале код фудбалског игралишта „Раднички“ утврђено је да анализирани узорак не задовољава граничне вредности емисије дефинисане Уредбом, у погледу вредности за стрептококе фекалног порекла, колиформне бактерије фекалног порекла, укупне колиформне бактерије, те садржаја укупног азота. Анализом узорка отпадне воде која се испушта у природни реципијент на месту шахта на раскрсници ул. Змај Јовине и Вука Караџића (код аутобуске станице) утврђено је да вода која се испушта на поменутој локацији не задовољава граничне вредности емисије прописане Уредбом, у погледу вредности за стрептококе фекалног порекла, колиформне бактерије фекалног порекла, укупне колиформне бактерије, те садржаја суспендованих материја, укупних фосфата, биохемијске потрошње кисеоника и укупног азота.

Такође, мониторинг је вршен и 2015. године. Анализом узорка отпадне воде која се испушта у природни реципијент на месту шахта на раскрсници ул. Змај Јовине и Вука Караџића (код аутобуске станице) утврђено је да вода која се испушта на поменутој локацији не задовољава граничне вредности емисије прописане Уредбом, у погледу вредности за стрептококе фекалног порекла, колиформне бактерије фекалног порекла, укупне колиформне бактерије, те садржаја суспендованих материја, садржаја укупних фосфата, хемијске потрошње кисеоника, биохемијске потрошње кисеоника и садржаја укупног азота.

Узорковањем отпадне вода која се испушта у реципијент на месту излазног шахта код пречистача „Футокс“ такође је утврђено да анализирана отпадна вода не задовољава граничне вредности емисије дефинисане Уредбом, у погледу вредности за стрептококе фекалног порекла, колиформне бактерије фекалног порекла и укупне колиформне бактерије. Узорковањем отпадне вода која се испушта у реципијент на месту иза балона хале код фудбалског игралишта „Раднички“ утврђено је да анализирани узорак не задовољава граничне вредности емисије дефинисане Уредбом, у погледу вредности за стрептококе фекалног порекла, колиформне бактерије фекалног порекла, укупне колиформне бактерије, те садржаја суспендованих материја и садржаја укупног азота.

Одвођење атмосферских вода у насељима се одвија преко отворене каналске мреже положене уз уличне саобраћајнице. Мрежа канала је на појединим местима у лошем стању (канали су затрпани или обрасли растињем) и функционише као упојни канали.

Позитиван аспект у погледу очувања квалитета ваздуха представља чињеница да је општина Ириг у потпуности гасификована. Постојећи капацитети и изграђеност гасоводне инфраструктуре на посматраном подручју пружају могућност њеног даљег развоја и проширења у циљу боље експлоатације земног гаса.

Постојећи државни пут бр.21, који пролази кроз насеље Ириг, представља деградациони пункт животне средине у контексту буке и аеро загађења, услед високе фреквенности саобраћаја. Овај саобраћајни капацитет у постојећем стању има неповољне техничко-експлоатационе елементе, при чему својом трасом пролази кроз урбани простор насеља Ириг, са изузетним обимом саобраћаја (деоница 02103 Сремска Каменица - Ириг (Крушедол) 9099 воз/24h, деоница 02105 Ириг (Врдник) - Рума (Путинци) 10130 воз/24h⁴), угрожавајући тиме безбедност становништва и еколошке параметре.

Према доступним подацима, на територији општине до сада нису евидентирана севесо постројења, као ни постројења која подлежу Закону о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине (ИПРС). Такође, нису евидентирана ни постројења која подлежу евиденцији Регистра испуштања и преноса загађујућих супстанци (PRTR).

Зелене површине су недовољно системски повезане. Шуме би подизањем на квалитетнији ниво, као и њиховим повезивањем са заштитним зеленилом и зеленим површинама насеља у јединствен систем, унапредиле санитарно-хигијенске и амбијенталне услове на територији Општине. Повезивањем шума и заштитног зеленила и њиховом прерасподелом у простору (у зависности од услова средине и намене) такође би се постигло и побољшање у смислу одрживог развоја – еколошке, економске и социјалне функције.

На територији општине Ириг присутан је већи број бујичних водотока који узрокују бујичне ерозије, што директно утиче на земљиште.

Са аспекта експлоатације енергетских извора у погледу директног утицаја на земљиште, простор Општине, по Решењу Покрајинског секретаријата за енергетику и минералне сировине спада у одобрени истражни простор (нафта, гас, вода).

Општина Ириг је једна од оснивача регионалног центра за управљање отпадом за општине: Инђија, Ириг, Рума, Сремски Карловци, Шид, Стара Пазова и Пећинци. Потписан је међуопштински споразум за изградњу регионалне депоније са локацијом на територији општине Инђија, а усвојен је и Регионални план управљања отпадом, као и Локални план управљања отпадом на територији општине Ириг.

Управљање отпадом на територији општине Ириг се и даље врши преко ЈП „Комуналац“ Ириг, који врши сакупљање комуналног отпада у свим насељима општине, те исти одлаже на депонију у Иригу. Нема организованог управљања опасним отпадом.

⁴ ПГДС на мрежи државних путева Р. Србије, 2019. год

Управљање отпадом животињског порекла такође врши ЈП „Комуналац“ Ириг, који је на локацији у Иригу где је некада била сточна гробница, у сарадњи са фирмом „Протеинка“ Сомбор, поставила контејнер за одлагање животињског отпада. У осталим насељима одлагање животињског отпада се углавном врши у сточне гробнице.

Нерешено питање одлагања комуналног и другог отпада на територији општине, као и отпада животињског порекла, угрожава све природне ресурсе, директно (земљиште) и индиректно (вода и ваздух) и има веома негативан утицај на здравље становништва.

Поједина питања из области заштите животне средине нису била меродавна за разматрање, а односе се на:

- **климатске промене и промене озонског омотача**, с обзиром на досадашњу и очекивану еманацију CO₂ и других гасова са ефектом стаклене баште, или са утицајем на озонски омотач, простор у обухвату Просторног плана није посебно меродаван у потенцијално позитивном као и негативном смислу, а са аспекта обавеза према међународним споразумима;
- **нејонизујуће зрачење**, с обзиром да утицај постојећих и планом предвиђених објеката који су извор таквог зрачења није идентификован као значајан на нивоу овог Просторног плана и стратешке процене. Процена утицаја таквих објеката вршиће се, на основу националних и локалних прописа, као и међународних искустава и стандарда, на нижим хијерахијским нивоима планирања и пројектовања);
- **јонизујуће зрачење**, с обзиром да планирана намена простора не представља опасност по животну средину и утицај на ниво постојећег природног зрачења.

6. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА)

Просторним планом нису предвиђена варијантна решења. Усвојена решења која се на директан и индиректан начин односе на заштиту животне средине, интерпретирана су у планском документу и предметним елаборатом односно Извештајем о стратешкој процени, утврђено је да су у складу са основним принципима одрживог развоја у погледу свих даљих активности на простору у обухвату Просторног плана.

Реализовањем односно усвајањем и имплементацијом планског документа, уређење и коришћење простора у обухвату Просторног плана ће се одвијати у смеру планске реализације садржаја и активности (планским уређењем), уз испуњавање претходних услова заштите природе и животне средине.

У случају нереализовања Просторног плана, тенденције у уређењу и коришћењу предметног простора ће се вероватно одвијати према следећем сценарију:

- нереализовање смерница из плана вишег реда, као и планова од стратешког значаја за планско подручје;
- неадекватна узурпација и изградња простора, праћена повећањем загађивања земљишта, подземних и површинских вода и ваздуха;
- даља деградација природних ресурса и неадекватно коришћење простора;
- нереализовањем доградње/модернизације инфраструктуре наставиће се сценарио угрожавања животне средине и природних вредности предметног простора;
- промена структуре пољопривредног земљишта;
- изостајање развоја категорије заштитних појасева зеленила и др.

7. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Специфичност простора у обухвату Просторног плана, али и непосредног и ширег окружења, као и постојећи садржаји и планиране намене, условиле су да у поступку израде Просторног плана буду обављене консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, при чему су прибављени подаци, услови и мишљења. Све консултације су релевантне за процес стратешке процене утицаја планских решења и израду предметног Извештаја о стратешкој процени.

Услови и мере надлежних органа, институција и предузећа које су имаоци јавних овлашћења у обавези да доставе за потребе израде планског документа (Закон о планирању и изградњи), су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења и саставни су део предметног Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

Према Закону о планирању и изградњи, који поред осталог уређује поступак израде и доношења планских докумената, у израду Просторног плана се грађани и остала заинтересована јавност, на које плански документ може имати утицај, укључују већ у почетној фази, одмах након доношења одлуке о изради планског документа, уз могућност изјашњавања, односно подношења примедби и сугестија.

Упознавањем јавности у раној фази планског поступка са општим циљевима и сврхом израде Просторног плана, начином и основним ограничењима коришћења простора у обухвату Просторног плана, могућим решењима за уређење и развој просторне целине, као и ефектима планирања (чл. 45а Закона о планирању и изградњи), ствара се могућност да се заинтересована јавност упозна са намерама и утиче на планска решења. Сврха раног јавног увида је да се оствари информисаност грађана, да се јавност укључи у процес, а тиме и допринесе у формулисању планских решења, што подразумева да поднете сугестије и примедбе треба да буду од користи.

Рани јавни увид (РЈУ) је и у случају овог Просторног плана организован након доношења Одлуке о изради Просторног плана, а пре формирања нацрта планског документа. Фазом раног јавног увида у поступак израде планске документације уведен је двостепени поступак партиципације јавности.

Излагање материјала на рани јавни увид обављен је пре прибављања услова и података од надлежних предузећа и организација, односно посебних услова за заштиту и уређење простора у трајању од 15 дана, у периоду од 21. октобра до 4. новембра 2020. године. У току одржаног раног јавног увида пристигле су сугестије и примедбе на предложени материјал:

- Примедба и сугестија, упућена од стране Небојше Лужанина (од 06.11.2020. године, број 1863);
- Примедба и сугестија Епархије сремске, Канцеларија за имовину (од 06.11.2020. године, број 1864).

У току израде Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину добијени су подаци и услови надлежних институција (преглед институција, органа, организација и предузећа је дат у наредној табели). Уз одговорност за квалитет планског решења, која је на стручном обрађивачу планског документа и надлежном органу који дато решење верификује у форми нацрта, овим се обезбеђују услови да се формулишу оптимална планска решења, односно да се задовоље различити интереси корисника простора.

Табела 2. Преглед органа и институција од којих су прибављени услови и подаци од значаја за израду Просторног плана и стратешке процене

Р.бр.	Институције, органи и предузећа којима су упућени захтеви за услове	Наш број/ добијени дана
1.	ЈП „Путеви Србије“, Сектор за стратегију, пројектовање и развој, Београд	2279/1 19.11.2020.
2.	Република Србија, Аутономна Покрајина Војводина, Општинска управа општине Ириг, Служба за привреду, локални и економски развој, Ириг	2501/1 18.12.2020.
3.	„Инфраструктура железнице Србије“ ад, Сектор за инвестиције, развој и технологију, Београд	2420/1 07.12.2020.
4.	Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије, Београд	2310/1 24.11.2020.
5.	ЈП „Скијалишта Србије“, Нови Београд	2149/1 04.11.2020.
6.	ЈП „Водовод“ Рума	2339/1 26.11.2020.
7.	Република Србија, Аутономна Покрајина Војводина, Покрајински секретаријат за пољопривреду, водoprивреду и шумарство, Нови Сад	146/1 22.01.2021.
8.	Република Србија, Републички хидрометеоролошки завод, Београд	2152/1 04.11.2020.
9.	Оператор дистрибутивног система "ЕПС ДИСТРИБУЦИЈА" ДОО, Огранак "Електродистрибуција Рума", Рума	2132/1 12.11.2020.
10.	АД „Електромрежа Србије“ Београд, Београд	2205/1 09.11.2020.
11.	„НИС“ а.д. Нови Сад, Нови Сад	2170/1 05.11.2020.
12.	ЈП „Србијагас“, Нови Сад	2194/1 09.11.2020.
13.	ЈП „Гас Рума“, Рума	2077/1 28.10.2020.
14.	ЈП „Поште Србије“, Дирекција за поштанску мрежу, Београд	2259/1 17.11.2020.
15.	Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“ АД Београд, Извршна јединица Сремска Митровица, Сремска Митровица	2204/1 09.11.2020.
16.	„Cetin“, Београд	2567/1 28.12.2020.
17.	"VIP MOBILE" д.о.о. Нови Београд	2233/1 12.11.2020.
18.	SBB Српске кабловске мреже, Београд	2177/1 06.11.2020.
19.	ЈП „Национални парк Фрушка гора“, Сремска Каменица	1498/1 18.12.2020.
20.	ЈП „Војводинашуме“, Петроварадин	2338/1 26.11.2020.
21.	Република Србија, Аутономна Покрајина Војводина, Покрајински секретаријат за привреду и туризам, Одељење за туризам и регионално-привредну сарадњу, Нови Сад	2151/1 04.11.2020.
22.	Република Србија, Аутономна Покрајина Војводина, Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај, Нови Сад	2343/1 26.11.2020.
23.	Република Србија, Аутономна Покрајина Војводина, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад	2148/1 04.11.2020.
24.	Република Србија, Аутономна Покрајина Војводина, Покрајински секретаријат за здравство, Нови Сад	2302/1 23.11.2020.
25.	Завод за заштиту споменика културе Сремска Митровица, Сремска Митровица	2169/1-1 05.11.2020.
		2318/1 24.11.220.
26.	Републички завод за заштиту споменика културе Београд, Београд	
27.	Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад	2199/1 09.11.2020.

28.	Република Србија, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Управа за пољопривредно земљиште, Београд	2419/1 07.12.2020.
29.	Република Србија, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Београд	2356/1 27.11.2020.
30.	Република Србија, Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру, Београд	2443/1 09.12.2020.
31.	Република Србија, Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Београд	2239/1 13.11.2020.
32.	Република Србија, Министарство трговине, туризма и телекомуникација, Сектор за туризам, Нови Београд	2150/1 04.11.2020.
33.	Република Србија, Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Сремској Митровици, Сремска Митровица	2235/1 12.11.2020.
34.	Република Србија, Министарство заштите животне средине, Управљање ризиком од великог хемијског удеса, Одсек за заштиту од великог хемијског удеса, Сектор за управљање животном средином, Нови Београд	2333/1 26.11.2020.
35.	Република Србија, Центар за разминурање, Београд	2176/1 06.11.2020.
36.	Република Србија, Републички сеизмолошки завод, Београд	2168/1 05.11.2020.

Према Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину, Извештај о стратешкој процени доставља се на мишљење заинтересованим органима и организацијама и обезбеђује се учешће јавности у његовом разматрању. Након оцене Извештаја о стратешкој процени и Извештаја о учествовању заинтересованих органа и организација и јавности, који сачињава орган надлежан за припрему Просторног плана, орган надлежан за послове заштите животне средине може дати сагласност на Извештај о стратешкој процени.

Оглашавање излагања на јавни увид Извештаја о стратешкој процени утицаја спроводи се истовремено са оглашавањем излагања на јавни увид Нацрта Просторног плана, са подацима о времену и месту излагања на јавни увид, начину на који заинтересована правна и физичка лица могу доставити примедбе, времену и месту одржавања јавне расправе, као и друге информације.

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Стратешка процена интегрисе еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава плански документ ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине.

Општи и посебни циљеви Стратешке процене дефинисани су на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, услова надлежних органа и институција, као и проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану.

Имајући на уму директну међузависност животне средине и људских активности, са становишта дугорочне организације, коришћења, уређивања и заштите простора и животне средине, основа и стратешки правац је да се **заштита животне средине врши кроз активну примену мера заштите и перманентну контролу и одговорност за поштовање и примену принципа одрживог развоја.**

Концепт одрживог развоја простора у обухвату Просторног плана огледа се у детаљнијој планској организацији и уређењу, као и усклађивању коришћења простора са природним и створеним потенцијалима и ограничењима, односно карактеристикама подручја.

1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Општи циљ Стратешке процене утицаја поставља оквир за дефинисање посебних циљева и избор индикатора којима ће се оценити њихова оствареност, у контексту очувања животне средине, као и спровођење принципа одрживог развоја кроз планска решења.

Општи циљ Стратешке процене представља одрживо коришћење простора и природних ресурса у обухвату Просторног плана кроз активну примену мера заштите природних ресурса и добара, уз обезбеђење адекватних услова за живот и здравље људи.

Наведени циљ обезбедиће се активним спровођењем заштите у просторним целинама од значаја за очување биолошке разноврсности, као и очувањем предеоних карактеристика како самог подручја у обухвату Просторног плана тако и непосредне околине, те контролом рада загађивача идентификованих на предметном подручју и у контактної зони, као и спровођењем континуираног мониторинг система, унапређењем система управљања отпадом и рационалним коришћењем енергетских ресурса, уз фаворизовање коришћења обновљивих извора енергије.

Основни разлог за израду Просторног плана је стварање услова за реализацију националних, регионалних и локалних интереса на предметном простору, у складу са условима заштите природе и животне средине, који се заснивају на вредновању и процени могућих утицаја на животну средину до којих може доћи имплементацијом Просторног плана.

Као посебни циљеви који се утврђују на основу прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине на предметном простору, истичу се:

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздуха, воде и земљишта) и заштита од буке;
- Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
- В. Одрживо управљање и заштита природних добара;
- Г. Одрживо управљање отпадом;
- Д. Рационална и контролисана експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
- Ђ. Контролисана изградња нових привредних и других објеката на подручју обухвата Плана и минимизација негативних утицаја из постојећих привредних комплекса и објеката у складу са ограниченим капацитетом простора;
- Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу дефинисаних циљева стратешке процене Просторног плана, врши се избор одговарајућих индикатора стратешке процене утицаја на животну средину. Сврха њихове примене је у усмеравању планских решења ка остварењу циљева који се постављају.

Индикатори представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица.

Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање активности у простору.

Приликом дефинисања индикатора, обрађивачи стратешке процене утицаја су се ослонили на индикаторе УН за одрживи развој, индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 37/11) и на елементарне еколошке индикаторе који се могу узети у обзир у односу на постојеће стање животне средине и карактер планских решења.

На основу Правилника о Националној листи индикатора заштите животне средине, на територији Плана релевантни су индикатори приказани у Табели 3.

Табела 3. Преглед Посебних циљева стратешке процене и индикатора заштите животне средине релевантних за подручје Просторног плана

Индикатори	
1.	Број дана са прекорачењем ГВЕ за суспендоване честице, SO _x , NO _x
2.	Годишње количине исцрпљене подземне и површинске воде, апсолутно и као део од укупне обновљиве количине воде (m ³ , %)
3.	% домаћинства прикључен на водовод и канализацију
4.	% отпадних вода које се пречишћавају
5.	Присуство фекалних бактерија у води за пиће (%) ⁵
6.	БПК ₅ у водотоцима (mg/l кисеоника потрошеног у 5 дана, на константној температури од 20°C)
7.	Промена намене земљишта (%)
8.	ha (%) санираних и рекултивисаних подручја
9.	Квалитет пољопривредног и непољопривредног земљишта
10.	Употреба минералних ђубрива (kg/ha)
11.	Употреба пестицида (t активне материје пестицида на 10km ² пољопривредног земљишта)
12.	Површине под природним пределима
13.	Удео шумског земљишта у укупном земљишту (%)
14.	% заштићених природних добара на територији АПВ у односу на укупну површину
15.	Површине под изабраним значајним екосистемима (km ² или ha) одабраних врста екосистема
16.	Учешће броја угрожених врста у укупном броју врста (%)
17.	Стварање отпада (t/становнику)
18.	Рационална експлоатација минералних сировина (t/год или %)
19.	Учешће обновљивих извора енергије у укупној потрошњи енергије (%)
20.	Интензитет туризма.

Наведени индикатори су дефинисани са циљем праћења реализације планских, а не технолошких решења, у планском периоду, уколико се за то укаже потреба.

3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину, као и многи међународни документи, упућују на важност односа процеса планирања и процеса израде Стратешке процене односно на неопходност интеграције овог инструмента у процес планирања. Избор и дефинисање адекватних планских решења је много ефикасније уколико је процес вршења стратешке процене у већој мери или у потпуности интегрисан у планове и програме за које се израђује.

Табела 4. приказује принцип примењен при изради ова два елабората, односно приказана је веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене.

Табела 4. Везе између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене

ИЗРАДА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА		ИЗРАДА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (СПУ)
Одлучивање о изради планског документа по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за стручну контролу, односно комисије за планове	Узајамни утицај ових фаза – пре доношења Одлуке о изради планског документа прибавља се мишљење о предлогу одлуке да се (не)израђује СПУ	Одлучивање о изради СПУ према претходно прибављеном мишљењу надлежног органа и др. заинтересованих органа и организација
Доношење Одлуке о изради Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Доношење Одлуке о изради Извештаја о СПУ

⁵ Према упутствима СЗО за квалитет воде за пиће

ИЗРАДА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА		ИЗРАДА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (СПУ)
Израда материјала за рани јавни увид Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Анализа садржаја и основне документације, консултације са надлежним органима и организацијама и др. – формулисање Извештаја о стратешкој процени
Израда Нацрта Просторног плана		
Стручна контрола Нацрта Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Мишљење заинтересованих органа и организација
Јавни увид у Нацрт Просторног плана	Узајамни утицај ове две фазе – у пракси се оба елабората истовремено излажу на јавни увид	Јавни увид у Извештају о СПУ
Доношење Просторног плана	Орган надлежан за израду планског документа не може исти упутити у процедуру усвајања без Сагласности на Извештају о СПУ	Оцена и сагласност на Извештају од стране надлежног органа
Спровођење Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Имплементација мера заштите и мониторинг према Извештају о СПУ

Циљеви Просторног плана у области заштите животне средине и одрживог развоја предметног простора су:

- заштита и очување природних ресурса од деградације у складу са основним принципима одрживог развоја планског подручја;
- поштовање ограниченог капацитета животне средине на локалитетима који се налазе у оквиру Националног парка и других природних добара, али и на територији насеља где постоје одређени антропогени притисци на природне ресурсе;
- формирање свих категорија насељског зеленила, посебно заштитног зеленила;
- гасификација насеља у складу са основним принципима одрживог развоја у циљу смањења емисије гасова са ефектом стаклене баште и фаворизација употребе ОИЕ;
- повећање нивоа комуналне опремљености свих насеља на територији општине Ириг;
- обезбеђење услова за снабдевање свих насеља довољном количином воде за пиће одговарајућег квалитета;
- изградња канализационе мреже и уређаја за пречишћавање отпадних вода за сва насеља и туристичке локалитете на територији општине;
- регулисање режима бујичних водотокова;
- санација и рекултивација постојеће општинске и неуређених депонија, као и других деградационих пунктова на територији Општине;
- безбедно прикупљање и одвожење комуналног отпада из насеља на регионалну депонију у Инђији, у складу са Стратегијом управљања отпадом;
- управљање посебним токовима отпада на територији општине;
- контролисана примена хемијских средстава заштите и вештачког ђубрива у пољопривреди;
- безбедно управљање отпадом животињског порекла у складу са Стратегијом управљања отпадом и Законом о ветеринарству и подзаконским актима.

Циљеви Стратешке процене су:

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздуха, воде и земљишта) и заштита од буке;
- Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
- В. Одрживо управљање и заштита природних добара;
- Г. Одрживо управљање отпадом;
- Д. Рационална и контролисана експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
- Ђ. Контролисана изградња нових привредних и других објеката на подручју обухвата Просторног плана и минимизација негативних утицаја из постојећих привредних комплекса и објеката у складу са ограниченим капацитетом простора;

Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Табела 5. Компатибилност циљева Просторног плана и Стратешке процене

ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е
Заштита и очување природних ресурса од деградације у складу са основним принципима одрживог развоја планског подручја	+	+	+	+	+	+	+
Поштовање ограниченог капацитета животне средине на локалитетима који се налазе у оквиру Националног парка и других природних добара, али и на територији насеља где постоје одређени антропогени притисци на природне ресурсе	+	+	+	+	+	+	+
Формирање свих категорија насељског зеленила, посебно заштитног зеленила	+	+	+	0/+	0	+	0
Гасификација насеља у складу са основним принципима одрживог развоја у циљу смањења емисије гасова са ефектом стаклене баште и фаворизација употребе ОИЕ	+	+	+	0	+	+	+
Повећање нивоа комуналне опремљености свих насеља на територији општине Ириг	+	+	+	+	0	+	+
Обезбеђење услова за снабдевање свих насеља довољном количином воде за пиће одговарајућег квалитета	+	0/+	0/+	+	0	+	+
Изградња канализационе мреже и уређаја за пречишћавање отпадних вода за сва насеља и туристичке локалитете на територији општине	+	+	+	+	0	+	+
Регулисање режима бујичних водотокова	+	+	+	0	0	0	+
Санација и рекултивација постојеће општинске и неуређених депонија као и других деградационих пунктова на територији Општине	+	+	+	+	+	0	+
Безбедно прикупљање и одвожење комуналног отпада из насеља на регионалну депонију у Инђији, у складу са Стратегијом управљања отпадом	+	+	+	+	0	+	+
Управљање посебним токовима отпада на територији општине	+	+	+	+	0	+	+
Контролисана примена хемијских средстава заштите и вештачког ђубрива у пољопривреди	+	0/+	+	0	0	+	+
Безбедно управљање отпадом животињског порекла у складу са Стратегијом управљања отпадом и Законом о ветеринарству и подзаконским актима	+	+	+	+	0	+	+

(+) позитивно; (0) неутрално; (-) негативно

Циљеви Стратешке процене су, с обзиром на паралелну израду ова два документа, у потпуности усаглашени са циљевима Просторног плана.

III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Приоритетни циљ израде Стратешке процене предметног Просторног плана на животну средину је сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и предвиђених мера за њихово смањење, не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору.

Како би се остварили постављени циљеви, потребно је сагледати просторна решења и активности дефинисана Просторним планом, као и мере за смањење потенцијално негативних утицаја планских решења на животну средину. Стратешка процена бави се општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења заштите животне средине у Просторном плану, при чему је акценат стављен на анализу планских решења, која доприносе заштити животне средине и подизању квалитета живота на посматраном простору.

1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У Стратешкој процени анализирана су сва планска решења и извршено је идентификовање оних која у одређеној мери могу угрозити квалитет животне средине у фази реализације Просторног плана. Питања и проблеми везани за заштиту животне средине, разматрани су у односу на:

- утицај досадашњих активности као и планираних садржаја на природне ресурсе - воду, ваздух и земљиште;
- утицај планиране инфраструктуре на животну средину;
- дефинисане мере и услове заштите животне средине са освртом на потенцијалне загађиваче;
- решења у погледу одлагања комуналног отпада и др. врста отпада у планском периоду.

У том контексту, Стратешком проценом се анализирају могући утицаји планираних активности на чиниоце животне средине и дефинишу планске мере заштите, које ће потенцијална загађења довести на ниво прихватљивости, односно у границе дефинисане законском регулативом, не стварајући конфликте у простору.

У поступку стратешке процене могућих утицаја планских решења на животну средину, потенцијала и ограничења у простору и животној средини, планска решења су вреднована у односу на:

- природне карактеристике, постојеће стање и услове у простору;
- створене вредности, постојећу намену и досадашњи начин коришћења и уређења простора;
- стање комуналне опремљености простора;
- стање и статус природних вредности;
- услове надлежних институција добијених у поступку израде Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени;
- циљеве планског документа вишег хијерархијског нивоа и циљеве предметног Просторног плана.

Стратешком проценом је утврђено да су планска решења формулисана у складу са смерницама и циљевима плана вишег хијерархијског нивоа, као и условима надлежних институција, органа и предузећа, достављених за потребе израде овог Просторног плана, студијском и другом значајном документацијом која се односи на простор у обухвату Просторног плана. Такође, у обзир су узети, поред осталих просторних планова подручја посебне намене, услови и смернице Просторног плана подручја посебне намене „Фрушка гора“ имајући у виду да се у обухвату налази и део заштићеног подручја Национални парк „Фрушка гора“ као еколошки значајно подручје.

Важно је напоменути да је концепција Просторног плана у области заштите животне средине општине Ириг заснована на примени мера које ће омогућити ефикаснију заштиту и рационалније коришћење природних ресурса, уз поштовање принципа одрживог развоја.

У плански документ су интегрисане мере и услови заштите животне средине, ограничења и обавезе које се недвосмислено морају спроводити на предметном простору. Заштита животне средине је један од приоритетних задатака савременог друштва. Присутне негативне последице углавном су узроковане недоследним спровођењем планских докумената, неадекватном реализацијом саобраћајних система, неконтролисаним и неадекватном употребом енергије, као и непознавањем основних законитости из домена животне средине.

Процена утицаја варијантних решења

Концепт Просторног плана не предвиђа варијантна решења. Такође, Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину не прописује шта су то варијантна решења Просторног плана која подлежу стратешкој процени утицаја, те се у пракси разматрају следеће две варијанте:

- 1) Варијантно решење 1 - уколико не дође до спровођења планских решења;
- 2) Варијантно решење 2 - уколико се реализују планска решења (варијанта одрживог развоја).

Ограничавајући се у том контексту на позитивне и негативне ефекте који би се рефлектовали током имплементације и у случају да се не реализује предметни Просторни план, Стратешка процена се бави анализом варијанте да се Просторни план не реализује и варијанте реализације Просторног плана и предвиђених решења у свим дефинисаним областима које су релевантне са аспекта заштите животне средине.

Циљеви стратешке процене

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздуха, воде и земљишта) и заштита од буке;
- Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
- В. Одрживо управљање и заштита природних добара;
- Г. Одрживо управљање отпадом;
- Д. Рационална и контролисана експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
- Ђ. Контролисана изградња нових привредних и других објеката на подручју обухвата Плана и минимизација негативних утицаја из постојећих привредних комплекса и објеката у складу са ограниченим капацитетом простора;
- Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Табела 6. Процена утицаја варијантних решења сектора Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене

Сектор Просторног плана	Сценарио развоја	Циљеви Стратешке процене						
		А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е
Заштита природних добара	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољоп. земљиште)	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	0/-	0/-	+
Заштита предела	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	-	0/-	+
Становништво и привредне активности	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	0/+	+	+
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+
Унапређење водне инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	0/-	-	0	-	0/-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	0/+	+	0/+	+	0/+	+	+
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	-	0/-	0/-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	0/+	0/-	0/-	+	+	+	+
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	0/-	-	0/-	0	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	0/+	0	+	+	+
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	ВАРИЈАНТА 1	-	-	0	-	-	-	0
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	0/+	+	0	+	0/+
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	0	0	0	0	0	+	+
Заштита културног наслеђа	ВАРИЈАНТА 1	-	0	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	0	+	+	0/+	+	0/+
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	0/+	+	+	+	+

(+) - укупно позитиван утицај, (-) - укупно негативан утицај, (0) - неутралан утицај

Разлози за избор најповољнијег варијантног решења

На основу члана 15. Закона о стратешкој процени утицаја обавезно је поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења. Резимирајући позитивне и негативне ефекте варијанти у погледу Просторног плана, може се констатовати следеће:

- У варијанти да се **Просторни план не донесе** и да се развој настави по досадашњем тренду, могу се очекивати негативни ефекти са аспекта заштите животне средине, односно неадекватно и неодрживо коришћење предметног простора што би довело до даљег угрожавања природних ресурса и неконтролисаног испуштања отпадних материја у медијуме животне средине;
- У варијанти да се **Просторни план имплементира** могу се очекивати бројни позитивни ефекти у сваком сектору, посебно у области заштите природних добара и осталих природних ресурса, привреде и туризма, приликом избора будућих корисника простора, поштујући веома ограничене капацитете животне средине планског подручја.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног Просторног плана повољнија у односу на варијанту да се Просторни план не донесе.

Евалуација карактеристика и значаја утицаја планских решења

У претходној табели извршена је квалитативна експертска процена позитивних и негативних утицаја појединих сектора Просторног плана на животну средину у поређењу варијантних решења. У наставку стратешке процене утицаја извршена је евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења предложене варијанте Просторног плана на животну средину и елементе одрживог развоја. Значај утицаја процењује се у односу на величину (интензитет) утицаја и просторне размере на којима се може остварити утицај (приказано у наредним табелама). Утицаји, односно ефекти, планских решења, према величини промена се оцењују бројевима од -3 до +3, где се знак минус односи на негативне, а знак плус за позитивне промене. Овај систем вредновања примењује се како на појединачне индикаторе утицаја, тако и на сродне категорије преко збирних индикатора.

Табела 7. Критеријуми за оцењивање величине утицаја

Величина утицаја	Ознака	Опис
Критичан	- 3	Јак негативан утицај
Већи	- 2	Већи негативан утицај
Мањи	- 1	Мањи негативни утицај
Нема или нејасан утицај	0	Нема утицаја, нема података или није примењиво
Позитиван	+ 1	Мањи позитивни утицај
Повољан	+ 2	Већи позитиван утицај
Врло повољан	+ 3	Јак позитиван утицај

Табела 8. Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја

Размере утицаја	Ознака	Опис
Регионални	Р	Могућ утицај у оквиру простора регије
Локални	Л	Могућ утицај у некој зони или делу територије Просторног плана

Вероватноћа да ће се неки процењени утицај догодити у стварности такође представља важан критеријум за доношење одлука у току израде Просторног плана. Вероватноћа утицаја одређује се према скали приказаној у наредној табели.

Табела 9. Скала за процену вероватноће утицаја

Вероватноћа	Ознака	Опис
100%	И	Утицај извесан
Више од 50%	В	Утицај вероватан
Мање од 50%	М	Утицај могућ

Вероватноћа утицаја може дакле бити од потпуно извесне (100%) до ситуације у којој је утицај готово невероватан. Ова чињеница је посебно важна јер тако одређено планско решење које генерално има изразито јак нпр. негативан утицај, у конкретном случају може бити потпуно невероватно па се самим тим његов утицај не може окарактерисати као стратешки значајан.

На основу критеријума процене величине и просторних размера утицаја планских решења на циљеве стратешке процене врши се евалуација значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева стратешке процене.

Приказана и анализирана планска решења подељена су по областима. У наредној анализи, су због поједностављености поступка вреднована планска решења груписана као област, а не свако појединачно.

Табела 10. Планска решења обухваћена проценом утицаја

ПЛАНСКО РЕШЕЊЕ ПО ОБЛАСТИМА	
Заштита природних добара	
1.	Спровођење мера заштите у НП „Фрушка гора“ и у његовој заштитној зони, према режимима заштите прописаним у Студији заштите НП „Фрушка гора“ - Предлог за успостављање заштите природних вредности.
2.	Спровођење заштите на природним стаништима заштићених и строго заштићених врста која су обухваћена грађевинским подручјима забраном: мењања морфолошке и хидролошке особине станишта, састава и структуре вегетације; одређивања намене другачије од заштитног зеленила; обављања свих радова и активности, осим еколошке едукације и одржавања станишта, у складу са карактеристикама и капацитетом простора; одлагања отпада и опасних материја, уношењем инвазивне врсте биљака и животиња (списак врста у Образложењу).
3.	Спровођење заштите на антропогеним стаништима заштићених и строго заштићених врста која се налазе на грађевинским подручјима забраном активности које могу да доведу до уништавања јединки заштићених и строго заштићених врста (јединке у свим сезонским и развојним фазама, нпр. јаја, ларве...).
4.	Заштита еколошких коридора применом општих мера, посебних мера за очување функционалности и проходности коридора, као и мера заштите за заштитну зону еколошких коридора и станишта.
Заштита природних ресурса	
5.	Дефинисање обавезе успостављања регистра извора загађивања животне средине на територији локалне самоуправе (општина Ириг), као дела интегралног катастра загађивача Републике Србије.
6.	Успостављање континуиране контроле и систематско праћење квалитета параметара животне средине (ваздуха, воде, земљишта, буке и др.) од стране овлашћених организација.
7.	Парковско формирање постојећих јавних зелених површина у насељима, тако да испуне своје основне функције као зелене површине јавног коришћења (побољшање микроклимата, организација одмора и евентуално рекреација становништва).
8.	Примена посебних мера заштите ваздуха, воде и земљишта, као и заштита од буке и управљање отпадом дефинисаних Просторним планом.
9.	Формирање заштитних коридора око инфраструктурних система ради заштите околине и становништва од потенцијалних негативних утицаја.
10.	Забрана испуштања и одлагања загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште.
Заштита предела	
11.	Очување и унапређење препознатих вредности карактера предела општине Ириг кроз успостављање мера заштите у односу на локалитете културних добара, природних вредности и њихове генеричке историјске повезаности.
12.	Успостављање контролисаног и селективног развоја активности, начина и интензитета коришћења простора који могу да имају негативан утицај на очување и унапређење слике (доживљаја) предела. Стварање информативне инфраструктуре у циљу презентације (интерпретације), развоја свести и анимирања јавности о значају и вредностима подручја општине Ириг, као важног дела културног подручја Фрушке горе. Умањење и превенција даље деградације карактера предела и праћење ефеката предузетих мера на очувању и унапређењу предела општине.
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	
13.	Спровођење општих и посебних мера заштите природних ресурса дефинисаних Просторним планом.
14.	Одрживо коришћење природних ресурса, добара и обновљивих извора енергије са успостављањем интегралног система управљања и контроле животне средине путем мониторинга за ваздух, воду, земљиште и буку на подручју у обухвату Просторног плана.
15.	Управљање отпадом према усвојеном Регионалном плану управљања отпадом (за општине Инђија, Ириг, Рума, Сремски Карловци, Шид, Стара Пазова и Пећинци), као и Локалном плану управљања отпадом на територији општине Ириг.
16.	Сакупљање, прерада или уништавање анималног отпада у објектима намењеним за прераду, обраду или уништавање лешева животиња и других отпадака животињског порекла, у складу са Законом о ветеринарству.
Развој инфраструктурних система	
Унапређење водне инфраструктуре	
17.	Насеља која нису прикључена на регионалне водове, до прикључења ће се и даље водом снабдевати из локалних изворишта. Утврђивање зона и појасева санитарне заштите око постојећих и планираних изворишта.
18.	Рационализација потрошње воде код снабдевања индустријских капацитета, који продукују веће количине отпадних вода, обавезном рецикулацијом, чиме ће се обезбедити вишеструка употреба захваћане воде, очување и заштита водних ресурса како од загађења, тако и од прекомерне експлоатације и исцрпљивања појединих издани.
19.	Снабдевање индустрије водом нижег квалитета обезбедити захватањем из речних система или из подземља захватањем прве издани; висококвалитетну воду могу користити само индустрије које по природи технолошког процеса захтевају квалитетну воду (прехрамбена индустрија).

ПЛАНСКО РЕШЕЊЕ ПО ОБЛАСТИМА	
20.	Развој сепарационог канализационог система, којима ће се посебно одводити фекалне отпадне воде, а посебно сувишне атмосферске отпадне воде и системи за пречишћене технолошке воде.
21.	Атмосферске воде, чији квалитет одговара II класи воде могу се без пречишћавања одвести у атмосферску канализацију, околне површине, риголе и др., путем уређених испуста који су осигурани од ерозије.
22.	Предтретман (сепаратор уља, таложник) за атмосферске воде са зауљених и задрљаних површина (бензинска пумпа и сл.) пре испуста у јавну атмосферску канализациону мрежу. Квалитет ефлуента мора обезбедити одржавање минимално доброг еколошког статуса воде у реципијенту.
23.	Испуштање санитарно-фекалних отпадних вода и технолошких отпадних вода у градску (насељску) канализациону мрежу, а потом пречишћавати на централни ППОВ.
24.	Код загађивача изградња уређаја за предтретман технолошких отпадних вода, тако да њихов квалитет задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у јавну канализацију, пре пречишћавања на УПОВ-у, тако да се не ремети рад пречистача.
25.	Ради очувања и одржавања водних тела површинских и подземних вода, заштитних и других водних објеката, спречавање погоршања водног режима као и вршење радњи којима се може утицати на промену количине и квалитета воде у водотоцима.
<i>Унапређење саобраћајне инфраструктуре</i>	
26.	Задржавање постојећих установљених саобраћајних праваца (одржавање, реконструкција и рехабилитација), изградња нових хијерархијски високо позиционираних саобраћајних капацитета (мото ВТ пут, на правцу Нови Сад - Ириг - Рума, пут регионалног значаја Ириг - Рума, обилазница ДП око Крушедол Села и Прњавора).
27.	Државни пут Ib реда бр. 21 (M-21) , Нови Сад - Ириг - Рума - Шабац - Коцељева-Ваљево - Косјерић - Пожега - Ариље - Ивањица - Сјеница, се утврђује у оквиру новог путног коридора, као вишетрачни пут на основном путном правцу ДП бр.12 (M-7) - E-75 - Нови Сад - Шабац - Лозница - граница БиХ.
28.	Побољшања саобраћајних услова (проточност и еколошки аспект) и геометријских елемената пута (безбедност кретања), посебно у делу око насеља Ириг (обилазница) и у оквиру НП „Фрушка гора“ (тунел Иришки венац).
29.	Државни пут Ib реда бр. 313 (P-130) , Раковац - Змајевац - Врдник - Ириг-Крушедол - Марадик - веза са државним путем 100, се задржава у оквиру утврђеног коридора (наслеђене трасе атарских путева) - планира се дислокација трасе изван насељених места и формирање обилазнице.
30.	Државни пут Ib реда бр. 314 (P-106)5, Ердевик - Бингула - Чалма - Манђелос - Велики Радинци - Рума - веза са државним путем 120, само мањим делом пролази кроз општину Ириг (~ 2 km), задржава се у оквиру постојећег коридора уз побољшање елемената у функцији квалитетнијег међуопштинског повезивања (Шид - Сремска Митровица - Ириг - Рума - Стара Пазова).
31.	Успостављање нових веза унутар обухвата и са окружењем / суседним општинама преко општинских путних праваца (манастир Гретег - Велика Ремета, Нерадин - Акумулација Међеш, Шатринци - Жарковци, Шатринци - Путинци, ДП бр. 21 (кружна раскрсница) - Врдник и др.).
32.	Развој бициклистичког туризма, укључивањем у међународне пројекте који се заснивају на изградњи тзв. „зелених путева“ тј. регионалних бициклистичких стаза уз падине Фрушке Горе („Сремска рута“). Траса регионалне бициклистичке стазе - „Сремске руте“ је планирана уз категорисане, као и атарске и шумске путеве ванграђевинског подручја. Такође локална самоуправа је иницирала формирање локалних цикло коридора уз општинску (категорисану и некатегорисану) путну мрежу.
<i>Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре</i>	
33.	Надземна изградња електроенергетске мреже у насељу и ван насеља надземна, а по потреби и подземно, у складу са условима надлежног оператора дистрибутивног система електричне енергије.
34.	У режиму I степена заштите Националног парка забрањена је изградња електроенергетске инфраструктуре. У режиму II степена заштите Националног парка могућа је изградња подземне електроенергетске инфраструктуре уз постојећу инфраструктуру, за потребе управљања заштићеним подручјем. У режиму III степена заштите Националног парка, могућа је изградња подземне електроенергетске инфраструктуре уз постојећу инфраструктуру, за потребе одрживог коришћења и управљања заштићеним подручјем, одржавање постојећих објеката и постојећих садржаја (зона кућа за одмор, туристичко-рекреативних локалитета, културно-историјских објеката и др.). Изградња и реконструкција електроенергетске мреже унутар станишта, уз посебне услове заштите природе. У зони еколошких коридора примена посебних техничко-технолошких решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона.
35.	Изградња нових енергетски ефикасних објеката и адаптација постојећих у енергетски ефикасне.
36.	Даљи развој и проширење капацитета гасовдне инфраструктуре у циљу гасификације свих насеља општине Ириг и боље експлоатације земног гаса.
37.	Развој и коришћење нових и обновљивих облика енергије уз подстицање градитеља и власника објеката да примене енергетски ефикасна решења и технологије
<i>Изградња електронске комуникационе инфраструктуре</i>	
38.	Развој електронске комуникационе инфраструктуре као савременог система, увођењем најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацијом постојеће инфраструктуре и објеката, изградњом широкопојасне мреже на свим нивоима, закључно са локалним, уз употребу најсавременијих медијума преноса.
39.	Потпуна дигитализација свих система електронских комуникација (фиксна, мобилна, интернет, радио-комуникација, КДС), уз обезбеђење довољно капацитета, равномерног развоја и целокупне покривености простора и обезбеђивање подједнаке доступности свим оператерима.
Заштита културних добара	
40.	Спровођење услова и мера утврђених Просторним планом, које се односе на заштиту: за споменике културе од изузетног значаја - фрушкогорски манастири и црква у Крушедолу; за сакралне и објекте грађанске архитектуре; за објекте народног градитељства; за објекте меморијалних комплекса, споменика, спомен обележја и ратних меморијала; за чување, одржавање и коришћење археолошког наслеђа, културних добара, као и добара која уживају претходну заштиту и утврђене мере заштите.
Заштита од природних и техничко-технолошких удела и несрећа	
41.	Примена мера заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација дефинисаних у Просторном плану.

Табела 11. Процена величине утицаја сектора Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене

Области планских решења	Циљеве стратешке процене						
	А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е
Заштита природних добара	+2	+3	+3	+2	+2	+2	+2
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољопривредно земљиште)	+3	+2	+2	+3	+2	+2	+3
Заштита предела	+2	+3	+3	+2	+2	+2	+2
Становништво и привреда	+2	+1	+1	+2	+1	+2	+2
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	+3	+2	+2	+3	+2	+2	+2
Унапређење водопривредне инфраструктуре	+3	+2	+2	0	0	+2	+2
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	+2	+1	+1	+1	0	+2	+2
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре	+2	+1	+2	0	+2	+1	+1
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	+2	0	+1	+1	+1	+1	+1
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре	0	0	0	0	0	+1	+2
Заштита културног наслеђа	0	+2	+1	0	0	0	0
Заштита од природних и техничко–технолошких удеса и несрећа	+2	+2	+2	+1	+2	+2	+3

Табела 12. Процена просторних размера планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Области планских решења	Циљеве стратешке процене						
	А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е
Заштита природних добара	Л	Р	Р	Л	Л	Л	Л
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољопривредно земљиште)	Л	Л	Р	Л	Л	Л	Л
Заштита предела	Р	Р	Р	Л	Л	Л	Л
Становништво и привредне активности	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	Р	Л	Р	Р	Л	Л	Л
Унапређење водопривредне инфраструктуре	Р	Л	Р			Л	Л
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	Р	Р	Р	Р		Л	Л
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре	Л	Л	Р		Л	Л	Л
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	Л		Л	Л	Л	Л	Л
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре						Л	Л
Заштита културног наслеђа		Л	Л				
Заштита од природних и техничко–технолошких удеса и несрећа	Л	Л	Р	Л	Л	Л	Л

Табела 13. Процена вероватноће утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Области планских решења	Циљеве стратешке процене						
	А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е
Заштита природних добара	В	И	И	И	И	В	И
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољопривредно земљиште)	И	В	И	И	И	В	И
Заштита предела	В	И	И	В	И	М	И
Становништво и привредне активности	В	М	И	И	В	И	В
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	И	В	И	И	В	И	И
Унапређење водопривредне инфраструктуре	И	М	М			В	В
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	М	М	М	В		В	В
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре	М	В	М		В	М	В
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	В		В	М	В	М	И
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре						М	М
Заштита културног наслеђа		И	М				
Заштита од природних и техничко–технолошких удеса и несрећа	М	В	М	М	М	М	И

Кумулативни и синергетски ефекти

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја (члан 15.) стратешка процена треба да обухвати и процену кумулативних и синергетских ефеката.

Значајни ефекти могу настати као резултат интеракције између бројних мањих утицаја постојећих садржаја и различитих планираних активности на подручју у обухвату Просторног плана.

Кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат.

Синергетски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја.

У Табели 15. на основу вредновања дефинисаног у Табели 14. извршена је анализа кумулативних и синергетских утицаја планских решења.

Табела 14. Вредновање могућих кумулативних и синергетских утицаја области Просторног плана са временском димензијом

Природа утицаја	Трајање (временска димензија)
Кумулативан (К) Кумулативан синергијски (КС) Синергијски (СИ) Појединачан-спорадичан (ПС)	Краткорочан (Кр) Средњорочан Ср) Дугорочан (Др)

Табела 15. Идентификација могућих кумулативних и синергетских ефеката

Области планских решења	Циљеви стратешке процене													
	А		Б		В		Г		Д		Ђ		Е	
Заштита природних добара	КС	Ср	КС	Др	КС	Др	КС	Др	К	Др	К	Др	КС	Др
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољопривредно земљиште)	КС	Ср	КС	Др	КС	Др	КС	Др	К	Др	К	Др	КС	Др
Заштита предела	КС	Ср	КС	Др	КС	Др	КС	Др	К	Др	К	Др	КС	Др
Становништво и привредне активности	КС	Кр	КС	Др	КС	Ср	КС	Др	КС	Др	КС	Др	КС	Др
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	КС	Др	КС	Др	КС	Др	КС	Др	К	Др	К	Др	КС	Др
Унапређење водопривредне инфраструктуре	СИ	Др	КС	Ср	ПС	Др	СИ	/	СИ	/	КС	Др	КС	Др
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	СИ	Др	КС	Др	К	Др	К	Др	СИ	/	КС	Др	КС	Др
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре	СИ	Др	ПС	Др	ПС	Ср	ПС	/	К	Др	К	Др	К	Др
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	КС	Ср	СИ	/	КС	Др	К	Др	КС	Др	КС	Ср	КС	Др
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре	СИ	/	СИ	/	СИ	/	СИ	/	СИ	/	К	Др	К	Др
Заштита културног наслеђа	СИ	/	ПС	Др	КС	/	СИ	/	СИ	/	СИ	/	СИ	/
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	КС	Др	КС	Др	КС	Др	ПС	Кр	КС	Др	КС	Др	КС	Др

2. АНАЛИЗА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У контексту заштите природних ресурса (вода, ваздух и земљиште) на простору у обухвату Просторног плана, предвиђене су одређене мере и активности, чијом реализацијом ће се посредно унапредити квалитет животне средине овог подручја. Поштовање режима заштите заштићеног подручја и осталих просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности, унапређење комуналне опремљености простора и усклађивање различитих интересних потреба за уређењем, допринеће очувању и унапређењу услова за егзистенцију свих корисника у обухвату Просторног плана. То подразумева планирање и одрживо коришћење природних ресурса, добара и обновљивих извора енергије са успостављањем интегралног система управљања и контроле животне средине путем мониторинга за ваздух, воду, земљиште и буку на подручју у обухвату Просторног плана, као и биомониторинга у самом заштићеном подручју.

Анализа процењених утицаја Просторног плана на животну средину извршена је у односу на врсту, вероватноћу и природу утицаја, као и у односу на интензитет активности, трајање и просторну димензију утицаја. Вредновање карактеристика утицаја врши се уважавајући исказану потребу за развој и унапређења услова за одрживи економски и друштвено-социјални развој на планском подручју, оцењујући однос позитивних и негативних утицаја и ефеката.

На основу анализе могућих утицаја и вредновања могућих промена и ефеката које ти утицаји могу иницирати у простору и животној средини, може се закључити да се имплементацијом планских решења изазива трајна промена са дугорочно позитивним ефектима на побољшање стања у простору, стандарда и квалитета животне средине, живота локалног становништва и осталих корисника простора и услуга.

Примена и спровођење планираних мера заштите при имплементацији планских решења, изради, усвајању и имплементацији планова нижег реда, контрола и надзор над применом мера и мониторинг животне средине, представљају обавезне еколошке мере и смернице у циљу спречавања појава негативних утицаја и ефеката на животну средину у обухвату Просторног плана.

Сва планска решења, дефинисана у контексту заштите и одрживог коришћења и уређења планског подручја свакако имају кумулативног утицаја на чиниоце животне средине и очување биодиверзитета.

Развој туризма и експлоатација туристичких локалитета може имати потенцијално негативне утицаје на заштићено природно добро, као и на природне ресурсе, у случају непредузимања предвиђених мера заштите животне средине. Карактер ових утицаја може бити краткотрајан, у зависности од реализације планираних мера.

Највећи број еколошких фактора, због међусобне условљености и интеракције, имају реверзибилни карактер, што се претпоставља и за посматрани простор.

3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

У контексту заштите природних ресурса (вода, ваздух и земљиште) на простору у обухвату Плана, спроводиће се мере и активности, чијом реализацијом ће се посредно унапредити квалитет животне средине овог подручја.

Поштовање режима заштите заштићеног подручја и осталих просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности, унапређење комуналне опремљености простора и усклађивање различитих интересних потреба за уређењем, допринеће очувању и унапређењу услова за егзистенцију свих корисника у обухвату Просторног плана. То подразумева планирање и одрживо коришћење природних ресурса, добара и обновљивих извора енергије са успостављањем интегралног система управљања и контроле животне средине путем мониторинга за ваздух, воду, земљиште и буку на целом подручју.

Унапређењем стања шума и подизањем на квалитетнији ниво, као и њиховим повезивањем са заштитним зеленилом и зеленим површинама насеља у јединствен систем, унапредиће се санитарно-хигијенски и амбијентални услови на територији општине.

3.1. УСЛОВИ И МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТА

Изградња објеката и извођење радова, односно уређење простора, у обухвату Просторног плана може се вршити под условом да се не изазову трајна оштећења, загађивање или на други начин деградација животне средине. Такође, коришћење планираних садржаја мора се одвијати на такав начин да се максимално умање потенцијални негативни утицаји на природне вредности, ваздух, воду и земљиште, на становништво и свеукупне услове живота у непосредном окружењу.

Током извођења радова на припреми терена, изградњи и реконструкцији објеката потребно је планирати и применити следеће мере заштите:

- вршити редовно квашење запрашених површина и спречити расипање грађевинског материјала током транспорта;
- утврдити обавезу санације земљишта, у случају изливања уља и горива током рада грађевинских машина и механизације;
- отпадни материјал који настане у процесу изградње (комунални отпад, грађевински материјал и метални отпад, пластика, папир, старе гуме и сл.) прописно сакупити, разврстати и одложити на за то предвиђену и одобрену локацију;
- материјал из ископа одвозити на унапред дефинисану локацију, за коју је прибављена сагласност надлежног органа;
- транспорт ископаног материјала вршити возилима која поседују прописане кошеве и систем заштите од просипања материјала.

3.2. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

3.2.1. Услови и мере заштите природних ресурса

Опште мере заштите природних ресурса односе се на:

- вођење регистра извора загађивања животне средине од стране надлежне општинске управе за послове заштите животне средине, као дела интегралног националног регистра извора загађивања који води Агенција за заштиту животне средине;
- успостављање континуиране контроле и систематско праћење квалитета параметара животне средине (ваздуха, воде, земљишта, буке и нејонизујућег зрачења) од стране овлашћених организација;
- идентификација привредних субјеката - оператера на простору обухвата Просторног плана који су у обавези да поднесу Захтев за издавање интегрисане дозволе у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, број 135/04 и 25/15) и пратећим подзаконским актима - уколико дође до изградње ових објеката у планском периоду;
- идентификација севесо постројења на основу Закона о заштити животне средине, Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама и пратећих подзаконских аката - уколико дође до изградње ових објеката у планском периоду;
- формирање заштитних појасева зеленила у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта, у циљу заштите од еолске ерозије - одношења површинског слоја земљишта и усева у фази семена.

Посебне мере за постројења и радне садржаје⁶

Услови који се односе на сва постојећа и планирана постројења и радне садржаје који се налазе у обухвату Просторног плана су:

- применити опште и посебне санитарне мере и услове предвиђене законом и другим прописима, којима се уређују послови санитарног надзора, као и прибављене услове/сагласности надлежних органа и организација;
- фекалне отпадне воде испуштати у водонепропусну септичку јаму (као прелазно решење) или одводити интерном канализацијом у јавну канализациону мрежу;
- све технолошке отпадне воде, преко сливних решетки, сакупљати и одводити у водонепропусну септичку јаму, уз претходан третман на таложнику и сепаратору или их упуштати у јавну канализацију, а по извршеном одговарајућем третману, којим се обезбеђује прописани квалитет за испуштање у канализациону мрежу односно реципијент;
- спроводити мере заштите животне средине (ваздуха, воде, земљишта, заштите од буке) и адекватно управљање насталим отпадом.

⁶ Према Упутству о минималним условима за заштиту животне средине, објављеним од стране надлежног министарства за послове заштите животне средине 2010. године.

У складу са Законом о заштити животне средине, применити прописани систем мера и услова за одрживо управљање, очување и унапређење природне равнотеже и услова за живот, као и за спречавање и смањење загађивања животне средине.

За све објекте који могу имати утицаја на животну средину, надлежни орган мора прописати израду студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08).

3.2.1.1. Услови и мере заштите ваздуха

Заштита ваздуха остварује се предузимањем мера систематског праћења квалитета ваздуха, смањењем концентрација загађујућих материја испод прописаних граничних вредности и предузимањем техничко-технолошких и других потребних мера за смањење емисије, те праћењем утицаја загађеног ваздуха на здравље људи и животну средину. Мере заштите ваздуха обезбеђују очување атмосфере у целини са свим њеним процесима и климатским обележјима.

Спречавање и ограничавање негативног утицаја на квалитета ваздуха, као природног ресурса, у насељима општине Ириг темељи се на спровођењу континуалног мониторинга квалитета ваздуха, у складу са законском регулативом од стране надлежне институције, као и евиденцијом потенцијалних загађивача са утврђеним програмом праћења њиховог рада, те регулисањем њиховог рада и спровођењем превентивних и санационих мера.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет ваздуха дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање или смањивање емисија у ваздух и да прате утицај своје делатности на квалитет ваздуха, те да обезбеде друге мере заштите, у складу са Законом о заштити ваздуха и законима којима се уређује заштита животне средине.

Заштита ваздуха ће се обезбедити применом следећих општих мера:

- спроводити Закон о заштити ваздуха и пратећа подзаконска акта;
- вршити мониторинг квалитета ваздуха на основу утврђене мреже мерних станица и/или мерних места у државној и локалној мрежи мерних станица;
- вршити континуална и/или повремена мерења/узимања узорака загађујућих материја на фиксним локацијама;
- повремено мерити/узимати узорке загађујућих материја на мерним местима која нису обухваћена мрежом мониторинга квалитета ваздуха;
- поштовати Уредбу о поступању са супстанцама које оштећују озонски омотач, као и о условима за издавање дозвола за увоз и извоз тих супстанци, којом су дефинисани рок и распоред за смањивање потрошње контролисаних супстанци до њиховог потпуног искључивања из употребе, начин и поступци издавања дозволе за увоз или извоз контролисаних супстанци;
- водити локални регистар извора загађивања животне средине у складу са Законом о заштити животне средине;
- вршити мониторинг квалитета ваздуха у зони интензивног утицаја саобраћаја, у централном делу насеља кроз који пролази пут и негативно утиче на еколошке параметре (манифестација буке, вибрација и емисија аерозагађења), као и у близини одређених производних објеката уколико постоји потреба.

Посебне мере заштите ваздуха за постројења су:

- поштовати Уредбу о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух;
- применити одговарајућа техничко-технолошка решења и мере, приликом пројектовања, градње и експлоатације постројења, којима се обезбеђује да емисија загађујућих материја у ваздуху задовољава прописане граничне вредности;

- уколико дође до квара уређаја којим се обезбеђује спровођење прописаних мера заштите, или до поремећаја технолошког процеса, услед чега долази до прекорачења граничних вредности емисије, носилац пројекта је дужан да квар или поремећај отклони или прилагоди рад новонасталој ситуацији, односно обустави технолошки процес како би се емисија свела у дозвољене границе у најкраћем року;
- у случају прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху, обавезно је предузимање техничко-технолошких мера или обустављање технолошког процеса, како би се концентрације загађујућих материја свеле на ниво прописаних вредности;
- код стационарног извора загађивања, у току чијег обављања делатности се могу емитовати гасови непријатних мириса, обавезна је примена мера које ће довести до редукације мириса, иако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије;
- субјект новоизграђеног или реконструисаног стационарног извора загађивања за који није прописана обавеза издавања интегрисане дозволе или израде студије о процени утицаја на животну средину дужан је да пре пуштања у рад прибави дозволу.

Ваздух, као природни ресурс, заштитиће се адекватном елиминацијом комуналног отпада континуираним одношењем на регионалну депонију, у складу са Стратегијом управљања отпадом, која је донета од стране Владе Републике Србије; у наведеном контексту је донешена одлука локалне самоуправе општине Ириг да се прикључи региону, који подразумева формирање регионалне депоније за више општина у Срему, са локацијом на територији општине Инђија.

Формирањем зелених заштитних појасева ће се обезбедити заштита предметног простора од еолске ерозије, буке и потенцијалног аерозагађења (у оквиру саобраћајних коридора и водне инфраструктуре).

3.2.1.2. Услови и мере заштите вода

У складу са Законом о водама, воде се могу користити на начин којим се не угрожавају природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра. Општи циљ је постизање интегралног управљања водама.

Воде се могу користити и оптерећивати, а отпадне воде испуштати у воде уз примену одговарајућег третмана, на начин и до нивоа који не представља опасност за природне процесе или за обнову квалитета и количине воде и који не умањује могућност њиховог вишенаменског коришћења.

Заштита и коришћење вода остварује се у оквиру интегралног управљања водама предузимањем и спровођењем мера за очување површинских и подземних вода и њихових резерви, квалитета и количина, као и заштитом у складу са посебним законом.

Правно лице и/или предузетник који има постројења за пречишћавање отпадних вода или треба да их изгради и који испушта своје отпадне воде у реципијент или јавну канализацију, осим постројења која подлежу издавању интегрисане дозволе, дужан је да донесе акциони план за постепено достизање граничних вредности емисије загађујућих материја у воде, утврди рокове за њихово постепено достизање, као и да поступа сагласно акционом плану, а у складу са прописом којим се уређују граничне вредности емисије загађујућих материја у воде и рокови за њихово достизање. Муљ који је настао у процесу пречишћавања комуналних отпадних вода мора се третирати, одлагати и користити на начин да се не угрози животна средина и здравље људи, у складу са прописима.

Ради заштите и очувања количина и квалитета подземних резерви вода врше се детаљни истражни радови, као и израда биланса резерви подземних вода.

Заштита вода остварује се предузимањем мера систематског и контролног праћења квалитета вода, смањивањем загађивања вода загађујућим материјама испод прописаних граничних вредности и предузимањем техничко-технолошких и других потребних мера за њихово пречишћавање, како би се спречило уношење у воде опасних, отпадних и дугих штетних материја, као и праћењем утицаја загађених вода на здравље људи, животињски и биљни свет и животну средину. Заштита вода обухвата и заштиту вода од утицаја прекограничног загађења, чиме се обезбеђује очување вода у целини.

Планска решења у домену заштите вода од загађења односе се на изградњу канализационе мреже, забрану испуштања загађених вода и свих штетних материја у реципијенте, утврђивање заштитних зона око изворишта, пречишћавање отпадних вода преко постројења за пречишћавање отпадних вода одговарајућег капацитета, и предузимањем других општих и посебних мера.

У циљу заштите вода и водних ресурса, забрањује се упуштање било каквих вода у напуштене бунаре или на друга места где би такве воде могле доћи у контакт са подземним водама.

За технолошке отпадне воде обавезно је предвидети предtretман код сваког загађивача као и пречишћавање на постројењу пре упуштања у реципијент, тако да упуштена вода задовољава IIб класу квалитета воде.

Пречишћене санитарно-фекалне отпадне воде и технолошке воде се могу упуштати у реципијенте (отворене канале) ако је задовољен захтевани квалитет воде.

Забрањено је упуштати у мелиорационе канале, баре или водотоке било какве воде осим атмосферских и условно чистих расхладних вода које по Уредби о категоризацији вода одговарају IIб класи. Уколико се планира испуштање осталих отпадних вода у канале, морају се обавезно комплетно пречистити (примарно и секундарно) до траженог степена квалитета.

Објекте за смештање, складиштење и чување опасних, отровних и лако запаљивих течности треба пројектовати према важећим правилницима који обрађују ове услове а нарочиту пажњу треба посветити сигурној и трајној заштити подземних и површинских вода.

3.2.1.3. Услови и мере заштите земљишта

Очување природне вредности земљишта подразумева да се земљиште користи под условима и на начин којим се обезбеђује очување његових природних вредности, у складу са Законом о заштити земљишта („Службени гласник РС“, бр. 112/2015) и другим законима.

Заштиту земљишта у оквиру својих овлашћења и обавеза обезбеђују Република, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, правна лица, предузетници, односно власници и корисници земљишта који у обављању активности угрожавају, деградирају или загађују земљиште. У остваривању система заштите земљишта ови субјекти су одговорни за сваку активност којом се нарушава или може да се наруши природно стање и квалитет земљишта и за непредузимање мера заштите у складу са Законом о заштити земљишта и другим законима.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, да планирају трошкове заштите земљишта од загађивања и деградације у оквиру инвестиционих и производних трошкова, прате утицај своје делатности на квалитет земљишта, као и да обезбеде друге мере заштите у складу са законом.

Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта.

Заштиту земљишта од потенцијалне деградације обезбедити адекватним одвођењем отпадних вода, као и предузимањем превентивних мера при претакању или претовару материја које имају загађујући карактер.

Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште. Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета у складу са његовом наменом.

Посебни услови и мере у функцији заштите земљишта су:

- применити биоразградиве материјале у зимском периоду за одржавање паркинга, улица и манипулативних платоа;
- примењивати мере којима се спречава расипање и развејавање прашкастих материја и отпада по околини, приликом манипулисања или привременог чувања;
- у случају изливања опасних материја (гориво, машинско уље и сл.), загађени слој земљишта мора се отклонити и исти ставити у амбалажу која се може празнити само на, за ту сврху, предвиђеној локацији. На месту акцидента нанети нови, незагађени слој земљишта;
- вршити заштиту функције земљишта, заустављање деградације земљишта и рекултивацију деградираних површина;
- применити концепт органске пољопривреде и замена конвенционалне методе примене хемијских средстава заштите и агротехничких мера у пољопривреди;
- извршити рекултивацију и ревитализацију свих површина деградираних услед коришћења минералних сировина;
- забрањено је стихијско одлагање отпада на простору обухвата Просторног плана и обавезна је санација неуређених одлагалишта отпада - дивљих депонија, у циљу заштите земљишта;
- сакупљање, прераду или уништавање анималног отпада вршити у објектима намењеним за прераду, обраду или уништавање лешева животиња и других отпадака животињског порекла, у складу са Законом о ветеринарству;
- спречавати непланско претварање пољопривредног у грађевинско земљиште, чиме се иницира нежељена промена намене простора.

У циљу санације, односно побољшања стања загађеног и деградираниог земљишта до нивоа безбедног за коришћење у складу с наменом, спроводе се одговарајуће мере и активности, односно ремедијација и/или рекултивација земљишта.

Ремедијација земљишта се спроводи у случајевима када загађење земљишта на одређеној локацији превазилази концентрације загађујућих, опасних и штетних материја прописаних ремедијационих вредности.

Рекултивација земљишта се спроводи на загађеним и деградираним површинама ради поновног формирања земљишног слоја и успостављања биљних заједница на површинама на којима је вршена експлоатација минералних сировина, неуспело шумљавање, као и у случају елементарних непогода, пожара и других антропогених утицаја.

3.2.1.4. Остале посебне мере заштите

Мере заштите од буке

Мере и услови заштите од буке јединица локалне самоуправе утврђује у складу са Законом о заштити од буке у животној средини. Општина Ириг је у обавези да изврши акустичко зонирање на својој територији, да одреди мере забране и ограничења у складу са Законом, донесе локални акциони план заштите од буке у животној средини, обезбеди и финансира мониторинг буке у животној средини, те да врши надзор и контролу примене мера заштите од буке у животној средини.

Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10) прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи.

Према потреби, надлежни орган може утврдити потребу мониторинга буке у складу са Правилником о методологији за одређивање акустичких зона, Законом и важећим подзаконским актима.

Посебни услови и мере заштите од буке за радне садржаје су:

- пројектовати и извести одговарајућу звучну заштиту, којом се обезбеђује да бука, која се емитује при прописаним условима коришћења и одржавања уређаја и опреме, не прелази прописане граничне вредности;
- након пуштања погона у рад или при пробном раду погона извршити контролно мерење нивоа буке на граници комплекса и извршити оцену ефикасности примењених мера заштите, при чему се узима као меродаван критеријум за ноћ, будући да емитована бука не зависи од доба дана, већ од режима рада погона (у случају да измерени нивои буке прелазе дозвољене вредности, побољшати звучну изолацију према осетљивим и угроженим објектима).

Мере заштите при управљању отпадом

У погледу управљања отпадом општина Ириг је потписала споразум о формирању регионалне депоније на територији општине Инђија, те је усвојен је Регионални план управљања отпадом (за општине Инђија, Ириг, Рума, Сремски Карловци, Шид, Стара Пазова и Пећинци), као и Локални план управљања отпадом на територији општине Ириг.

По карактеру отпада и количини утврђеним Регионалним планом, поред осталих, у општини Ириг, није предвиђено постројење за сепарацију отпада тако да је предвиђено инсталисање постројење за сепарацију отпада на регионалној депонији (локација на територији општине Инђија).

На основу анализа отпада и растојања, у општини Ириг није потребно инсталирање трансфер станице, већ формирање центра за сакупљање - рециклажног дворишта (потенцијална локација општинске депоније након санације и рекултивације), где би грађани остављали кабасти и кућни опасан отпад (типа тв, монитора, батерија, фрижидера, акумулатора итд) и где би били постављени контејнери са комуналним отпадом.

Сваки генератор отпада је обавезан да изврши карактеризацију и категоризацију отпада код надлежних организација и да се у зависности од његове природе са њим поступа у складу са законским прописима. Обавеза генератора отпада је да, у складу са Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18-др.закон) и осталим законским и подзаконским актима, који непосредно регулишу ову област обезбеди потребан простор за одлагање отпада, потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, а да секундарне сировине, опасан и други отпад, предаје субјекту који има одговарајућу дозволу за управљање отпадом (складиштење, одлагање, третман и сл.).

Посебне мере и услови су:

- комунални отпад потребно је сакупљати и обезбедити његову редовну евакуацију на локацију која је утврђена од стране комуналне службе;
- привремено складиштење евентуално присутног опасног отпада вршити у складу са чл. 36 и 44. Закона о управљању отпадом. Отпад мора да буде прописно обележен и привремено складиштен на прописан начин до његовог коначног збрињавања;

- разношење чврстог отпада спречити његовим систематским прикупљањем и депоновањем на за то уређеним локацијама;
- на свакој грађевинској парцели обезбедити посебан простор, тако да се омогући лак приступ надлежне службе, као и потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, у складу са Законом и другим прописима;
- примењивати опште и посебне санитарне мере предвиђене Законом и другим прописима којима се уређују послови санитарног надзора.

У случају потребе за простором за селективно сакупљање отпада који се не може чувати у контејнерима за комунални отпад, обавеза је власника/корисника да прибави услове, односно дозволу/сагласност надлежног органа за потребе уређења или коришћења наведеног простора.

Мере заштите при управљању отпадом, са директим утицајем на заштиту земљишта, површинских и подземних вода, односе се на обавезе да:

- јединица локалне самоуправе на основу урађеног пописа постојећих неуређених депонија на територији Општине изврши санацију и рекултивацију свих ових површина, у складу са Законом о управљању отпадом;
- се формира сакупљачки центар - рециклажно двориште на локацији постојеће општинске депоније у Иригу, где би грађани остављали кабасти и кућни опасан отпад (типа тв, монитора, батерија, фрижидера, акумулатора итд);
- су постојећи и планирани оператери на територији општине Ириг, у складу са Законом о управљању отпадом, Законом о амбалажи и амбалажном отпаду („Службени гласник РС“ бр. 36/09) и подзаконским актима, дужни да: израде планове управљања отпадом, обезбеде потребан простор за одлагање отпада, обезбеде потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, да секундарне сировине, опасан и други отпад, предаје субјекту који има одговарајућу дозволу за управљање отпадом (складиштење, одлагање, третман и сл);
- је сваки генератор отпада обавезан да, у складу са прописима, изврши карактеризацију и категоризацију отпада код надлежних организација и да у зависности од његове природе са њим и поступа у складу са законским прописима;
- се опасан отпад мора одлагати на посебан начин у складу са његовим карактеристикама, а забрањено је одлагање на депонију комуналног отпада;
- се управљање електронским и медицинским отпадом, као и отпадом животињског порекла и посебним токовима отпада врши у складу са законским прописима, а такође је забрањено одлагање је на комуналној депонији.

Третман животињског отпада се спроводи у складу са Законом о ветеринарству, који подразумева нешкодљиво уклањање лешева животиња и других отпадака животињског порекла до објеката за сабирање, прераду или уништавање отпада животињског порекла на начин који не представља ризик по животиње, људе или животну средину.

С обзиром на то да ће се разрада појединих планских решења вршити израдом одговарајуће планске документације, за наведене планове орган надлежан за њихову припрему, може донети Одлуку о изради стратешке процене, према критеријумима, прописаним Законом о стратешкој процени, ако утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

3.2.2. Заштита, уређење и унапређење природних добара

Заштићена подручја

У обухвату Просторног плана је део заштићеног подручја, Национални парк „Фрушка гора“, дефинисан Законом о националним парковима („Службени гласник РС“, број 84/15 и 95/18-др. закон), у којем је утврђен тростепени режим заштите са заштитном зоном.

У оквиру Националног парка се налази СП „Оскоруша код Хопова“, заштићен Решењем бр. 633-4/76-01 о заштити СП „Оскоруша код Хопова“ („Службени лист општина Срема“, број 18/76), на територији општине Ириг.

Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја Еколошке мреже Републике Србије

На територији општине Ириг постоје следећа Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја:

- ознака: IRI03a,b, назив: „Пашњаци Ривице лок. Брег“, категорије станишта: степе на лесу, рурални мозаици;
- ознака: IRI04, назив: „Пашњаци код Ирига локалитет Касарне“, категорије станишта: степе на лесу, панонске шумостепе;
- ознака: IRI05, назив: „Увале потока Кокињаш и Калодер“, категорије станишта: степе на лесу, рурални мозаици, листопадне шуме сувих терена;
- ознака: IRI06, назив: „Акумулација Међеш“, категорије станишта: акумулације, степе на лесу, рурални мозаици;
- ознака: IRI09, назив: „Реметски до“, категорије станишта: степе на лесу, рурални мозаици;
- ознака: IRI11, назив: „Акумулација Шелевренац“ - (део), категорије станишта: акумулације, ливаде, рурални мозаици;
- ознака: IRI14, назив: „Пашњаци Велики Зоваљ“, категорије станишта: степе на лесу, ливаде, шумарци;
- ознака: IRI15a,c,d, назив: „Врдничко шипражје“, категорије станишта: листопадне шуме сувих терена, панонске шумостепе;
- ознака: IRI16, назив: „Пашњаци и акумулације ка Борковцу“, категорије станишта: степе на лесу, ливаде, панонске шумостепе, акумулације;
- ознака: IRI18, назив: „Пашњаци код Мале Ремете“ - (део), тип станишта: степе на лесу, панонске шумостепе.
- ознака: RUM07, назив: „Акумулација Добродол“, категорије станишта: акумулације, ливаде, ободна вегетација водених система, панонске шумо-степе, степе на песку, хигрофилне шуме и жбуње.

Станишта су регистрована у бази података Завода у складу са Законом о заштити природе, Уредбом о еколошкој мрежи, као и одређеним критеријумима који уређују заштиту врста и значајних и приоритетних типова станишта у Републици Србији (Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, „Службени гласник РС“, бр. 5/10, 47/211, 32/16 и 98/16; Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување, „Службени гласник РС“, број 35/20).

Еколошки коридори

Регионални еколошки коридори су утврђени Регионалним просторним планом АП Војводине, („Службени лист АП Војводине“, број 22/11). Поток Шелевренац је регионални еколошки коридор.

Просторним планом општине Ириг („Службени лист општина Срема“, број 13/14) утврђени су локални еколошки коридори. Локални еколошки коридори су: Стејановачки поток са потоком Ровача, Врањаш (Манђелоски поток), поток Кудош, Борковачки поток, поток Јеленце, поток Шелевренац са потоком Контић и њихов обалски појас, као и остали обележени на графичком прилогу.

Подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности

На територији општине Ириг постоје следећа подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности:

- Фрушка гора RS0000007 и Ковиљско - петроварадински рит RS0000021 - подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности EMERALD мреже;

- Фрушка гора и Ковиљско – петроварадински рит – подручје од међународног значаја за биљке (IPA - Important Plant Area);
- Фрушка гора RS019IBA, Ковиљски рит RS007IBA и Дунавски лесни одсек RS018IBA – подручја од међународног значаја за птице (IBA - Important Bird Area);
- Фрушка гора - одабрано подручје од међународног значаја за дневне лептире (PBA - Prime Butterfly Area).

Услови и мере заштите природних добара

У НП „Фрушка гора“ и у његовој заштитној зони, спровести мере заштите према режимима заштите прописане у Студији заштите НП „Фрушка гора“ - Предлог за успостављање заштите природних вредности, у поступку израде Закона о националним парковима (Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад, 2015. године).

Режим заштите I (првог) степена обухвата највредније, пре свега шумске локалитете, равномерно и мозаично распоређене на Фрушкој гори.

У режиму заштите I степена

Забрањено је:

- 1) коришћење природних ресурса и изградња објеката;
- 2) сви радови и активности осим:
  - научних истраживања и праћења природних процеса,
  - контролираних посета у образовне и општекултурне сврхе,
  - спровођења заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина,
  - посебних интервентних мера на заштити екосистема.

Режим заштите II (другог) степена обухвата већину шума на Фрушкој гори, са делимично измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја, где су могуће управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, без последица по примарне вредности његових природних станишта, популација и екосистема.

У режиму II степена заштите, поред мера за III степен:

Забрањено је:

- 1) изградња нових јавних путева;
- 2) нарушавање и уништавање површина под травном вегетацијом, њихово преораванье и успостављање пољопривредне производње;
- 3) уклањање травног покривача са површинским слојем земљишта;
- 4) ноћење стада и постављање чобанских склоништа.

Ограничава се:

- 1) изградња објеката и инфраструктуре, на потребе управљања заштићеним подручјем и постављање подземних водова уз постојећу инфраструктуру;
- 2) асфалтирање путева на реконструкцију постојећих асфалтираних путева;
- 3) насипање шумских путева на употребу природних тврђих материјала;
- 4) насипање шумских путева на трасе и деонице усклађене са циљевима очувања природних вредности;
- 5) завршни сек на просторне целине не веће од 5 ha, са успостављањем заштитног појаса између сечина ширине најмање 30 m у периоду од 10 година, осим за потребе ревитализације;
- 6) обнова шумских састојина у појасу од најмање 30 метара око подручја са режимом заштите I степена, на групимичну обнову аутохтоних врста;
- 7) обављање радова и активности у околини подручја под режимом заштите I степена у периоду од 15. марта до 1. августа, на удаљеност већу од 150 m или радове и активности плански усклађене са потребом очувања вредности локалитета;
- 8) пашарење, на просторно и временски ограничене активности, по посебном програму,
- 9) кошење, на просторно и временски ограничене активности, уз примену заштитних мера за флору и фауну;

- 10) паљење вегетације на потребу ревитализације станишта, по посебном пројекту и условима заштите природе;
- 11) лов у отвореним ловиштима, на просторно и временски ограничене активности на одржавању здравственог стања и бројности популација ловних врста;
- 12) риболов на рекреативни, санациони риболов у научно-истраживачке сврхе и изловљавање алохтоних врста;
- 13) туризам на просторно и временски ограничене активности, у складу са потребом очувања природних вредности;
- 14) осветљавање простора на неопходно и усмерено осветљавање објеката, приземних површина и површине земљишта, као и за потребе безбедности саобраћајница, туристичких садржаја и културно-историјских вредности;
- 15) употреба хемијских средстава на сузбијање пренамножених и инвазивних врста, болести и паразита у случајевима кад је немогуће применити алтернативно биолошко/механичко решење.

Режим заштите III (трећег) степена обухвата измењене екосистеме, постојеће објекте и инфраструктуру, туристичке и викенд зоне, као и просторе одрживог коришћења простора.

У режиму III степена заштите:

Забрањено је:

- 1) изградња објеката за депоновање радиоактивног и другог опасног отпада и других објеката којима би се могао загадити ваздух, вода и земљиште и угрозити флора и фауна;
- 2) радови и активности који могу имати значајан неповољан утицај на геоморфолошке, хидролошке и педолошке карактеристике, живи свет, животну средину, еколошки интегритет и естетска обележја предела;
- 3) узнемиравање, непланско сакупљање и уништавање дивљих животиња;
- 4) уништавање и непланско уклањање и сакупљање дивљих биљака и гљива;
- 5) уношење алохтоних врста животиња у отвореном делу ловишта;
- 6) замена састојина аутохтоних врста дрвећа алохтоним;
- 7) вршити чисту сечу аутохтоних шумских састојина, осим за потребе ревитализације станишта;
- 8) сеча издвојених и репрезентативних јединки и група аутохтоних врста дрвећа;
- 9) пошумљавање и преоравање травних станишта, ливада и пашњака;
- 10) исушивати или затрпавати влажна станишта;
- 11) узимање геолошког и палеонтолошког материјала, осим за потребе научних истраживања;
- 12) експлоатација минералних сировина, осим подземних вода;
- 13) хемијско и физичко загађивање, депоновање чврстог и течног отпада;
- 14) испуштање непречишћених отпадних вода, као и вода испод квалитета који одговара II (β мезосапробној) класи;
- 15) коришћење локалних шумских путева за јавни саобраћај;
- 16) уништавање мобилијара уређених излетишта, информативних табли, излетничких стаза, туристичких пунктова и културно-историјских садржаја;
- 17) возња возила на моторни погон, других возила и превозних средстава изван путева, стаза и простора који су за то намењени, осим за службене потребе;
- 18) напасање стоке у шумама и на шумским ливадама, осим по посебним активностима ревитализације;
- 19) обављање осталих активности којим би се могле нарушити природне вредности Националног парка.

Ограничава се:

- 1) изградња објеката и инфраструктуре на потребе одрживог коришћења и управљања заштићеним подручјем, одржавање постојећих објеката, постојећу викенд зону и постављање подземних водова уз постојећу инфраструктуру,
- 2) промена намене површина, на потребе ревитализације и унапређења природних станишта,
- 3) активности на коповима на техничку и биолошку рекултивацију усклађену са потребама очувања природних вредности,

- 4) уношење алохтоних врста биљака на привремено одржавање постојећих састојина и неинвазивних врста за спречавање ерозије, појаве клизишта и обнове шумског земљишта на деградованим стаништима;
- 5) насељавање алохтоних врста животиња, на неинвазивне врсте на простору ограђених ловишта;
- 6) обављање радова и активности у околини подручја под режимом заштите I степена у периоду од 15. марта до 1. августа, на удаљеност већу од 150 m или радове и активности плански усклађене са потребом очувања вредности локалитета,
- 7) обнова шумских састојина у појасу од 30 метара око подручја са режимом заштите I степена, на групимичну обнову применом искључиво аутохтоних врста,
- 8) пашарење, на просторно и временски ограничене активности, по посебном програму,
- 9) кошење, на просторно и временски ограничене активности, уз примену заштитних мера за флору и фауну,
- 10) паљење вегетације на потребу ревитализације станишта, по посебном пројекту и условима заштите природе;
- 11) осветљавање простора на усмерено осветљавање објеката, приземних површина и површине земљишта, као и за потребе безбедности саобраћајница, туристичких садржаја и културно-историјских вредности.
- 12) употреба хемијских средстава на сузбијање пренамножених и инвазивних врста, болести и паразита у случајевима кад је немогуће применити алтернативно биолошко/механичко решење.
- 13) паркирање моторних возила и/или камп-приколица, постављање шатора, палење ватре и кретање паса на активности усклађене са циљевима очувања и управљања,
- 14) туристичке активности на одрживе облике туризма и рекреације на за то уређеним локалитетима, објектима и стазама,
- 15) риболов на спортски, рекреативни, санациони, риболов у научно-истраживачке сврхе и изловљавање алохтоних врста, као и на порибљавање аутохтоним врстама за потребе реинтродукције.

Мере очувања и унапређења на подручју под режимом заштите II (другог) и III (трећег) степена:

- 1) очување репрезентативних геолошких, геоморфолошких и хидролошких појава и одлика, биогеографских обележја подручја, предеоног, екосистемског, специјског и генетског диверзитета;
- 2) мониторинг природних вредности;
- 3) очување мешовитог састава аутохтоних шумских екосистема;
- 4) ревитализација травних, шумо-степских, шумских и влажних станишта;
- 5) планско сузбијање и замена инвазивних врста аутохтоним;
- 6) успостављање семенских објеката аутохтоних врста дрвећа;
- 7) обнова храстових шума;
- 8) постепено обнављање изданачких шума оптималним продужетком опходње приликом извођења оплодних сеча;
- 9) остављање најмање пет стабала по хектару приликом извођења оплодних сеча;
- 10) постепено превођење постојећих изданачких шума у виши узгојни облик, са искључивом применом аутохтоних врста;
- 11) потенцирање природне обнове шумских састојина;
- 12) очување мешовитог састава шуме са значајним учешћем старих стабала;
- 13) потенцирање обнове букве, храста китњака, сладуна и медунца на њиховим потенцијалним стаништима;
- 14) потенцирање обнове грабића на реликтном станишту источног дела Фрушке горе;
- 15) очување и унапређење стања високих шума применом природне обнове и благовремено и планско извођење мера неге и обнове шума, којима се обезбеђује природна структура и састав ових шума;
- 16) кошење ливада по прописаној динамици за појединачна подручја;
- 17) пашарење на издвојеним локалитетима, поготово на степским пашњацима у подножју, уз очување и унапређење традиционалних облика сточарства;
- 18) реинтродукција врста несталих са Фрушке горе или појединих њених делова;
- 19) мере активне заштите фауне (хранилишта, вештачка гнезда и др.);

- 20) заштита и уређење изворишта;
- 21) очување амбијенталних целина водопада и других објеката гео наслеђа;
- 22) презентација и популаризација природних и створених вредности Националног парка;
- 23) унапређење туристичке понуде и система управљања посетиоцима;
- 24) проходност еколошких коридора;
- 25) очување, рестаурација и стављање у функцију објеката културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства;
- 26) уређење излетничких и других репрезентативних простора.

Режим заштитне зоне

Због великог утицаја урбаног и пољопривредног окружења Националног парка, као и у циљу повезивања заштићеног подручја преко локалних еколошких коридора са Дунавом као коридором од европског значаја, дефинишу се мере заштите за заштитну зону усклађене са Уредбом о еколошкој мрежи Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 102/2010).

На подручју режима заштитне зоне:

Ограничава се:

- 1) Изградња нових индустријских и прерађивачких погона, као и туристичких и других садржаја који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света осветљавањем, на удаљеност већу од 500 m од границе Националног парка;
- 2) Лов у појасу од 300 m око Националног парка на плански у сарадњи са надзорном службом Националног парка;
- 3) Коришћење станишта националне еколошке мреже на активности које су у складу са потребама очувања станишних типова приоритетних за заштиту и проходности еколошких коридора;
- 4) Уношење алохтоних врста, на врсте које на основу стручне литературе нису инвазивне у Панонском региону;
- 5) Коришћење шума у приобалном појасу Дунава ширине 20 m, на гајење и обнову аутохтоних врста.

На стаништима заштићених и строго заштићених врста која се налазе ван грађевинских подручја:

забрањено је: мењати намену и културу површина, осим у циљу еколошке ревитализације станишта, преоравати површине под природном вегетацијом, градити рибњаке, уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта, подизати соларне и ветрогенераторе, отворати површинске копове, мењати морфологију терена, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња;

неопходно је: ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта, обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта (очување старих раса и сорти, обнова екстензивног сточарства и сл.);

прибавити посебне услове заштите природе за следеће активности: изградња и реконструкција инфраструктуре и објеката, планирање рекреативних активности; уређење вода, радови на одржавању каналске мреже укључујући и уклањање вегетације и остали мелиорациони радови; геолошка и друга истраживања; подизање ваншумског зеленила; сеча дрвореда, група стабала и шумица, крчење жбуња; паљење вегетације ливада, пашњака и трстика, као и ревитализацију станишта, формирање појилишта (копање јаме, бушење новог или обнављање запушеног бунара), као и за подизање привремених објеката (надстрешнице и сл.).

Природна станишта заштићених и строго заштићених врста која су обухваћена грађевинским подручјима

забрањено је: мењати морфолошке и хидролошке особине станишта, састав и структуру вегетације; одредити намену другачију од заштитног зеленила; обављати све радове и активности, осим еколошке едукације и одржавања станишта, у складу са карактеристикама и капацитетом простора; одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња (списак врста у Образложењу);

прибавити посебне услове заштите природе за све активности на овим подручјима, укључујући и активности одржавања и/или уређења просторне целине.

Антропогена станишта заштићених и строго заштићених врста која се налазе на грађевинским подручјима

забрањене су активности које могу да доведу до уништавања јединки заштићених и строго заштићених врста (јединке у свим сезонским и развојним фазама, нпр. јаја, ларве...);

прибавити посебне услове заштите природе за све активности на овим подручјима којима се мењају карактеристике станишта.

Мере заштите за СП „Оскоруша код Хопова“

Мере заштите спровести на основу акта о заштити. Забрањено је предузимање радњи које ће утицати на измену овог природног добра (одлагање отпадних материја у његовој близини и ложење ватре), а дозвољено је предузимање биолошко-техничких мера заштите стабла под условима надлежне службе.

Мере заштите за еколошке коридоре:

Опште мере:

- није дозвољена промена намена површина под вегетацијом у природном и блиско-природном стању (ливаде, пашњаци, тршћаци итд.) као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила са улогом еколошких коридора;
- обезбедити повезивање станишта заштићених врста:
  - шумских станишта подизањем/обнављањем појасева високог зеленила;
  - степских и шумостепских станишта подизањем пољозаштитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације;
- поплочавање и изградњу обала водотока/потока/канала са функцијом еколошких коридора:
  - свести на минимум, уз примену еколошки повољних техничких решења;
  - поплочани или бетонирани делови обале, изузев пристана, морају садржати појас нагиба до 45° а структура овог појаса треба да омогућује кретање животиња малих и средњих димензија, првенствено током малих и средњих водостаја;
  - током реконструкције/одржавања постојећих обалоутврда поплочане или бетониране делове комбиновати са мањим просторима који ублажавају негативне особине измењене обалне структуре (грубо храпава површина обалоутврде, нагиб мањи од 45%, површина са вегетацијом) и на тај начин омогућити кретање врста кроз измењене деонице реке;
  - поплочане или изграђене деонице на сваких 200-300 m (оптимално на 100 m) прекидати мањим зеленим површинама које су саставни део заштитног зеленила. Обезбедити надовезивање зелених површина између вештачких деоница обале, односно зелених површина формираних код еколошких типова обалоутврде на мрежу зеленила на копну. Ова зелена острва (дужине неколико десетина метара уз обалу) такође је неопходно повезати са зеленим коридором уз насип.
- обезбедити отвореност канала/ потока/водотока са улогом еколошких коридора на целој дужини (извршити ревитализацију коридора код зацењених деоница) и обезбедити проходност уређењем зеленила у зони црпних станица;
- обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације уз обалу (укључујући сервисне стазе, насипе и сл.), као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситним врстама сувих травних станишта;

- Прибавити посебне услове заштите природе за примену одговарајућих техничких решења којима се обезбеђује безбедно кретање животиња уз еколошки коридор за израду техничке документације приликом:
  - регулације водотока (пресецање меандара, изградња насипа и обалоутврда, продубљивање корита), поплочавања и изградње обала;
  - изградње и/или обнављања саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима;
  - изградње нових и обнављања постојећих мостова.
- Избегавати директно осветљење воде и обале. Применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим локацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.) Применити засторе којима се спречава расипање светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже.
- Очувати травну вегетацију уз обала канала/водотока треба у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m код локалних коридора, а код регионалних коридора у ширини од најмање 10 m, а оптимално 20 m (у случају ужег појаса приобалног земљишта од наведених вредности, обезбедити травни појас до границе водног земљишта). Травна вегетација се одржава редовним кошењем. Забрањено је узурпирати приобално земљиште коридора преоравањем, изградњом објеката и сл.;
- На деоницама еколошких коридора ван грађевинских подручја насеља стимулирати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета.

Посебне мере очувања функционалности и проходности коридора:

- током изградње и функционисања објеката чија је намена директно везана за воду и/или обалу спречити ширење последица евентуалног акцидентног изливања горива и уља у еколошки коридор, постављањем пливајућих завеса на одговарајућим локацијама. Гориво и уље просуто на површину воде, као и друге загађујуће материје, морају се покупити у најкраћем могућем року (нпр. употребом *sansorb-a*). За заштиту околних екосистема од последица евентуалне дисперзије горива воденом површином предвидети одговарајуће хемијско-физичке мере (нпр. употреба средства *BioVersal* за поспешивање разградње нафтних деривата) и биолошке мере санације (према посебним условима Завода).
- Није дозвољена изградња складишта опасних материја (резервоари горива и сл.) у небрањеном делу плавног подручја водотокова. На простору еколошког коридора управљање отпадом вршиће се у складу са Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 14/2016 и 95/2018 - др. закон) и другим важећим прописима.
- У зонама водопривредних објеката применити техничка решења којима се обезбеђује континуитет вегетације приобалног појаса и проходност терена за слабо покретљиве ситне животиње.
- Далеководне објекте и инфраструктуру изоловати и обележити тако да се на минимум сведе могућност електрокуције (страдања услед удара струје) и колизије (механичког удара у жице) летећих организама: носаче изолатора изоловати пластичним навлакама, изолаторе поставити на носаче у положају на доле, а жице обележити на упадљив начин.
- Планско подизање зелених појасева уз постојеће и планиране државне саобраћајнице I и II реда у обухвату Плана треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја:
  - није дозвољено стварање пошумљеног коридора уз сам појас саобраћајнице који би привлачио животињске врсте и довео до повећања морталитета њихових популација;
  - На степским стаништима заштићених и строго заштићених врста, није дозвољено подизање високог зеленила.

- Због еколошког значаја простора, план озелењавања треба да буде саставни део планске и пројектне документације. Озелењавање треба да се остварује паралелно са изградњом објеката:
  - забрањено је сађење инвазивних врста у простору еколошког коридора, а током уређења зелених површина, одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста
  - обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста подручја;
- Уређењем окућница и простора око нестамбених објеката, дефинисањем правила озелењавања и удаљености објеката од обале, као и дефинисањем типова ограда уз обалу (забрана изградње ограда непроходних за ситне животиње, уз примену еколошки прихватљивих елемената са отворима већим од 10 cm) обезбедити проходност обале за ситне животиње. Приликом легализације захтевати прилагођавање постојећих ограда функцији еколошког коридора (померање ограда или измене делова ограда код међних тачака суседних парцела према речној обали).

Мере заштите за заштитну зону еколошких коридора и станишта

Заштитне зоне се односе на све еколошке коридоре природна станишта унутар граница ППО Ириг. За израду планова, пројеката и реализацију активности у оквиру заштитне зоне еколошког коридора, потребно је: поштовати предложене мере и прибавити услове заштите природе у складу са Законом о заштити природе.

Табела 16. Мере заштите за заштитне зоне

У појасу од 500 m од еколошког коридора/станишта:
<ul style="list-style-type: none"> - забрањује се изградња ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина) - забрањују се планска решења којима се нарушавају карактеристике хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова
У појасу од 200 m од еколошког коридора/станишта:
<ul style="list-style-type: none"> - услов за изградњу укупаних складишта је да се њихово дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде, уз примену грађевинско-техничких решења којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околни простор; - планским решењима мора се обезбедити: <ul style="list-style-type: none"> • примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења • дефинисање посебних правила озелењавања уз забрану коришћења инвазивних врста (списак најучесталијих инвазивних врста Панонског биогеографског региона је у образложењу)
У појасу од 200 m од еколошког коридора/станишта, изузев у грађевинском подручју насеља:
<ul style="list-style-type: none"> - инфраструктуру планирати уз примену следећих услова: <ul style="list-style-type: none"> • трасе саобраћајница планирати најкраћим путем преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица • применити посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона.
У појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта:
<ul style="list-style-type: none"> - забрањује се: <ul style="list-style-type: none"> • примена техничких решења којима се формирају рефлектујуће површине (нпр. стакло, метал) усмерене према коридору или значајном станишту. • уситњавање парцела за потребе формирања грађевинског земљишта, изузев за инфраструктурне објекте.   - примењују се следеће мере: <ul style="list-style-type: none"> • очувати проходност еколошког коридора површинских вода: забраном оградања појаса уз обалу или применом типова ограда које омогућују кретање ситних животиња; • обезбедити континуитет зеленог тампон појаса између простора људских активности и коридора/станишта у ширини од 10 m код постојећих објеката, а 20 m код планираних објеката и то у складу са типом вегетације коридора/станишта. Овај појас графички приказати у планској и пројектној документацији. • објекте који захтевају поплочавање и/или осветљење лоцирати на мин. 20 m удаљености од границе коридора/станишта.
У појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта на грађевинском земљишту (насеље, радне зоне, викенд зоне, туристичко-рекреативне и сл.):
<p>Услов за изградњу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вештачких површина (паркинг, спортски терени и сл.) је да се на парцели формира уређена зелена површина са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора или тампон зоне станишта. - саобраћајница са тврдим застором за моторна возила (у насељима, као и приступних саобраћајница водопривредним објектима ван насеља) је примена техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора/станишта.

У појасу од 20 m од еколошког коридора или станишта, -(пољопривредно, шумско и водно земљиште):

- изградња надземних објеката се ограничава:

- на пољопривредне и водопривредне објекте неопходне за одрживо коришћење коридора или датог станишта (објекти сточарства, рибарства сл.), који су лоцирани и изграђени у складу са условима заштите природе
- надземне инфраструктуре, чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора, станишта или комплекса станишта од већег броја субјединица.
- водопривредних објеката и њихове пратеће инфраструктуре;

Приликом подизања пољозаштитног зеленила са улогом вишефункционалног пуфер појаса, потребно је:

- постојеће и планиране површине ваншумског зеленила повезати у целовит систем зеленила и фокусирати планирање заштитног зеленила на промену намене обрадивих површина слабијег квалитета (испод 4. класе);
- учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде најмање 50% ради очувања биодиверзитета аграрног и урбаног предела уз одговарајућу разноврсност врста и физиогномије, тј. спратовности дрвенасте вегетације заштитних појасева будући да монокултуре евроамеричких топола не испуњавају функције заштитног зеленила;
- избегавати коришћење инвазивних врста.

Концептом озелењавања грађевинског земљишта унутар граница Плана:

- формирати систем јавног зеленила, повећати проценат зелених површина, броја и разноврсности постојећих категорија јавног зеленила и одржавати га у блиско природном стању;
- учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде минимално 20% и оптимално 50%, а примену четинарских врста (максимум 20%) ограничити само на интензивно одржаваним зеленим површинама са наглашеном естетском наменом;
- очувати зелене површине унутар стамбених блокова, у зони породичног (индивидуалног) и вишепородичног становања и блокова са становањем као преовлађујућом наменом и повезати их у целину;
- приликом озелењавања комплекса, блокова и локација намењених за производњу, пословање и услуге, формирати више спратова зеленила са што већим процентом аутохтоних врста и користити примерке егзота за које је потврђено да се добро адаптирају датим условима средине и не спадају у категорију инвазивних, како би се обезбедила заштита околног простора од ширења последица загађивања.;
- дуж фреквентних саобраћајница, формирати и одржавати густ зелени појас од врста отпорних на аерозагађење, са израженом санитарном функцијом, средњег и високог ефекта редукције буке, у комбинацији са жбуњем, а паркинг просторе равномерно покривати високим лишћарима;
- избегавати примену инвазивних врста током уређења зелених површина и подизања заштитног зеленила (списак врста у Образложењу).

Пронађена геолошка и палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др.) која би могла представљати заштићену природну вредност, налазач је дужан да пријави надлежном Министарству у року од осам дана од дана проналаска, и предузме мере заштите од уништења, оштећивања или крађе.

3.2.3. Мере заштите живота и здравља људи

Мере за спречавање и ограничавање негативних утицаја на становништво дате су у посебним законским и подзаконским актима, које се односе на здравље и безбедност и заштиту на раду.

Планиране активности позитивно ће утицати на квалитет животне средине предметног простора тј. у функцији су смањења негативних утицаја постојећих деградационих пунктова на здравље становника општине Ириг.

Неодговарајући квалитет воде за пиће свакако има лоше рефлексије на здравље људи.

Могућност деградације подземних вода због неадекватног одвођења отпадних вода преко септичких јама и упојних бунара биће елиминисана планским активностима и мерама у области водопривредне инфраструктуре.

Изградња свих видова инфраструктуре предвиђена Просторним планом, имаће позитивног утицаја на становништво јер ће индиректно утицати на побољшање животног стандарда и очување животне средине.

Неадекватно одлагање комуналног отпада индиректно лоше утиче на здравље становништва. Негативан утицај неуређених депонија на здравље људи ће се елиминисати њиховом санацијом и рекултивацијом и успостављањем система регионалног управљања отпадом, што је Просторним планом и предложено.

Као неопходна мера заштите здравља људи, у контексту обављања пољопривредне делатности, намеће се потреба едукације становништва у циљу спречавања повреда које настају при пољопривредним радовима. Такође, за спречавање доношења блата на коловозе приликом јесењих пољопривредних радова, као потенцијални узрок саобраћајних незгода, потребно је предвидети адекватна техничка решења.

При изградњи инфраструктурних објеката (надземни електроенергетски водови, антенски стубови са антенским електронским комуникационим системима и уређајима за пренос сигнала итд.), неопходно је водити рачуна о поштовању прописа о техничким нормативима и стандардима, мерама и условима које надлежни органи издају при постављању и извођењу, односно изградњи објеката, као и неопходним удаљеностима инфраструктурних објеката од насељених места. Техничким мерама постављањем заштитних ограда, уземљења, надземни водови ће се штитити од пренапона услед атмосферског пражњења.

Да би се избегао негативан утицај надземних водова, нарочито виших напона, на људе ове водове је потребно градити ван насељених места, у атару, а око њих обезбедити заштитне коридоре, у којима није дозвољена изградња објеката за становање као ни објеката других намена.

Повишене вредности нивоа дневне, а поготово ноћне буке, могу довести до субјективно непријатног осећаја звука и нарушавања здравља током дугогодишње изложености. Здравствене последице крећу се у распону од осећаја замора, измењених психичких реакција на разне подражаје, поремећаји сна, а континуирано излагање буци један је од најважнијих етиолошких фактора у настајању неуроza.

3.2.4. Услови и мере заштите од ванредних ситуација

Услови и мере заштите од елементарних непогода

Ванредне ситуације које могу угрозити подручје општине Ириг су: елементарне непогоде (земљотреси, одроњавање и клизање земљишта, поплаве, ветар, снежни нанос, град, суша, атмосферско пражњење, пожар), техничко-технолошке несреће/удеси и ратна разарања.

Мере заштите од **земљотреса** подразумевају правилан избор локације за градњу објеката, примену одговарајућег грађевинског материјала, начин изградње, спратност објеката и др., као и строго поштовање и примену важећих грађевинско техничких прописа за изградњу објеката на сеизмичком подручју. При пројектовању и утврђивању врсте материјала за изградњу или реконструкцију објеката обавезно је уважити могуће ефекте за наведене степене сеизмичког интензитета (VII и VII-VIII степен према ЕМС-98), како би се максимално предупредила могућа оштећења објеката под сеизмичким дејством. Мере заштите од земљотреса обезбедиће се и поштовањем регулационих и грађевинских линија, односно, прописане минималне ширине саобраћајних коридора и минималне међусобне удаљености објеката, како би се обезбедили слободни пролази у случају зарушавања.

Одроњавање земљишта нема велику учесталост и одвија се углавном као појединачна мања појава, али представља опасност за објекте који су изграђени близу лесних одсека. На деловима територије где су евидентирана клизишта, забрањује се свака градња објеката или било каква активност која би у случајевима трусног померања тла могла да допринесе увећању штетних ефеката. За потребе пројектовања и изградње објеката, а ради дефинисања инжењерскогеолошких-геотехничких услова изградње и/или санације обавезно извршити примењена инжењерскогеолошка-геотехничка истраживања.

Мере заштите од **пожара** обухватају урбанистичке и грађевинско-техничке мере заштите, односно подразумевају примену важећих закона, техничких прописа и стандарда који регулишу ову област при пројектовању и изградњи свих објеката који су планирани на овом простору. Такође, потребно је придржавати се услова и мера који су дати од стране Министарства унутрашњих послова – сектор за ванредне ситуације.

Активности и мере заштите од пожара обезбедиће се:

- поштовањем задатих регулационих и грађевинских линија,
- дефинисањем изворишта за снабдевање водом и обезбеђивањем капацитета насељске водоводне мреже, односно довољне количине воде за ефикасно гашење пожара,
- градњом саобраћајница према датим правилима (потребне минималне ширине, минимални радијуси кривина и сл.),
- обезбеђивањем услова за рад ватрогасне службе (приступних путева и пролаза за ватрогасна возила),
- поштовањем прописа при пројектовању и градњи објеката (удаљеност између производних, складишних, пословних објеката, објеката одржавања и техничких постројења, помоћних објеката, као и услови складиштења лако запаљивих течности, гасова, експлозивних материја и сл.),
- дефинисањем безбедносних појасева између објеката, којима се спречава ширење пожара, у складу са Законом о заштити од пожара, правилницима и важећим техничким прописима и стандардима који уређују ову област.

При пројектовању и изградњи поштовати важеће прописе за громобран, електричну мрежу, огњишта, димњаке, танкове и погоне са лако запаљивим материјалима.

Неопходно је да надлежни орган у процедури издавања локацијских услова, за објекте који су обухваћени Планом, прибави посебне услове у погледу мера заштите од пожара и експлозија од Министарства унутрашњих послова (Управе и Одељења у саставу Сектора за ванредне ситуације).

Заштита објеката од **атмосферског пражњења** обезбеђује се извођењем громобранске инсталације у складу са одговарајућом законском регулативом.

Подручје у обухвату Просторног плана не спада у подручја са изразитом појавом **града**, већ је подложно само повременим продорима олујних и градоносних облака. Нешто израженији градоносни рејони су северни и западни Срем. Заштита од града се обезбеђује лансирним (противградним) станицама, са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете. Према условима РХМЗ, у обухвату Плана налази се 6 (шест) лансирних противградних станица (Павловци, Фрушка гора, Врдник, Нерадин, Банковци, Ривица), а нема регистрованих метеоролошких и хидролошких станица државне мреже. Законом о одбрани од града уведена је заштитна зона око лансирних (противградних) станица од 500 m, у којој је ограничена изградња нових и реконструкција постојећих објеката, као и извођење радова који могу нарушити испаљивање противградних ракета на градоносне облаке. Према добијеним условима од РХМЗ изградња нових објеката на одстојању мањем од 500 m од противградних станица Центра за одбрану од града, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења ове институције.

У складу са Уредбом о утврђивању локација метеоролошких и хидролошких станица државних мрежа и заштитних зона у околини тих станица, као и врстама ограничења („Службени гласник РС“ број 34/13), у обухвату Плана налази се део заштитне зона Метеоролошког радарског центра „Фрушка гора“. Ограничења у заштитној зони у складу са овом Уредбом, односе се на висину објекта који се подиже у околини радарског центра у кругу полупречника од 2 km која не може да прелази висину базе полусфере зрачење радара, као и на забрану постављања ветрогенератора у околини радарског центра, у зони полупречника 10 km од локације радарске антене, осим у брдско-планинским теренима где се ветрогенератор може поставити и на мањој удаљености, уз обавезну израду студије утицаја и прибављање сагласности РХМЗ. У обухвату Плана се налази и метеоролошка (фенолошка) станица „Ириг“.

На посматраном подручју доминирају ветрови из источног, североисточног као и северозападног правца. Основне мере **заштите од ветра** су дендролошке мере које подразумевају формирање одговарајућих зелених (ветрозаштитних) појасева одређених ширина, густина и врста дрвећа уз саобраћајнице и на местима где за то постоје услови.

Услови и мере заштите од акцидентних ситуација

На основу доступних података којима располаже Министарство заштите животне средине Републике Србије, утврђено је да се у обухвату Просторног плана не налазе севесо постројења/комплекси.

У складу са Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службени гласник РС“, број 41/10), као полазни основ за идентификацију повредивих објеката разматра се удаљеност од минимум 1000 m од границе севесо постројења, односно комплекса, док се коначна процена ширине повредиве зоне – зоне опасности, одређује на основу резултата моделирања ефеката удеса.

Ради заштите подручја у обухвату Просторног плана, као и шире околине, кроз детаљније планирање планским документима нижег реда, пажљиво планирати лоцирање и изградњу како нових севесо постројења/комплекса или модификације постојећих (уколико су евентуално лоцирана ван обухвата Просторног плана, а њихова зона утицаја може да обухвати предметни простор у обухвату) и његових максималних могућих капацитета севесо опасних материја, тако и нових грађевинских објеката, укључујући саобраћајне правце, места за јавну намену и насеља у близини комплекса, где локација комплекса или грађевински објекти могу бити извор или повећати ризик или последице великог удеса.

IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЗА ПОДРУЧЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

За подручје обухвата Просторног плана дефинисане су смернице за даљу разраду планских решења и то:

- израдом нове планске документације,
- дефинисањем планске документације која остаје на снази и
- дефинисањем планске документације која доношењем овог Плана се ставља ван снаге.

У складу са одредбама Закона о планирању и изградњи Просторни план се спроводи израдом урбанистичких планова, урбанистичких пројеката и директно, издавањем локацијских услова за подручја за која није предвиђена израда урбанистичког плана.

У оквиру Просторног плана дате су:

- смернице за израду урбанистичких планова за грађевинска подручја насеља (Опште смернице за израду урбанистичких планова за насељена места и Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за грађевинско подручје насеља Ириг, Врдник и Јазак);
- смернице за израду планова детаљне регулације и то:
  - Смернице за израду плана детаљне регулације за Интерпретациони центар културно-историјског баштине – Ириг,
  - Смернице за израду плана детаљне регулације за зону кућа за одмор: посебне смернице за израду плана детаљне регулације за винарију и за туристичко-рекреативни комплекс (садржаји у функцији угоститељства, рекреације и активног туризма - излетнички, спортско-рекреативни, едукативни),
  - Смернице за израду плана детаљне регулације за зону резиденцијалних вила,
  - Смернице за израду плана детаљне регулације за површине за комерцијалне делатности у КО Ириг,
  - Смернице за израду плана детаљне регулације за туристичко-рекреативни комплекс на шумском земљишту,
  - Смернице за израду плана детаљне регулације за саобраћајне капацитете,
  - Смернице за израду плана детаљне регулације за уређење језера Борковац (акумулација Кудош),
  - Смернице за израду плана детаљне регулације за уређење језера Међаш (акумулација Шатринци),
  - Смернице за израду плана детаљне регулације за комплекс зоохигијенске службе и сакупљачки центар-рециклажно двориште.

2. СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину је урађен у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“ бр. 135/04 и 88/10), а за потребе израде предметног Просторног плана.

Чланом 5. Закона о стратешкој процени прописано је да се стратешка процена врши за планове, програме, основе и стратегије (у даљем тексту: планови и програми) у области просторног и урбанистичког планирања или коришћења земљишта, пољопривреде, шумарства, рибарства, ловства, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама, електронских комуникација, туризма, очувања природних станишта и дивље флоре и фауне, којима се успоставља оквир за одобравање будућих развојних пројеката одређених прописима којима се уређује процена утицаја на животну средину.

За наведене планове и програме којима је предвиђено коришћење мањих површина на локалном нивоу или у случају мањих измена планова и програма које не захтевају прописани поступак усвајања, као и за планове и програме који нису наведени у претходном пасусу, одлуку о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана и програма ако, према критеријумима прописаним овим законом, утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

Чланом 7. Закона дефинисано је да се стратешка процена утицаја на животну средину ради на основу нивоа, врсте, циљева и садржаја плана или програма.

Ако је план или програм саставни део одређене хијерархијске структуре, стратешка процена утицаја на животну средину се ради у складу са смерницама стратешке процене утицаја на животну средину плана или програма вишег хијерархијског нивоа.

За планове нижег реда, у складу са чланом 9. Закона о стратешкој процени утицаја, одлуку о изради стратешке процене доноси орган надлежан за припрему плана и програма по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих органа и организација.

Доношењу Одлуке о изради или Одлуке о не изради стратешке процене утицаја планског документа од стране органа надлежног за припрему планске документације претходи прибављање мишљења органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих, стручних и надлежних органа и организација од важности за одређено планско подручје, у зависности од хијерархијског нивоа планског документа, као и карактеристика и услова простора за који се израђује.

Препорука је да се за потребе одлучивања да ли је потребно или не вршити стратешку процену утицаја на животну средину, прибаве мишљења надлежних органа и институција из области заштите животне средине и заштите природних вредности.

3. ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Чланом 3. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09), прописано је да се процена утицаја врши за пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљања отпадом и комуналних делатности, као и за пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра.

Предмет процене утицаја су пројекти који се планирају и изводе, промене технологије, реконструкције, проширење капацитета, престанак рада и уклањање пројеката који могу имати значајан утицај на животну средину, као и они који су реализовани без израде студије о процени утицаја, а немају одобрење за изградњу или се користе без употребне дозволе (процена утицаја затеченог стања).

У складу са наведеним Законом и одредбама Уредбе о утврђивању Листе пројеката, за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката, за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 114/08) инвеститори су дужни да се обрате, пре подношења захтева за издавање одобрења за изградњу објеката са Листе II, надлежном органу. Надлежни орган ће одлучити о потреби израде студије о Процени утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби изради или ослобађању од израде студије.

Критеријуми за одлучивање о обавези израде Студије процене утицаја садржани су у поменутој Уредби (Листа I и Листа II), а процедура израде и садржина студије је дефинисана Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину, као и Уредбом о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину.

Поступак процене утицаја треба спровести по фазама у поступку процене утицаја, како је то прописано поменутиим Законом. Начелни садржај студије о Процени утицаја на животну средину прописан је чланом 17. поменутог Закона, а егзактан обим и садржај студије се одређује одговарајућим решењем од стране надлежног органа.

V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Успостављање система мониторинга један је од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине у Просторном плану могле успешно имплементирати у планском периоду.

Чланом 17. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, програм праћења стања животне средине у току спровођења Просторног плана садржи нарочито:

1. опис циљева плана и програма,
2. индикаторе за праћење стања животне средине,
3. права и обавезе надлежних органа,

4. поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја,
5. друге елементе у зависности од врсте и обима планског документа.

У складу са Законом о заштити животне средине општина Ириг, у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обавезна је да обезбеди континуалну контролу и праћење стања животне средине, у складу са овим и посебним законима.

1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Полазећи од специфичности подручја, Просторним планом су дефинисани циљеви који су током израде Стратешке процене разматрани и анализирани у односу на дефинисане индикаторе и циљеве саме стратешке процене.

Циљеви просторног развоја подручја Просторног плана у области заштите животне средине и одрживог развоја су:

- заштита и очување природних ресурса од деградације у складу са основним принципима одрживог развоја планског подручја;
- поштовање ограниченог капацитета животне средине на локалитетима који се налазе у оквиру Националног парка и других природних добара, али и на територији насеља где постоје одређени антропогени притисци на природне ресурсе;
- формирање свих категорија насељског зеленила, посебно заштитног зеленила;
- гасификација насеља у складу са основним принципима одрживог развоја у циљу смањења емисије гасова са ефектом стаклене баште и фаворизација употребе ОИЕ;
- повећање нивоа комуналне опремљености свих насеља на територији општине Ириг;
- обезбеђење услова за снабдевање свих насеља довољном количином воде за пиће одговарајућег квалитета;
- изградња канализационе мреже и уређаја за пречишћавање отпадних вода за сва насеља и туристичке локалитете на територији општине;
- регулисање режима бујичних водотокова;
- санација и рекултивација постојеће општинске и неуређених депонија, као и других деградационих пунктова на територији Општине;
- безбедно прикупљање и одвожење комуналног отпада из насеља на регионалну депонију у Инђији, у складу са Стратегијом управљања отпадом;
- управљање посебним токовима отпада на територији општине;
- контролисана примена хемијских средстава заштите и вештачког ђубрива у пољопривреди;
- безбедно управљање отпадом животињског порекла у складу са Стратегијом управљања отпадом и Законом о ветеринарству и подзаконским актима.

Циљеви просторног развоја општине Ириг који проистичу из усвојених циљева и опредељења просторног развоја планова вишег реда, усвојених стратегија и специфичности овог подручја у просторно-функционалном смислу, поред осталог односе се и на спровођење мониторинга у циљу правовремене превенције и минимизације негативних утицаја на животну средину.

2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине, које обухвата праћење природних фактора, односно промене стања и карактеристика животне средине. Имајући у виду дефинисане посебне циљеве, врши се избор одговарајућих индикатора у изради стратешке процене, које је у планском периоду неопходно пратити како би се могла вршити оцена планских решења односно њихов позитиван утицај на подручје обухваћено Просторним планом.

Предлог индикатора за праћење стања животне предлаже се на основу дефинисаних циљева стратешке процене, а дат је у поглављу II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА.

Предлог индикатора за праћење стања животне средине дат је на основу дефинисаних циљева стратешке процене у претходним поглављима.

Имајући у виду обухват Просторног плана, постојеће и будуће садржаје, као и могућа загађења, мониторинг се односи на:

- контролу и праћење квалитета ваздуха,
- контролу и праћење квалитета вода,
- праћење квалитета земљишта контролом концентрација загађујућих супстанци,
- успостављање мерних места у циљу праћења нивоа буке.

2.1. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Вршење мониторинга квалитета ваздуха на територији општине Ириг обавезно је на основу утврђене мреже мерних станица и/или мерних места у државној и локалној мрежи мерних станица, вршење континуалног и/или повременог мерења загађујућих материја на фиксним локацијама, као и повремено мерење загађујућих материја на мерним местима која нису обухваћена мрежом мониторинга, у складу са Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21), Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у ваздух („Службени гласник РС”, бр. 71/10) и осталим пратећим подзаконским актима.

Захтеви квалитета ваздуха дефинисани за полутанте, који имају потврђен штетан утицај на здравље популације (граничне вредности, толерантне вредности, границе оцењивања и толеранције, циљне вредности и дугорочни циљеви) ближе су прописани Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха.

За наменска мерења појединих полутаната, у зонама и агломерацијама у којима се налазе различити извори емисије полутаната који могу утицати на ниво загађености ваздуха, прописане су максимално дозвољене концентрације (гасовите неорганске, органске и канцерогене материје, укупне суспендоване честице, укупне таложне материје и чађ).

Оцењивање квалитета ваздуха, на основу измерених концентрација загађујућих материја у ваздуху, врши се применом критеријума за оцењивање у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха.

Мониторинг квалитета ваздуха врши се и на основним руралним локацијама ван непосредног утицаја значајних извора загађења ваздуха.

Предметним Извештајем сугерише се обавеза вршења контроле квалитета ваздуха у насељеним местима, нарочито у зони утицаја државног пута Ia реда бр. 21 који пролази кроз насеље Ириг или према утврђеној пракси одабира локација за мониторинг ваздуха. Неопходно је да локална самоуправа води регистар извора загађивања на својој територији, односно за простор у обухвату Просторног плана.

За веће привредне субјекте потребно је вршити редовно праћење емисија загађујућих материја у ваздуху, а у складу са Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздуху.

За објекте за које се утврди да се не ради Студија процене утицаја на животну средину по Закону, по мишљењу надлежне службе за област заштите животне средине, а у складу са технологијом рада, утврђује се потреба вршења додатног мониторинга, посебно за праћење загађења ваздуха и вода (у складу са важећом законском регулативом).

2.2. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ

У циљу предузимања мера за ограничавање даљег загађивања и евентуално побољшање вода, од значаја је стално и систематско контролисање параметара квалитета површинских и подземних вода.

У циљу утврђивања мера, које треба предузимати ради заштите вода од загађивања и контроле резултата реализованих мера заштите, потребно је, поред систематског праћења квалитета површинских и подземних вода, које врши Републички хидрометеоролошки завод, додатно вршити и контролу квалитета површинских и подземних вода и квалитет отпадних вода у циљу сагледавања:

- утицаја присутних загађујућих материја;
- врста загађујућих материја и степена њиховог дејства на водопријемник;
- могућности елиминације штетног и опасног дејства присутних материја на водопријемнику.

Посебна испитивања се обављају у циљу одређивања обима и могућности последица хаваријског загађивања, провере и дефинисања техничких решења и за друге намене, према посебно утврђеним програмима.

У циљу праћења стања загађености вода, врши се систематско испитивање квалитета површинских и подземних вода на прописан начин на основу Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање, Уредбе о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање, Правилника о опасним материјама у водама, као и на основу Правилника о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода.

Обавеза лица (правног или физичког) које испушта приоритетне супстанце у површинске воде је да усклади своје емисије са стандардима квалитета животне средине за површинске воде које нису под утицајем прекограничног загађења, прописаним Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање.

Мониторинг квалитета акватичних екосистема је неопходна активност у оквиру одрживог управљања водним ресурсима. Иако саставни део мониторинга у систему управљања водама, мерење физичко-хемијских параметара квалитета воде даје само слику о тренутном загађењу и зато мора бити комбиновано са биолошким мониторингом, јер живи свет акватичких екосистема осликава кумулативно и истовремено дејство свих еколошких фактора чије промене током времена нису некад довољне јачине и учесталости да би могле бити регистроване методама аналитичке хемије.

2.3. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА

Контрола квалитета земљишта спроводи се у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о заштити земљишта, Уредбом о систематском праћењу стања и квалитета земљишта и Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања.

Заштита земљишта се остварује спровођењем мера и активности у поступцима планирања, управљања, коришћења, мониторинга и заштите од загађења и деградације земљишта ради очувања његових природних особина и функција.

Република, аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе, у оквиру својих надлежности утврђених законом, обезбеђују систематско праћење стања и квалитета земљишта (мониторинг земљишта) и одржавање базе података о стању и квалитету земљишта, у складу са Програмом мониторинга земљишта. За потребе мониторинга земљишта успоставља се државна и локална мрежа.

Мониторинг земљишта на нивоу локалне мреже успоставља се за праћење квалитета земљишта на територији аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, а пре свега треба да обухвата мерна места која нису уврштена у програм државног мониторинга.

Земљиште у близини прометне саобраћајнице, земљишта где се одлажу разни отпадни материјали, земљиште које се претерано ђубри органским и минералним ђубривима, залива загађеном водом и у другим случајевима испитује се на садржај опасних и штетних материја, а по потреби и нарушених хемијских и биолошких својстава.

Власник или корисник земљишта или постројења, чија делатност, односно активност може да буде или јесте узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да у складу са Законом о заштити земљишта врши мониторинг земљишта.

Праћење параметара квалитета земљишта је неопходно вршити у континуитету дуги низ година, на одређеним местима за које се утврди евидентна угроженост параметара стања животне средине. Локације на којима је депонован незагађен материјал од ископавања (земља) не припадају контаминираним локацијама.

2.4. МОНИТОРИНГ БУКЕ

Ниво буке у животној средини контролише се системским мерењем буке које обезбеђује јединица локалне самоуправе. Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини ("Службени гласник РС", бр. 75/2010) прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи.

Уредбом су дефинисане граничне вредности индикатора буке по зонама, зависно од њихове намене. Највиши дозвољени нивои спољне буке L_{Aeq} у dB дати су у наредној табели.

Табела 17. Највиши дозвољени нивои спољне буке L_{Aeq} у dB

Зона	Намена простора	Највиши дозвољени ниво спољне буке L_{Aeq} у dB (A)	
		дан	ноћ
1	Подручја за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, културно - историјски локалитети, велики паркови	50	45
2	Туристичка подручја, мала и сеоска насеља, кампови и школске зоне	50	45
3	Чисто стамбена зона	55	45
4	Пословно стамбена подручја, трговачко-стамбена подручја и дечија игралишта	60	50
5	Градски центар, занатска, трговачко административна управна зона са становима, зоне дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница	65	55
6	Индустријска складишта и сервисна подручја и транспортни терминали без стамбених зграда	На граници ове зоне буке не сме прелазити дозвољене нивое у зони у којој се граничи	

Мере и услове заштите од буке јединица локалне самоуправе утврђује у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/2009 и 88/2010). У том смислу, обавезе јединице локалне самоуправе се односе на акустичко зонирање на својој територији, одређивање мера забране и ограничења у складу са Законом, доношење локалног акционог плана заштите од буке у животној средини, обезбеђење и финансирање мониторинга буке у животној средини на својој територији и вршење надзора и контроле примене мера заштите од буке у животној средини.

Утврђивање акустичних зона и вршење методологије мерења буке на територији јединице локалне самоуправе врши се у складу са Правилником о методологији за одређивање акустичких зона, Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке и Правилником о методологији за израду акционих планова.

На подручју Просторног плана потребно је вршити мерење нивоа буке у насељима, у зони утицаја интензивних саобраћајних активности и субјеката за које надлежна инспекцијска служба процени да постоји оправдана потреба. У планском периоду пожељно је успоставити и мерна места у другим насељеним местима у зони прометних саобраћајница.

Правна и физичка лица која обављањем својих делатности утичу или могу утицати на изложеност буци имају обавезу праћења утицаја своје делатности на буку (обезбеђивањем мерења буке), као и да спроводе одговарајуће мере заштите од буке.

3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Када су у питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине иста произилазе из Закона о заштити животне средине.

У остваривању система заштите животне средине Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, правна и физичка лица одговорна су за сваку активност којом мењају или могу променити стање и услове у животној средини, односно за непредузимање мера заштите животне средине, у складу са Законом о заштити животне средине.

Правна и физичка лица дужна су да у обављању својих делатности обезбеде: рационално коришћење природних богатстава; урачунавање трошкова заштите животне средине у оквиру инвестиционих и производних трошкова, примену прописа, односно предузимање мера заштите животне средине, у складу са законом.

Обезбеђење мониторинга

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (у даљем тексту: мониторинг), у складу са овим и посебним законима.

Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине. Влада доноси програме мониторинга на основу посебних закона.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији, који мора бити у складу са програмима вишег реда.

Садржина и начин вршења мониторинга

Мониторинг се врши систематским праћењем вредности индикатора, односно праћењем негативних утицаја на животну средину, стања животне средине, мера и активности које се предузимају у циљу смањења негативних утицаја и подизања нивоа квалитета животне средине.

Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података, на основу посебних закона.

Овлашћена организација

Мониторинг може да обавља и овлашћена организација, ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и СРПС стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са законом.

Обавезе загађивача

У контексту мониторинга загађивача, законом су прописане обавезе оператера постројења, односно комплекса који представља извор емисија и загађивања животне средине да преко надлежног органа, овлашћене организације или самостално, уколико испуњава услове прописане законом, обавља мониторинг, односно да:

- 1) прати индикаторе емисија, односно индикаторе утицаја својих активности на животну средину, индикаторе ефикасности примењених мера превенције настанка или смањења нивоа загађења,
- 2) обезбеђује метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику Србију, аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе.

Загађивач планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга, као и за друга мерења и праћење утицаја своје активности на животну средину.

Влада утврђује врсте активности и друге појаве које су предмет мониторинга, методологију рада, индикаторе, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података, на основу посебних закона.

Власник или корисник земљишта или постројења, чија делатност, односно активност може да буде или јесте узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да у складу са Законом о заштити земљишта врши мониторинг земљишта, на начин да:

- 1) прикаже податке о квалитету земљишта пре почетка и по завршетку обављања активности,
- 2) прати промене на земљишту и у земљишту на прописан начин у зони утицаја својих активности,
- 3) податке о промени на земљишту и у земљишту достави Министарству надлежном за послове заштите животне средине и Агенцији за заштиту животне средине.

Достављање података

Државни органи, односно организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке добијене мониторингом достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин.

Према Закону о заштити земљишта, овлашћено правно лице које врши мониторинг доставља Министарству надлежном за послове заштите животне средине и Агенцији за заштиту животне средине извештај о мониторингу државне мреже.

Надлежни орган аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, такође, достављају извештај мониторинга локалне мреже.

Загађивач земљишта извештај о мониторингу доставља надлежном Министарству, на територији аутономне покрајине надлежном покрајинском органу, јединици локалне самоуправе и Агенцији.

Санација и ремедијација

Правно и физичко лице које деградира животну средину дужно је да изврши ремедијацију или на други начин санира деградирану животну средину, у складу са пројектима санације и ремедијације, на које сагласност даје надлежно министарство.

Законски оквир

Мониторинг квалитета параметара животне средине дефинисан је следећим правним актима:

- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, и 36/09-др. закон, 72/09 - др. закон, 43/11-УС и 14/16);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС“, бр. 112/15);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10)
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 101/16);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон - одредбе чл. 81. до 96.);
- Уредба одређивању зона и агломерација (Службени гласник РС“, бр. 58/11 и 98/12);
- Уредба о утврђивању програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи (Службени гласник РС, бр. 58/11);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, бр. 6/16);
- Уредба о класификацији вода („Службени гласник СРС“, бр. 5/68);
- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 24/14);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11 и 48/12, 1/16);
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 75/10);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12);
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС“, бр. 30/18 и 64/19);
- Уредба о систематском праћењу стања и квалитета земљишта („Службени гласник РС“, бр. 88/20)
- Правилник о хигијенској исправности воде за пиће („Службени лист СРЈ“, бр. 42/98 и 44/99);
- Правилник о опасним материјама у водама („Службени гласник СРС“, број 31/82 и 46/91-др. пропис);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, број 72/10);
- Правилник о утврђивању водних тела површинских и подземних вода („Службени гласник РС“, број 96/10);
- Правилник о референтним условима за типове површинских вода („Службени гласник РС“, број 67/11) и др.

4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

У случају неочекиваних негативних утицаја у поступку имплементације Просторног плана и у фази реализације планираних намена, потребно је, у складу са важећом законском регулативом, спровести надзор и контролу и применити мере отклањања и минимизирања потенцијално настале штете, извршити санацију простора и применити мере ревитализације (ремедијације) и заштите животне средине.

Неочекивани негативни утицаји реализованих намена и објеката (у редовном раду реализованих пројеката – објеката, постројења, радова) се морају спречити доследним спровођењем урбанистичких и техничких мера заштите, мера за спречавање и отклањање насталих узрока, мера санације последица и успостављање мониторинга животне средине.

За предметни Просторни план, од фазе припреме до коначног усвајања, укључен је процес процене утицаја стратешког карактера, у коначном циљу реализације планираних намена простора у оквирима прихватљивим са аспекта заштите животне средине. Обзиром на то да није могуће у потпуности искључити вероватноћу појаве неочекиваних негативних утицаја са негативним ефектима и последицама по животну средину, прописан је начин поступања у случају таквих појава.

VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинисани су основни методолошки приступ и садржај Стратешке процене.

Стратешка процена је процес који се врши над планским документом, анализирајући додатно и остале расположиве податке, као што су статистички подаци и други подаци, добијени за потребе израде Плана и Стратешке процене, као и валоризацијом стања на терену.

У предметној стратешкој процени су анализирана сва планска решења и мере заштите. Извршена је синтезна процена њихових утицаја и интеракција са утицајима из окружења на природне ресурсе и живи свет, као и на животну средину и дат је предлог адекватних превентивних и санационих мера заштите животне средине, у контексту реализације концепта одрживог развоја овог подручја.

Примењени метод рада заснива се на континуираном поступку усаглашавања процеса планирања са процесом идентификације проблема, предлога решења за спречавање и ублажавање, односно предлога мера заштите животне средине у свим фазама израде и спровођења планског документа.

Методологија се базира на поштовању Закона о заштити животне средине, а пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, који утврђује услове, начин и поступак процењивања утицаја појединих садржаја Плана на животну средину.

Примењени метод поштује наведене опште методолошке принципе и спроводи се у неколико фаза:

1. Утврђују се полазне основе стратешке процене, које обухватају: дефинисање предмета као и просторног обухвата Стратешке процене, циљеве и метод рада, правног, планског и документационог основа;

2. Анализа постојећег стања и стања квалитета чиниоца животне средине, анализираних кроз природне услове (вредновање квалитета ваздуха, земљишта, вода, угроженост буком, итд);
3. Врши процена могућег утицаја на животну средину на основу квантификације појединих елемената животне средине, научних сазнања, података објављених у литератури, другим студијама, искустава других земаља и сл;
4. Предлажу се мере за спречавање и ограничавање штетних утицаја у току спровођења и реализације Плана, мере за унапређење стања животне средине, мере за праћење стања животне средине, које обухватају предлог индикатора за праћење стања животне средине и по потреби успостављање нових мерних тачака.

Не улазећи у детаљније елаборирање појединих фаза, потребно је нагласити да свака фаза има своје специфичности и никако се не сме запоставити у поступку интегралног планирања заштите и очувања квалитетне животне средине.

Ограничење у спровођењу предложеног метода, посебно у фази приказа постојећег стања, представља недостатак квантификованих података за поједине параметре животне средине у обухвату Просторног плана.

2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Основну тешкоћу у спровођењу стратешке процене и изради Извештаја о стратешкој процени представљао је недостатак званичне, детаљно прописане јединствене методологије, на нивоу прописа.

Поред недостатака одговарајућих смерница и упутстава, уочен је проблем недовољно развијеног информационог система о животној средини, као и непостојање Програма праћења стања параметара животне средине, на основу система показатеља-индикатора за оцену и праћење стања животне средине на подручју у обухвату Плана.

При оцени планских решења уочен је проблем у практичној примени индикатора дефинисаних Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине, имајући у виду да за планско подручје нису доступни систематизовани подаци и да нису вршења мерења одређених параметара животне средине, те да није утврђено нулто стање животне средине простора који је у обухвату овог Плана.

Тешкоћа при изради стратешке процене утицаја на животну средину огледа се и у раздвајању питања која су у домену (детаљне) процене утицаја на животну средину у односу на стратешке процене утицаја планских докумената на животну средину. Европске препоруке су да стратешка процена не треба да улази у претерану квантификацију, да је њена суштина у вредновању и поређењу алтернатива/опција са аспекта могућих значајних утицаја на животну средину, да је нагласак, када се ради о карактеру утицаја, на кумулативним и синергијским ефектима, да се спроводи једино за програме и планове јавног карактера итд.

VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Начини одлучивања по питањима заштите животне средине зависе од низа фактора, а првенствено од значаја позитивних и негативних утицаја планских решења на здравље људи, социјални и економски развој и животну средину.

Предметним Планом нису разрађивана и предложена варијантна решења, те нису вршене стратешке одлуке у смислу избора најпогодније варијанте. Планом је дато решење адекватно планираној намени простора, у обиму који је дозвољен прописаним мерама

заштите, те су дата решења усклађена са заштитом животне средине. Утврђени су основни критеријуми просторног уређења, коришћења природних ресурса и мере заштите животне средине.

Процес процене утицаја планских решења на животну средину вршен је паралелно са поступком израде планског документа.

Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему Плана обезбеђује учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени. Орган надлежан за припрему Плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину Извештаја и достављање мишљења, као и о времену и месту одржавања јавне расправе, у складу са Законом којим се уређује поступак доношења Плана. Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење током 30 дана јавног увида.

Орган надлежан за припрему Просторног плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности, који садржи сва мишљења о Извештају о стратешкој процени, као и мишљења датих у току јавног увида и јавне расправе о Плану. Извештај о стратешкој процени доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи општинском органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. На основу ове оцене, орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на Извештај о стратешкој процени, у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање. После прикупљања и обраде свих мишљења, на основу којих се формира финална верзија Просторног плана, орган надлежан за припрему Плана доставља Извештај о стратешкој процени заједно са Просторним планом надлежном органу на одлучивање.

VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Проблематика заштите животне средине разматрана је у оквиру планског документа, али и Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

Циљ израде Извештаја о стратешкој процени утицаја предметног Просторног плана на животну средину је сагледавање могућих значајних негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквири (границе) дефинисане законском регулативом. Стратешка процена интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава Просторни план ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине.

На подручју у обухвату Просторног плана не егзистирају значајнији индустријски комплекси, чије делатности и природа процеса прераде и производње, имају значајне утицаје на животну средину. Поред проласка фреквентне саобраћајнице кроз насеље Ириг, присутан је негативан утицај услед неизграђености канализације у насељима, испуштања загађујућих отпадних вода директно у реципијент, без адекватног третмана, као и одлагања индустријског и комерцијалног отпада, без претходне сепарације и прописаног третмана, заједно са комуналним отпадом на постојећу локацију општинске депоније.

Услед наведених проблема намеће се стриктна примена обавеза и смерница за комунално опремање и уређење планског подручја дефинисаних кроз планска решења, успостављања и ажурирања локалног регистра извора загађивања, савременог система управљања свим врстама отпадних материја које се генеришу на територији општине, као и увођење савремених технологија за спречавање даље деградације животне средине и минимизације постојећих антропогених утицаја.

Имплементација планских решења утиче на углавном трајне промене, са дугорочно позитивним развојним ефектима у погледу стандарда и опремљености простора, како би се задовољиле исказане потребе. Обезбеђењем услова за одрживи развој општине Ириг (задовољењем економских и друштвених параметара) омогућава се подизање стандарда живота и рада локалног становништва, као и осталих корисника простора и услуга. Планиране промене статуса земљишта као тешко обновљивог природног ресурса, које узрокује имплементација Просторног плана, представља трајно негативне последице и ефекте у смислу пренамене продуктивног земљишта и губитка његове примарне функције.

Вредновање односа позитивних и негативних утицаја и ефеката Просторног плана у погледу нарушавања или подизања квалитета животне средине, указује да имплементација просторно-планских решења и мера заштите прописаних планским документом обезбеђује контролисано управљање простором и животном средином. Процењује се да планиране намене и имплементација Просторног плана неће импликовати битне неповољне, еколошки неприхватљиве ефекте по природне вредности и животну средину, а који се не могу контролисати, него ће, шта више, планска решења довести до решавања већег броја конфликтних активности у простору.

Како би се сви потенцијални утицаји у оквиру идентификованих сектора и планираних намена, свели на минимум, односно потпуно неутралисали, стратешком проценом су прописане мере заштите животне средине које треба предвидети у планској и техничкој документацији. Како су дефинисани посебни односи развојних циљева према секторским решењима, дефинисане су и посебне мере заштите животне средине према појединачним секторима, мере заштите природних добара и биодиверзитета, мере заштите здравља становништва и друге релевантне мере за подручје обухвата Плана.

Одређена планска решења морају се разрађивати и детаљно оцењивати приликом израде пројектне документације и студија оправданости. Већи ниво детаљности, којим ће се анализирати појединачни објекти и њихови утицаји на животну средину, разматраће процене утицаја појединачних објеката на животну средину.

Мере заштите дате овим Извештајем обавезан су елемент квалитетног управљања животном средином и представљају минимум обавеза за све субјекте чије ће активности имати утицаја на локалном али и ширем нивоу у односу на подручје општине Ириг, усмеравајући на савремене начине планирања и уређења простора, коришћења и заштите природних ресурса и вредности, као и обезбеђења оптималних услова за живот и рад људи заснованих на начелу одрживог развоја.

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Оцена Извештаја о стратешкој процени врши се на основу критеријума садржаних у Прилогу II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10).

На основу оцене Извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на Извештај о стратешкој процени, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени саставни је део документационе основе Плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

